

SOMOGY MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

TÁRSADALMI, GAZDASÁGI ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉSE

2014-2020

ÁROP-1.2.11/A-2013 SOMOGY MEGYE

KÉSZÍTETTE:
SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
2014. SZEPTEMBER

TARTALOMJEGYZÉK

I. KÖTET: TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÉRTÉKELÉS	5
II. KÖTET: KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS	99

SOMOGY MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

TÁRSADALMI ÉS GAZDASÁGI ÉRTÉKELÉSE

2014-2020

ÁROP-1.2.11/A-2013 SOMOGY MEGYE

KÉSZÍTETTE:
SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
2014. SZEPTEMBER

TARTALOMJEGYZÉK

Előszó

I. Általános rész.....	3
1. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése	3
1.1. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata	3
1.2. A területi hatásvizsgálathoz felhasználandó információk leírása	4
2. A Program ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival.....	5
2.1. A Program főbb céljai, tartalmának összefoglaló ismertetése	5
2.2. A Program összevetése más releváns tervekkel, koncepciókkal.....	22
2.3. A Program rész céljainak társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása.....	36
2.4. A jelenlegi társadalmi és gazdasági állapot Programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése	42
2.5. A Programban javasolt térségi terület-felhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon társadalmi és gazdasági jellemzők azonosítása, amelyekre a Program valószínűleg jelentős befolyással lesz.....	45
2.6. A Program által feltárt környezeti konfliktusok értékelése, és társadalmi és gazdasági állapot várható alakulása abban az esetben, ha a javaslatok nem valósulnának meg	46
2.7. A Program céljainak megvalósulása esetén a társadalmi és gazdasági szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárása.....	55
3. Javaslat társadalmi, gazdasági szempontú intézkedésre	60
3.1. A Program érvényesülése során fellépő társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések	60
3.2. Javaslat olyan társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a Program által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni	60
4. Összefoglalás	61

II. Részletes Vizsgálat	62
1. A Programban szereplő javaslatok környezeti hatásai	62
2. A Programban szereplő javaslatok társadalmi hatásai	62
2.1. A Program hatásai a népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás).....	62
2.2. A Program hatásai a foglalkoztatásra	65
2.3. A Program hatásai a szabadidő eltöltésre, a rekreáció területi feltételeire	67
2.4. A Program hatásai a népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére.....	69
2.5. A Program hatásai a társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére	72
3. A Programban szereplő javaslatok gazdasági hatásai.....	74
3.1. A Program hatásai a térszerkezetre	74
3.2. A Program hatásai a településrendszerre	77
3.3. A Program hatásai a természeti erőforrásokra	80
3.4. A Program hatásai az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére	81
3.5. A Program hatásai a mezőgazdaságra.....	84
3.6. A Program hatásai az erdőgazdálkodásra	85
3.7. A Program hatásai az idegenforgalomra	86
3.8. A Program hatásai a vízgazdálkodásra	88
3.9. A Program hatásai a térség eltartó képességére és versenyképességére	89
3.10. A Program hatásai a műszaki infrastruktúrára	93
3.11. A Program hatásai az energiaellátásra	96

Előszó

Somogy Megye Területfejlesztési Programját (a továbbiakban Program) a Somogy a Megyei Önkormányzat készíti. A Program része a területi hatásvizsgálat, mely a környezeti, társadalmi és gazdasági hatásokat egyaránt elemzi.

A Somogy Megyei Önkormányzat ún. Államreform Operatív Program által meghirdetett pályázat keretében nyert forrást a Program és hozzá kapcsolódó különböző tervek elkészítésére. A pályázati felhívás előírásai szerint a Program területi hatásvizsgálatát a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásai szerint szükséges elkészíteni azzal, hogy annak környezeti része a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján készül.

A következőkben tehát a Somogy Megyei Területfejlesztési Program társadalmi és gazdasági hatásait elemzi a dokumentum, míg a környezeti hatások külön mellékletben találhatók meg.

I. Általános rész

1. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának ismertetése

A területi hatásvizsgálat a Somogy Megye Területfejlesztési Programhoz (készül a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásai szerint a Somogy Megyei Önkormányzat megbízásából. Jelen dokumentum feladata, hogy a Program javaslattevő fázisában megfogalmazott főbb célok, irányvonalak társadalmi, gazdasági hatásait elemezze.

1.1. A területi hatásvizsgálat kidolgozásának folyamata

A megyei önkormányzatok tervezési feladatait a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.), Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III.8.) számú határozat jelöli ki. A fenti jogszabályokban foglaltak alapján a megyéknek területfejlesztési koncepciót és programot kell készíteniük, valamint közreműködni a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések megtervezésében. A vonatkozó jogszabályok deklarálják egyben, hogy a fejlesztések területi integrációjának szintje a megye és a nagyvárosok, ill. várostérségek. A Tftv.-ben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzat és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, amelynek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A stratégiai tervezés előzményeként a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium 2012. évben kiegészítő költségvetési támogatást nyújtott a megyei önkormányzatok számára a tervezés alapjául szolgáló területfejlesztési vonatkozású megyei helyzetértékelések elkészítéséhez, melynek elkészült dokumentumát 2012. november 30-ával a közgyűlés elfogadott.

A megyei tervezési feladatok támogatását, az ehhez kapcsolódó kapacitásépítést szolgálja az Államreform Operatív Program keretében megjelent ÁROP-1.2.11/A-2013 kódszámú könnyített elbírálású pályázati felhívás. Ennek keretében a Somogy Megyei Önkormányzat a pályázati felhívásban részletezett feladatok ellátására gyorsított meghívásos közbeszerzési eljárás keretében kért ajánlatot „Somogy megye területi tervezésének megújítása a megyei területfejlesztési tervdokumentumok kidolgozásával és a megyei tervezői kapacitások fejlesztésével (ÁROP-1.2.11/A-2013) vállalkozási szerződés keretében” címmel.

Ajánlata alapján fenti feladatot a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft., az Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft., valamint az MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt. által alkotott konzorcium látja el.

Jelen társadalmi, gazdasági hatásvizsgálatot a fenti tervezési feladatok részeként az MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt. készíti, a párhuzamosan készülő Somogy Megye Területfejlesztési Programjának hatásait vizsgálva.

1.2. A területi hatásvizsgálathoz felhasználandó információk leírása

A területi hatásvizsgálat társadalmi, gazdasági értékelésének készítéséhez a hatályos jogszabályok és elérhető gazdasági, társadalmi statisztikák mellett az alábbiakban felsorolt dokumentumok kerültek felhasználásra:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepciót (OFTK)
- A 2003. évi XXVI. törvény keretében elfogadott, először 2008-ban, majd a 2013. évi CCXXIX. törvény keretében módosított Országos Területrendezési Terv (OTrT)
- Somogy Megyei Területfejlesztési Koncepció – Helyzetfeltáró munkarész (Helyzetértékelés)
- Somogy Megyei Területfejlesztési Koncepciója (Koncepció)
- A jelen tanulmánnyal párhuzamosan a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján készült Somogy Megyei Területfejlesztési Program
- A jelen tanulmánnyal párhuzamosan a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet, illetve a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján készült Somogy Megyei Területfejlesztési Program Környezeti Értékelése

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A párhuzamosan készült, és jelen dokumentum mellékletét képző környezeti értékelés készítéséhez az ott hivatkozott információk feldolgozása történt meg.

2. A Program ismertetése és céljainak összevetése más megegyező szintű tervek, koncepciók, programok céljaival

2.1. A Program főbb céljai, tartalmának összefoglaló ismertetése

A stratégiai célrendszer a Somogy megyei területfejlesztési koncepcióban lefektetett célrendszer alapján, az ott kifejtett leírás rövidített összefoglalásaként kerül bemutatásra.

A megye fejlesztésének átfogó céljai

I. Átfogó cél: A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése

A felvázolt jövőkép eléréséhez elengedhetetlen, hogy a megye munkaképes-korú lakosságának minél nagyobb része rendelkezzen megfelelő munkahellyel és ennek eredményeként a megélhetést biztosító jövedelemmel. Ezáltal javul a foglalkoztatási arány, és csökken az inaktivitás. Törekedni kell arra, hogy a megyében keletkező jövedelmek minél nagyobb része a megyében kerüljön felhasználásra, ezzel erősítve a megye gazdaságát, a munkahelyek megtartását és újabbak létrejöttét.

A cél eléréséhez elengedhetetlen a megyében meglévő szabad munkaerő motivációjának, rugalmasságának és képzettségének növelése.

A munkajövedelmet szerzők arányának növelésével csökkenthető a szociális ellátórendszerre nehezedő teher, a jelenleg segélyezésre fordított pénzeszközök egy jelentős része átirányíthatóvá válik a gazdaság termelő ágazataiba.

II. Átfogó cél: A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével

Somogy megye természeti erőforrásokban mért gazdagságához viszonyítva az erőforrás felhasználás volumene és hatékonysága jelenleg rendkívül alacsony.

Cél a természet nyújtotta lehetőségek, úgymint az országos átlagot meghaladó erdővagyon, a jó minőségű mezőgazdasági termőterületek, a felszíni vizekben gazdag területek, valamint a termálvízkincs környezettudatos, fenntartható módon tervezett felhasználásával elsősorban a megye lakosságának magas színvonalon előállított javakkal történő ellátása, azon túl az ökológiai terhelhetőség szempontjait figyelembe vevő mértékben a külpiacok kiszolgálása magas hozzáadott értékű termékekkel és magas színvonalú szolgáltatásokkal.

További cél a megye lakossága ellátásbiztonságának fokozása, a helyben is gazdaságosan előállítható termékek és szolgáltatások tekintetében az importfüggőség csökkentése, a közösségek önellátását és az öngondoskodást támogató folyamatok elősegítése, a helyben előállított javakhoz való hozzáférés feltételeinek biztosítása (pl. helyi piacok, termelők boltja hálózat).

III. Átfogó cél: A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára

A lakosság, de elsősorban a hátrányos helyzetű térségekben élők csoportjának alacsony fokú mobilitási hajlandósága a megye gazdasági fejlődésének egyik korlátja.

Cél egyrészt a megye különböző területi szintjein a külső és belső kapcsolatok, az elérhetőség javítása, ezáltal a munkaerő mobilitásának fokozása a közlekedési infrastruktúrába történő beruházások támogatásával, hogy az egyes területi szintek (település, város és vonzáskörzete, térség) képessé váljanak gazdasági előnyöket is magában hordozó kapcsolatrendszer fenntartani egymással és tágabb környezetükkel.

Cél továbbá a helyi és térségi humán szolgáltatások infrastrukturális feltételeinek javítása, a szolgáltatási színvonal területileg kiegyenlített magas minőségének biztosítása. A műszaki, infrastrukturális szolgáltatások állapotát tekintve a jellemzően aprófalvas térségek, a kistelepülések jelentős elmaradást mutatnak, főleg a nem megfelelő minőségű ivóvízellátás, a szennyvízelvezetés és -kezelés hiánya, valamint a szilárd kommunális hulladékok feldolgozottsági, újrahasznosítási arányának alacsony foka okoz problémát, ez által nagymértékben terhelve a környezetet.

Ennek megfelelően cél a somogyi települések vonzóbbá, a települési környezet élhetőbbé tétele érdekében a kommunális közszolgáltatások színvonalának javítása, különösen a szolgáltatott ivóvíz minőségének javításával, az előírt vízminőség biztosításával, a települési folyékony hulladékok, szennyvizek gazdaságosan kiépíthető és fenntartható elvezetésével, illetve kezelésével, a hulladékhasznosítás támogatásával.

A megye fejlesztésének specifikus céljai

Az átfogó célok elérését a stratégiai célrendszer részeként meghatározott 5 tematikus cél és Somogy megye sajátos területi részegységeire illesztett 5 területi célkitűzés szolgálja. A tematikus célok egyfajta fókuszáltságot adnak az átfogó célok eléréséhez vezető út kijelölésében, körvonalazva egyben a megye értékválasztásának tengelyeit.

1. Tematikus specifikus cél: A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

A megyében működő vállalkozások fontos szerepet játszanak a foglalkoztatás területén, melyet tovább kell erősíteni. Az agrár-jellegből adódóan a hagyományokon alapuló zöldség- és gyümölcs termesztést, a kertészeti ágazat növekedését (kihasználva a termálvíz-kincset is), jövedelemtermelő képességének javítását célzó, különösen az innovatív eszközök, technológiák alkalmazásán alapuló fejlesztések támogatásával ösztönözni kell, párhuzamosan a biotermesztés területi nagyságrendjének növelésével. Elsősorban Somogy megye adottságaihoz és a meglévő tapasztalatokhoz illeszkedő feldolgozóipari ágazatokban (élelmiszeripar, faipar és feldolgozás, gépipar, fémmegmunkálás), valamint a szolgáltatások (turisztika, egészségturisztika, szűrési rendszerek kialakítása a gyógyítás folyamatában, időskorúaknak nyújtott speciális szolgáltatások) területén vannak bővülési lehetőségek.

Erősíteni kell a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat és segíteni kell a piacra jutási feltételeket, az exportpiacok felkutatása mellett támogatni kell a hazai és a helyi piacokon való megjelenést is, melyet Horvátország Európai Unió csatlakozása is erősít.

A jövedelemtermelés szempontjából hangsúlyt kell fektetni a megyében jelenlevő kutatás-fejlesztési kapacitások erősítésére és az innovációs folyamatok ösztönzésére. Az élelmiszer- és az agrárgazdaságon kívül fontos az infokommunikációs, az elektronikai- és az elektrotechnikai ipar fejlesztése, és ezért a felsőoktatási tudásbázissal való együttműködés.

2. Tematikus specifikus cél: Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése

A hatékonyan szervezett, mindenki számára hozzáférhető, esélyegyenlőséget biztosító alap- és középfokú oktatási rendszer kialakítása és gazdaságos működtetése, melyben a tanulók számára mind fizikai, mind tartalmi értelemben elérhetővé válnak a korszerű oktatási szolgáltatások a megye társadalmi és gazdasági felzárkózásának egyik alappillére.

Erre építve – követve a munkaerőpiac igényeit és folytatva az e téren már megtett, de még messze nem elégséges beavatkozásokat – szükség van az iskolarendszer szerkezeti anomáliáinak kiküszöbölésére, ez által felszámolva az egyes szakmák esetében már kialakult munkaerőhiányt, és a pályakezdőket sújtó munkanélküliséget, egyben gátat vetve a speciális szakértelemmel rendelkezők elvándorlásának. Ehhez szükség van a szakmunkás életpálya presztízisének helyreállítására is. Mindennek alapja a megye gazdaságának munkaerő igényeihez igazodó, rugalmas, kompetenciaelvű, gyakorlatorientált és szolgáltatásközpontú szakképzési és felnőttképzési rendszer kialakítása, amely teret ad a helyi gazdasághoz kapcsolódó képzéseknek is.

A megye gazdasága jelen állapotában csak korlátozott mértékben alkalmas arra, hogy érdemi K+F megrendelésekkel táplálja a felsőoktatást, ezért a felsőoktatási intézményrendszer szellemi bázisának kell felvállalnia azt a felelősséget, hogy innovációs folyamatokat generáljon. Ez vezethet el azon cél eléréséhez, hogy a megye gazdaságának fejlődésére a felsőoktatás mérhető hatást tudjon gyakorolni.

3. Tematikus specifikus cél: A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása

A helyben megtalálható erőforrások minél szélesebb körű felhasználásával meg kell teremteni a helyi termelés bázisait, ki kell építeni a helyi termékek és szolgáltatások piacát, ösztönözni kell a termelő, feldolgozó, ellátó és felhasználói alrendszerek hatékony együttműködéseit. A zöldség- és gyümölcstermelés hagyományainak újraélesztését helyi közösségi szinten is szorgalmazni, ösztönözni kell, a biotermesztés nagyságrendjének növelése mellett. A megye melegvíz-bázisa az intenzív kertészeti ágazat fejlesztés mellett jó alapot teremt az önellátó közösségi üvegházi növénytermesztés elterjedéséhez is. További cél az öngondoskodó helyi közösségek kialakulásának elősegítése érdekében a keretfeltételek biztosítása a helyi szociális gazdaság megteremtéséhez, a közösségi alapú termelési és felhasználói (fogyasztói) rendszerek elterjedésének ösztönzése a piacgazdasági mechanizmusoktól eltérő, sajátos norma- és eszközrendszer bevezetése és a közösség számára történő elfogadtatása révén.

A közösségi termelési és ellátó rendszerek minél hatékonyabb működése érdekében szükséges a hagyományosan mezővárosi funkciókkal rendelkező településeken a helyi piacok, ill. egyéb elosztó és helyi logisztikai funkciókat ellátó intézmények, szervezetek kialakulásának elősegítése.

A szociális gazdaságok térnyerését különösen erősíteni kell a helyi ellátást szolgáló élelmiszertermelés és feldolgozás (kiemelten az élőlátás igényes zöldség- és gyümölcsstermesztés és feldolgozás, valamint az állattenyésztés és állati termékek feldolgozása), az erdő- és vadgazdálkodás, az erdei termék feldolgozás, továbbá a helyi kézműves tevékenységek és kisipari szolgáltatások terén.

A helyi közösségi, települési, település csoport szintjén történő önellátásra való törekvés kiemelt dimenziója az energiaellátásban való függetlenség elérése. Ennek érdekében cél a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználására alapozott közösségi szintű energiatermelő- és ellátórendszerek elterjedésének ösztönzése, kiegészítve a szükséges technikai, technológiai feltételek biztosítását szolgáló háttér szolgáltatói szektor (tervezés, kivitelezés, üzemeltetés, karbantartás) térségi szinten történő megerősítésével.

A helyi termelésen alapuló önellátás biztonságának fokozása érdekében törekedni kell a klímaváltozás várható káros következményeinek helyi, térségi szinten elérhető eszközökkel történő megelőzésére, mérséklésére. Ennek keretében fontos cél a komplex vízgyűjtő gazdálkodási szemléleten keresztül történő, az öntözéses gazdálkodás feltételeit is megteremtő vízrendezés megvalósítása (vízkárelhárítás, vízviasszatartás és vízpótlás együttes kezelése).

4. Tematikus specifikus cél: Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A jövőkép eléréséhez szükséges a helyi közösségek megerősítése. Ehhez javítani szükséges az egyének motiváltságát, illetve az emberi kapcsolatok színvonalát. Közösségi szinten segíteni kell a közösségek összetartó erejének növelését, a civil aktivitás fokozását.

Meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy a helyi közösségek beleszólhassanak mikrokörnyezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításába. Minél szélesebb területen alkalmazni kell a közösség által irányított helyi fejlesztések eszközét, ezáltal megteremtve a lehetőséget a helyi tudás hasznosítására.

Somogy megye legértékesebb természeti adottságai közé tartoznak az erdők, a felszíni vizek, a védett természeti területek. A természeti örökség védelme, megőrzése és megismertetése a külvilággal a somogyi emberek közös ügye, mely nagymértékben hozzájárul a helyi és somogyi identitástudat erősítéséhez.

A hátrányos-helyzetű társadalmi csoportok integrációjához elsősorban az érintettek képzettségi szintjét kell javítani (alapfokú oktatás, kollégiumi rendszer, specializált szakképzési irányok, az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása, a nem formális és informális tanulás szerepének erősítése), mely segíti a hátrányos-helyzetű rétegek megjelenését a munkaerőpiacon, valamint az elhelyezkedési esélyeinek növelését. E mellett erősíteni kell a szociális ellátórendszer hatékonyságát is, melynek ki kell egészülnie a kora gyermekkori (bölcsődei, óvodai) nevelés eszközeivel.

Meg kell akadályozni, hogy szegregálódó térségek alakuljanak ki a megye területén. Különös figyelmet kell fordítani a megye déli területén összpontosuló roma népesség speciális problémáinak orvoslására.

5. Tematikus specifikus cél: Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése

A munkaerő mobilitásának fokozása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érdekében a megye közlekedési infrastruktúra fejlesztésénél egyrészt a funkcionális, vagyis foglalkoztatási és szolgáltató térségi vonzásközpontok településekről való elérhetőségének javítása, másrészt a transzeurópai közlekedési hálózati (TEN-T) még hiányzó elemeinek kiépítése (ide értve a már meglévő hálózati elemek térségközpontokból történő elérhetőségének javítását is), azaz a térségi/nemzetközi kapcsolatok elmélyítése a cél. Ennek érdekében egyaránt szükség van a közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések támogatására, valamint a szolgáltatások fejlesztésére.

A megye társadalmi, közvetve gazdasági fejlődése érdekében cél a humán erőforrások fejlesztését is igénylő, a térségi humán közszolgáltatások (közoktatási, közművelődési, kulturális, egészségügyi) és szociális ellátások elérhetőségének javítása. Ennek érdekében szükség van elsősorban az alap- és középfokú oktatási és egészségügyi ellátás infrastrukturális beruházásainak a támogatására oly módon, hogy a perifériákon elhelyezkedő, jellemzően hátrányos helyzetű csoportok által lakott térségekben is jó minőségű szolgáltatások legyenek elérhetők.

A megye táji és természeti értékeinek és erőforrásainak, kedvező környezeti állapotának megóvása érdekében cél a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság és a környezetbiztonság javítása, a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentése. Ennek érdekében szükség van a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására, a települések zöldfelületi rendszerének fejlesztésére, a településeken képződött folyékony hulladék, ill. szennyvíz gazdaságosan kiépíthető és fenntartható módon történő elvezetésének és kezelésének támogatására, a hulladékhasznosítási arány növekedésének elősegítésére.

A megyei városhálózat erősítése érdekében cél a városok, különösen a járási központok foglalkoztató (üzleti) és szolgáltató funkcióinak megerősítése. Cél továbbá a jellemzően hátrányos helyzetű népesség által lakott leromlott, szegregált/szegregálódó városi területek leszakadásának megakadályozása (szegregáció megelőzése), az érintett területek társadalmi és környezeti megújítása közösségi és szociális funkciók megjelenésének támogatásával.

Somogy megye területi célkitűzései

a.) Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése

A megye vidékies, sajátos táji, természeti, környezeti, gazdasági, települési és társadalmi jellemzőkkel leírható, egyúttal sokszor hátrányos területein él a népesség egy jelentős hányada. A vidéki térségek fejlesztése a városoktól, funkcionális várostérségektől eltérő, integrált beavatkozást igényel. Csak és kizárólag komplex – munkavégzéssel, önfoglalkoztatással, önellátást elősegítő gazdálkodással és szakképzéssel együtt járó – programok javíthatják a vidéki térségekben, rossz életkörülmények között élő hátrányos helyzetű társadalmi rétegek helyzetét.

A térségek felzárkóztatásának kulcsa elsősorban a helyben rendelkezésre álló erőforrások korábbinál hatékonyabb felhasználása lehet. A megyei területfejlesztési koncepció által lefektetett elveknek megfelelően a területi cél fókuszába az intenzív, munkaerő igényes és magas hozzáadott értéket, főként feldolgozott- vagy készterméket előállító (al)ágazatok és kapacitások (fakitermelés, zöldség- és gyümölcsstermesztés, fa- és élelmiszer-feldolgozóipar stb.) fejlesztése és termékeik piacra jutásának támogatása kerül. A somogyi vidék sajátosságaira alapozott gazdaságfejlesztés ugyanakkor több szálon igényli a támogatást. Szükség van egyrészt a helyes, fenntartható vízgazdálkodási módszerek, technológiák és földhasználat meghonosítására, másrészt a megújuló energiaforrások minél nagyobb arányú alkalmazására, a helyi energiatermelő rendszerek elterjesztésére. A gazdaság diverzifikációja különösen a vidék természeti adottságaira (pl. termálvízkincs) építve a különböző „természet közeli” turizmus termékek, turisztikai szolgáltatások fejlesztése révén valósítható meg. Mindamelllett, hogy a gazdaság fejlődése alapvetően hat a vidéki életminőségre, a népesség megtartása, a vonzó vidéki életter kialakítása érdekében elkerülhetetlen a települési környezet és infrastruktúra kisléptékű fejlesztése.

b.) Járasközpontok, városok funkcióinak megerősítése

A vidéki térségek további leszakadását mérsékelni, illetve megállítani igyekvő célkitűzés elérését támogatandó kiemelt szerepet kapnak a vidéki térségközpontok, melyek szolgáltatásaik révén kiszolgálói kell, hogy legyenek a vonzáskörzetük településeinek.

A városok gazdasági- és még inkább foglalkoztatási központi szerepét növelni kell, a helyi adottságokra épülő kkv-k megerősítése révén nem csak, hogy javul azok jövedelemtermelő-képessége, de növekszik a foglalkoztatottsági szint is – biztos megélhetést biztosítva ezáltal nem csak a központi, de a környező települések lakosságának. A piaci szereplők együttműködésének támogatásában, a hálózatosodásban szintén fejlődési potenciál rejlik. A gazdasági funkciók erősítése mellett, azzal párhuzamosan szükséges a minőségi oktatáshoz, valamint a kulturális, az egészségügyi-, és szociális szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása. Az iskolarendszerű közoktatási és az akkreditált képzőintézményekben egyaránt hangsúlyos szerepet kell, kapjanak a megye kiemelt, nevesített ágazatait támogatni képes piac- és keresletorientált gyakorlati képzések (mezőgazdasági, faipari stb.).

A kiemelt funkciók működtetésének feltétele, egyben a vidéki népesség megtartásának kulcsa a járásközpontok megközelíthetősége, a térségközpontok elérhetőségét javító közlekedés-fejlesztés. A közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése a lakossági mobilitás javításán túl segíti gazdasági szereplők vidéki térségekbe települését. A javuló életminőség feltétele mindezek mellett az élhető városok létrejötte, a lakókörnyezet, a városi terek megújítása.

c.) Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése

A Balaton-térség legfőbb sajátos célkitűzése a kkv-k versenyképességének növelése és azok jövedelemtermelő képességének javítása, ezen keresztül az egész éves foglalkoztatás feltételeinek biztosítása, valamint a háttértelepüléseken a foglalkoztatás bővítése. A gazdaságélénkítés legfőbb eszköze a turizmus kínálat térbeli (háttértelepülések) és időbeli (szezonon kívül) kiterjesztése. Az ágazat nehézségeire választ ad a térségi szinten összehangoltan megjelenő komplex kínálat, az egyes turisztikai programelemek összefonódása, egymásra épülése, valamint a turizmus szereplőinek erősödő együttműködése.

A gazdaság diverzifikációja a mezőgazdasági termelés irányába történő erőteljes, ugyanakkor a táji-, természeti értékek megővását szem előtt tartó elmozdulást feltételez a térség esetében, melyhez a Balaton-parti települések helyi piaci kapcsolódnak. A megye vidéki térségeitől részben eltérő hangsúlyos ágazattá válik: a gyümölcs, a zöldség és a gyógy- és fűszernövény termesztés, továbbá a hal- és vadgazdálkodás, illetve a szőlészet és a borászat.

A térség specifikus fejlesztési célok alrendszerének fontos eleme továbbá a belső- és külső közlekedési kapcsolatok erősítése, közlekedési szövetség megalakítása, a környezeti infrastruktúra továbbfejlesztése, fokozott megújuló energiahasznosítás, a táji és települési környezet megújítása, valamint a vízpart-rehabilitációs programok megvalósítása.

d.) Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével

Kaposvár gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható európai középváros, a megyét kiszolgáló szolgáltató központ kíván lenni a jövőben: a munkalehetőség biztosításával, a jó minőségű, élhető városi környezet kialakításával, a gyors és biztonságos közlekedési kapcsolatok megteremtésével, a megfelelő intézményi és szolgáltatói háttér működtetésével és a szabadidő hasznos eltöltésére alkalmas gazdag programkínálattal. A város átgondolt, integrált településfejlesztési stratégia mentén megvalósított, a jövőbeli várható igényekre és megcélzott funkciókra méretezetten tervezett komplex fejlesztése révén a fentiek együttesen járulnak hozzá a megyeszékhely népességmegtartó erejének növekedéséhez.

A foglalkoztatás bővítése erős helyi gazdaság meglétét feltételezi, ahol a város-városkörnyék együttműködősei, a vállalkozások működési feltételei javulnak, és a környezet ösztönzőleg hat az új vállalkozások létrejöttére. A várostérség sajátosságaira alapozva az agrár- és élelmiszeriparban (cukorgyár, húszüzem, tejüzem stb.) végbemenő innovációs folyamatokat és a hagyományosnak tekinthető gépgyártó- és járműipari kapacitásokhoz kötődő fejlesztéseket szükséges támogatni. A gazdasági fejlődés bázisa az egyetem és a munkaerő-piaci igényekhez igazodó szakképzés megléte lehet.

A gazdasági fellendülés előfeltétele a jelenleg épp hogy csak kielégítő elérhetőség javítása, a közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése, a logisztikai funkciók erősítése. A gazdasági fejlődés érdekében szükséges továbbá az energiafüggőség csökkentése, az olcsóbb és környezetkímélőbb energiahordozók alkalmazásának elterjedése –nem csak a gazdaság szereplői körében, de a közintézmény- és a lakásállomány energia hatékony felújítása révén is. A környezeti terhelés csökkentésére és a környezet minőségének védelmére törekedve a város a környezetvédelmi szempontokra is figyelemmel, az erőforrásokat hatékonyan kihasználására törekszik (szennyvíztisztító telep és -hálózat korszerűsítése, cukorgyári ülepítő-tó kialakítása, távhő használatának bővítése stb.).

A jó minőségű, élhető városi környezet biztosítása érdekében a több területen megkezdett település rehabilitációt folytatni kell, törekedve a zöldterületek és zöldfelületek felújítására, bővítésére, a rekreációt támogató funkciók megjelenésére és a lakásállomány megújítására egyaránt.

e.) Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése

A térség helyzetéből adódóan szükségszerűen kell, hogy éljen a horvát nyitás kínálat lehetőségeivel, ennek érdekében le kell fektetni a jövőben várhatóan dinamikus növekvő kereskedelmi, gazdasági kapcsolatok infrastrukturális és szervezeti, együttműködési alapjait. A megye határ, ill. határ közeli városaiban meg kell teremteni a nemzetközi és hazai termelő és szolgáltató vállalkozások, logisztikai és szállítványozó cégek letelepedését elősegítő infrastrukturális feltételeket, ki kell építeni az azok igényeit kiszolgáló üzleti szolgáltatásokat (logisztikai, pénzügyi, ügyviteli, infokommunikációs szolgáltatások). A gazdasági-kereskedelmi kapcsolatok élénkítése érdekében alapfeltétel a közlekedési kapcsolat javítása, a határátkelési pontok fejlesztése, bővítése. Hogy a terület közlekedési kapcsolatai érdemben javuljanak, nem csak a nemzetközi, de a térségi elérhetőség vonatkozásában is előrelépés szükséges.

A nagytérségi rendszerekben tervezett fejlesztések mellett ki kell használni a horvát csatlakozás teremtette kisebb térségi szinten megjelenő új piacok kiszolgálását elsősorban a határ menti somogyi települések kereskedelmi szolgáltatásainak (beleértve a helyi termékek piacainak fejlesztését) és közös turisztikai kínálatának bővítése terén (egészség-, vízi-, horgász- és vadászturizmus).

A Dráva, mint határfolyó eddigi elválasztó hatásának mérséklése érdekében építve a határ mindkét oldalán jellemző vegyes nemzetiségű lakosságra szükséges a közös kulturális hagyományok ápolását, a helyi (Dráva-térségi) identitás tudat erősítését célzó akciók, programok szervezeti és infrastrukturális feltételeit megteremteni, hozzájárulva ezzel a térség közösségi együttműködéseinek fejlődéséhez. A horvát határ menti térségben a kapcsolatok erősítését, a gazdasági nyitás sikerességét nagyban segítené a horvát nyelv oktatása felnőttképzés és iskolai oktatás kereteiben.

A megye fejlesztésének horizontális céljai

a.) A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése

A program tervezésének és végrehajtásának valamennyi szintjén elő kell segíteni a nők és férfiak közti egyenlőség érvényesülését, valamint a nemek, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékosyságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen megkülönböztetés megakadályozását. A megkülönböztetés tilalmának elve a végrehajtás minden szakaszában betartásra kell kerülnie, különös tekintettel az esetleges támogatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatosan. A sajátos helyi adottságok (pl. roma népesség magas aránya a megyében) figyelembevételével lehetőséget kell biztosítani a programvégrehajtás során érvényesíteni kívánt esélyegyenlőségi területek kijelölésére és prioritizálására, amelyek hozzájárulnak az esélyegyenlőségi célok eléréséhez. A korábbi gyakorlat szerint ilyenek lehetnek:

- családbarát munkahelyi körülmények megteremtése, erősítése;
- a nemek közötti egyenlőség erősítése;
- az akadálymentesítés előrehaladása;
- fogyatékos személyek életminőségének és munkaerő piaci esélyeinek javítása;
- roma emberek életminőségének és munkaerő piaci esélyeinek javítása;
- más hátrányos helyzetű csoportok (pályakezdő, tartósan munkanélküli) munkaerőpiaci és társadalmi esélyeinek javítása stb.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

b.) A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása

Globális tendenciaként tapasztalható a népesség számának rohamos növekedésével párhuzamosan a fogyasztás növekedése, és ezek velejárójaként a táj karakterisztikáját is jelentős mértékben megváltoztatva a mezőgazdasági művelés alá vont területek arányának növekedése, a meglévő mezőgazdasági területek túlhasználata és egyben azok degradációja, részben az intenzív mezőgazdasághoz kapcsolódóan a vízkészletek kimerítése, továbbá a beépített területek arányának rohamos növekedése. Somogy megyében e globális folyamatok, valamint azok káros hatásai még kevésbé érzékelhetők, így itt viszonylag kedvező táji-természeti adottságok mellett van lehetőség a környezettudatos, gazdasági és társadalmi szempontból is fenntartható fejlesztési stratégiák mentén felépíteni a megye fejlesztési portfólióját, ill. programját. A megye természeti értékeinek megőrzése mellett, a meglévő természeti erőforrások olyan, fenntartható módon történő használata kell, hogy célként megfogalmazódjon, amely elsősorban a belső igények, a megye lakosságának hosszú távú kiszolgálását tartja szem előtt. A „felesleg” kitermelését és külföldön való értékesítését úgy kell tervezni, hogy annak volumene ne veszélyeztesse a somogyi emberek ellátásbiztonságát, ne járasson a lakosság életminőségének romlásával hosszú távon sem. Az értékes tájjalleg megőrzése és a tájhasználati konfliktusok mérséklése érdekében törekedni kell a beépítésre szánt területek „zöldmezős” területeken történő kijelölésének racionális keretek közötti minimalizálására, a barnamezős területek hasznosítási arányának növelése mellett.

c.) Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése

A fejlesztési programok sikerességének és hatásosságának egyik előfeltétele a partnerség kialakítása minél szélesebb társadalmi csoportok és intézményi szereplők bevonásával a koncepció kialakításától a program megvalósításáig. Ehhez létre kell hozni és működtetni kell azokat a csatornákat, amelyek segítenek az együttműködés megteremtésében. A vállalkozások versenyképességének növelése, és a térségi együttműködés érdekében ki kell használni a Kárpát Régió Üzleti Hálózatban rejlő lehetőségeket, a hálózatos rendszer üzletfejlesztési irodáinak határon átvelő kereskedelmi és befektetési kapcsolatok kiépítéséhez nyújtott segítségét. A vállalkozások együttműködésének elmélyítésében a megyei vállalkozásfejlesztési szervezet (Somogy Megyei Vállalkozói Központ Közalapítvány) mellett a kereskedelmi és iparkamara, valamint az agrárkamara, de a szomszédos megyék hasonló szervezetei, illetve a határos horvát megyék fejlesztési ügynökségei fontos szerepet kell, hogy kapjanak. A széles partneri kör bevonása segít a legakutabb problémák felszínre hozásában, a legjobb megoldások kidolgozásában és a fejlesztések elfogadtatásában, nem utolsósorban azok hosszú távú fenntartásában. Ennek egyik kulcs eleme, hogy a közösségek magukénak érezzék a későbbiekben megvalósuló fejlesztéseket – melynek megalapozása már a programozás időszakában megkezdődik -, ezzel is biztosítva azok felelős használatát.

Elengedhetetlen a rendszerszerű gondolkodás kialakítása, a problémák megoldására komplex válaszok, beavatkozások kialakítása és a térségi alapú megközelítés alkalmazása. Térségi alapú közelítéssel és közvetlenül érintett közösségek bevonásával a kihívások azonosítása, a partnerek megtalálása a helyi ismeretek hasznosítása és az együttműködés kialakítása is könnyebbé válik, a kitűzött célok elérésének esélye növekszik, a tervezett fejlesztések összehangolt, egymásra épülő megvalósítása mind idő-, mind költségfordítás, mind a várható eredmények elérése tekintetében hatékonyságnövekedéssel járhat.

A prioritások azonosítása

A Program célrendszerében foglalt átfogó, specifikus, területi és horizontális célok elérése érdekében meghatározásra kerültek azok a prioritások, melynek keretében az adott beavatkozások, mint a Program végrehajtása során használható fejlesztési eszközök alkalmazására sor kerül. A prioritások az alábbiakban kerülnek bemutatásra.

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló öfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

Somogy megye természeti erőforrásokban mért gazdagságához viszonyítva az erőforrás felhasználás volumene és hatékonysága jelenleg rendkívül alacsony. A megyei területfejlesztési koncepcióban megjelenő átfogó, specifikus és horizontális célok több ponton is megfogalmazzák az agrár- és erdészeti termelési láncolatok fejlesztési céljait. Cél a természet nyújtotta lehetőségek, úgymint az országos átlagot meghaladó erdővagyon, a jó minőségű mezőgazdasági termőterületek, a felszíni vizekben gazdag területek fenntartható módon tervezett felhasználásával elsősorban a megye lakosságának magas színvonalon előállított javakkal történő ellátása, azon túl az ökológiai terhelhetőség szempontjait

figyelembe vevő mértékben a külpiacok kiszolgálása magas hozzáadott értékű termékekkel és magas színvonalú szolgáltatásokkal. A megye agrár és erdészeti ágazatának megerősítése valamint a természeti adottságainak intenzívebb kihasználhatósága érdekében szükséges a fejlesztési területekre fókuszált intézkedéseket megfogalmazni.

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

Somogy megye gazdasági teljesítménye a rendszerváltás óta lassabb ütemben fejlődött, mint az ország egésze, így egy leszakadó tendencia érvényesült, mely az országosnál magasabb mértékű munkanélküliséggel párosult. A megyébe az elmúlt 20-25 évben csekély mértékű külföldi tőkebefektetés érkezett, valamint a K+F ráfordítások mértéke is alacsony szinten alakult. E mellett Somogy megye kedvező természeti és környezeti adottságokkal rendelkezik, régi hagyományokra épülő feldolgozóipari vállalkozói kör alakult ki és működik.

Az ipari és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások a nagyobb városokban és közvetlen vonzáskörzetükben, valamint a Balaton parti településeken koncentrálódnak. A vállalkozás-sűrűség a megyében alacsonyabb, mint az országos átlag, a megyén belül jelentős különbségek alakultak ki, a megye vidéki térségeiben nagyon alacsony a működő vállalkozások száma. A megyében önálló felsőoktatási intézményként a Kaposvári Egyetem működése kedvező hatással van a munkaerő képzettségi szintjére a fiatalabb korosztály tekintetében, valamint a K+F+I legfontosabb megyei tudásbázisának tekinthető.

A prioritás célja a megyében a foglalkoztatási szint növelése és a gazdasági szektor jövedelemtermelő képességének erősítése, ami által Somogy megye gazdaságilag aktív népessége biztos megélhetéshez szükséges jövedelmi szinten képes élni.

Ehhez szükség van a megyében tevékenykedő vállalkozások, különösen a mikro-, kis- és középvállalkozások versenyképességének javítására, a K+F+I területén a ráfordítások növelésére, az innovációs szemlélet és a hálózatok, együttműködések ösztönzésére. Elengedhetetlen új vállalkozások indításának ösztönzése, a vállalkozói szemlélet és a vállalkozási és szakmai ismeretek kiteljesítése.

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

A turizmus a hazai fejlesztéspolitika foglalkoztatási céljainak megvalósítását tekintve kiemelt ágazatként, annak egyik elsődleges területeként jelenik meg. Teljesítőképességének javulása a foglalkoztatás terén látványosan megmutatkozik, a növekvő kereslet kielégítése képzettségtől függetlenül széles rétegek számára biztosít munkalehetőséget. Somogy megye gazdaságában bár jelentős szerepet játszik az idegenforgalom, adottságai, elsősorban természeti- és táji értékei, a termál- és gyógyvíz jelenléte ennél nagyobb arányú részesedést feltételeznének. A Balaton jelenleg is az ország második, egyben a megye első számú turisztikai célpontja, de az alapvetően kedvezőtlen folyamatokat az előző tervezési időszakban uniós forrásból megvalósuló fejlesztések sem voltak képesek érdemben befolyásolni. A turisztikai kínálat koncentráltasága mellett probléma a kínálati elemek kapcsolódásának, egymásra épülésének hiánya, a szolgáltatások esetenként alacsony színvonala, de az együttműködés nem megfelelő szintje is.

A vendégforgalmi adatokat tekintve elsősorban nem a vendégek távolmaradása, sokkal inkább a vendégéjszakák számának csökkenése, és az ezzel együtt járó átlagos tartózkodási idő rövidülése az, ami igazi problémát jelent.

A prioritás célja ennek megfelelően Somogy megye turisztikai versenyképességének javítása, ismert és kedvelt turisztikai célterületté válásának támogatása a rendelkezésre álló erőforrások és a megye specifikus termékek, mint kitörési lehetőségek kihasználásával, a szezonális negatív hatásainak csökkentésével. Ezt támogatandó cél a turisztikai mutatók javítása, mind a látogatók, mind a vendégek és a vendégéjszakák számának, mind az turisták átlagos tartózkodási idejének és költségének a növelése. Mindezeket keresztül a turizmus gazdasági hozzájárulásának emelése és a munkahelyteremtés.

A fent meghatározott célok elérése érdekében a prioritás keretében az intézkedések három jól elkülönülő csoportját szükséges megfogalmazni: az 1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése, a 2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás-fejlesztés és a 3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése.

A nemzeti turizmus stratégiai dokumentumaiban foglaltakhoz szorosan illeszkedve szükséges a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) célzott, a turisztikai magterületekre (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Dráva-mente) fókuszált fejlesztése. Mindez jelenti komplex turisztikai termékek – azaz attrakciók és kapcsolódó szolgáltatások – létrehozását, és a már működő turisztikai attrakciók minőségének javítását és szolgáltatásainak bővítését újszerű, kreatív beavatkozások révén. A megye legfőbb vonzerejét jelentő, kiemelt fejlesztéseket az intézkedés keretében komplementer egészítik ki az elsősorban a helyi termékeket előállító, az örökséget megőrző és a hagyományokat ápoló, azokat turisztikai termékelemekké fejlesztő kis léptékű beavatkozások a vidéki térségekben – egyaránt hozzájárulva a gazdaság nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikációjához.

A területi és termék preferenciák alapján megvalósuló attrakciók fejlesztése mellett a piaci (vendég-) igényeket és a keresletet ténylegesen kielégítő turisztikai szuprastruktúra (szálláshely-, vendéglátó-, program- és kiegészítő szolgáltatás-kínálat) fejlesztése ugyanúgy elengedhetetlen. A kapacitások jobb kihasználására törekedve az üzleti célú szállás- és vendéglátóhelyek mennyiségi fejlesztése helyett a szolgáltatások minőségi színvonalának emelése kell, hogy elsődlegesen szempont legyen – a hiánypótló kapacitások létrehozásának lehetőségét természetesen nem kizárva. A vidékies területeken, és a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet (BKÜ) településein különösen indokoltá vált a magánszálláshely-kínálat megújítása, így a minőségi fordulatot eredményező kisebb léptékű támogatások ugyanúgy a második intézkedéshez kapcsolódóan jelennek meg.

A turizmus élénkítését szolgáló harmadik intézkedés-csoport keretében kerül sor a támogató hálózati (és intézmény-) rendszerek különböző területi szinteken történő megerősítésére, a már megalakult helyi turisztikai desztináció menedzsment szervezetek (TDM) működésének stabilizálására, és a térségi, azaz megyei, illetve a Balaton turisztikai régiót lefedő szervezet létrehozására, továbbá az előtérbe állított megyei termékek köré szerveződött klaszterek, valamint védjegy- és minősítési rendszerek fejlesztésére.

Fontos és a program megvalósításának szakaszában sem elhanyagolható szempont, hogy a jelen beruházási prioritás keretében rögzített intézkedésekhez csak azon megye specifikus fejlesztési elképzelések illeszthetők, amelyek képesek a turizmus termékeket és a fejlesztési területek illetően meghatározott szűkítő feltételeket (priorizálást) teljesíteni. A program megvalósítást támogatandó külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele. Az intézkedések erősítik a megyei turizmus szektort, annak gazdasági teljesítőképességét, munkahelyteremtését és jövedelmezőségét is. Az intézkedés keretében elsősorban a megyei KKV-k fejlesztését, termelékenységük növekedését kell elősegíteni, és csak másodsorban az önkormányzatok által végrehajtott fejlesztéseket, amelyek szükségesek ugyan a vendégforgalom növelése érdekében, de csak közvetve hatnak a vállalkozások jövedelmezőségére.

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

A lakosság képzettségi szintje szorosan összekapcsolódik a foglalkoztathatósággal és a gazdaság növekedési potenciáljával. A köznevelés rendszerének feladata, hogy a társadalom, a folyamatosan változó munkaerőpiac és gazdaság igényeinek megfelelni képes minőségi munkaerőt képezzen. Ennek érdekében biztosítani kell az elvárásoknak megfelelő szellemi, szakmai-tartalmi és fizikai környezetet a köznevelés és a felsőoktatás szereplői számára.

Somogy megyében széles alap- és középfokú oktatási intézményrendszer alakult ki, azonban az aprófalvas településszerkezet következményeként az alapfokú intézmények mikro térségeként szerveződnek. Az elmúlt időszakban jelentős infrastrukturális beruházások valósultak meg különösen a megye vidéki térségeiben, de e fejlesztések nem voltak teljes körűek, számos intézmény infrastrukturális állapota továbbra is fejlesztést igényel. A közoktatás minősége jelentős hatással van a fiatalok későbbi munkaerő-piaci lehetőségeire, ezért fontos, hogy a megyében nagy számban jelenlévő hátrányos-helyzetű és szegénység által veszélyeztetett lakosság is hozzáférjen a minőségi oktatáshoz. Ennek érdekében nemcsak infrastrukturális fejlesztések megvalósítására van szükség, hanem az oktatás hatékonyságát és eredményességét növelő tartalmi és módszertani fejlesztésekre is.

A megyében széles területet lefedő szakképzési intézményrendszer működik, de ezek szorosabb kapcsolódását a munkaerő-piaci elvárásokhoz erősíteni szükséges.

Somogyban a diplomások aránya alacsonyabb az országosnál, a megye vidéki térségeiben csekély számú diplomás található ezért ösztönözni kell azt, hogy a tehetséges fiatalok számára vonzóvá és elérhetővé váljon a felsőoktatás. Továbbá a felsőoktatás intézményei, a helyi gazdaság és szolgáltatási szektor kapcsolatát meg kell erősíteni, kiaknázva az együttműködések adta lehetőségeket.

A prioritás célja a megyében meglévő oktatási intézményrendszer működésének hatékonyságának és eredményességének növelése, a munkaerő-piaci elvárásokhoz való rugalmas alkalmazkodás erősítése, a hátrányos-helyzetű emberek oktatáshoz való hozzáféréseinek szélesítése, az iskolai kudarcok és lemorzsolódás csökkentése.

A megye tökevonzó képessége erősítése érdekében az oktatási intézmények teljes körének fejlesztése, a piacorientált szakképzés kialakítása, a felsőoktatás komplex minőségi fejlesztése, tudásbázisának megfelelő kiaknázása, az élethosszig tartó tanulás széleskörű elterjesztése kiemelt szerepet kell, hogy játsszon.

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

A megújuló energiaforrások tekintetében Somogy megye jelentős potenciállal rendelkezik elsősorban a biomassza típusú energiahordozók terén, de gazdag lehetőségek rejlenek a geotermikus energia, valamint a napenergia felhasználás területein is. A megyei területfejlesztési koncepció átfogó célként fogalmazta meg a megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázását a fenntarthatóság ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével. Az energiahatékonyság növelése, a helyi erőforrások minél szélesebb körű hasznosítása nem csak az energiatermelő szektorban, de horizontális jelleggel minden termelési technológia során kiemelt szerepet kell, hogy kapjon a fenntartható erőforrás gazdálkodás megteremtése érdekében. A fenti célok elérése érdekében a prioritás keretében támogatni szükséges az energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzését. A helyi közösségi, települési, település csoport szintjén történő önellátásra való törekvés kiemelt dimenziója az energiaellátásban való függetlenség elérése. Ennek érdekében cél a helyi szinten elérhető – elsősorban megújuló – energiaforrások felhasználására alapozott közösségi szintű energiatermelő- és ellátórendszerek elterjedésének ösztönzése, kiegészülve a szükséges technikai, technológiai feltételek biztosítását szolgáló háttér szolgáltatói szektor (tanácsadás, tervezés, kivitelezés, üzemeltetés, karbantartás) térségi szinten történő megerősítésével. Az önellátó helyi energiatermelő rendszerek megteremtését ahol a területi adottságok lehetővé teszik, nagymértékben elősegítheti a mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése.

Azon túl, hogy a természeti környezetre káros antropogén hatások kockázatát csökkentik, a településeken élő lakosság életminőségét jelentős mértékben javítják és a vállalkozások telephelyválasztásában is pozitív szerepet játszanak a környezetvédelmi (kommunális) szolgáltatási infrastruktúra rendszerek, úgymint a vezetékes ivóvíz szolgáltatás, a korszerű szennyvízkezelés és hulladékgazdálkodás rendszerei. A stratégia célként fogalmazza meg a megye táji és természeti értékeinek és erőforrásainak, kedvező környezeti állapotának megóvása érdekében a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság és a környezetbiztonság javítását, valamint a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentését. Ennek érdekében szükség van a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására, a települések zöldfelületi és vízgazdálkodási rendszerének fejlesztésére, a településeken képződött folyékony hulladék, ill. szennyvíz gazdaságosan kiépíthető és fenntartható módon történő elvezetésének és kezelésének támogatására, a hulladékhasznosítási arány növekedésének elősegítésére. A fenti célok elérése érdekében kiemelt jelentőséggel bír a környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése.

A fenntartható erőforrás gazdálkodás kiemelt területe a termelési és fogyasztási folyamatok során képződött hulladékok minél nagyobb arányú másodnyersanyagként történő újrahasznosítása. Ennek rendszerszintű alapfeltételei a térségi hulladékgazdálkodási programok megvalósulásával adottá váltak, azonban a hulladékfeldolgozásra és újrahasznosításra, valamint az e folyamatokat kiszolgáló technikák és technológiák fejlesztésére, gyártására és üzemük kiszolgálására (szervizelésére) szakosodott vállalkozások még hiányoznak a megyében.

A Somogyban erős bázissal rendelkező klasszikus ágazatokra, így pl. a gépgyártásra is építve a jelenleg hazánkban még kialakulóban levő, de jelentős perspektíva előtt álló környezetipari termelés és szolgáltatások területén erősíteni kell a helyi kis- és középvállalkozások bekapcsolódását az innovációs és termelési, szolgáltatási folyamatokba. Ennek érdekében a prioritás keretében szükséges támogatni a hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásait, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztéseket.

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

Somogy megye népesedési viszonyai az országos átlagnál kedvezőtlenebbek, mely elsősorban a térség aprófalvas településszerkezetéből fakad. Az elmúlt 10 évben folyamatos a születések számának csökkenése, emellett a népességfogyást tovább erősíti a lakosság elvándorlása. Az kialakuló egészségtelen korstruktúra a helyi közösségek felbomlásához, az elszegényedés tovább növeléséhez, a kulturális örökségek, hagyományok átörökítésének megszűnéséhez vezethet.

A megye déli és nyugati periférikus területeit jellemzi leginkább az alacsony jövedelmi szint, magas munkanélküliség és a roma népesség magasabb aránya. Ezek a térségek halmozottan hátrányos helyzetük következtében önerejükől nehezen jutnak előre. A megye periférikus területein élő csoportokon felül kiemelten szükséges kezelni a társadalom periferiáján élő, munkaerő-piaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok (kiemelten a fogyatékkal élők, megváltozott munkaképességű személyek, valamint romák) társadalomba és a munka világába történő (re) integrációját. Ezen periférikus területek és társadalmi csoportok tekintetében szükséges célzott komplex programszerű megközelítés alkalmazása. A leghatásosabb beavatkozást a jövedelmek megteremtésén keresztül lehet indítani, a segélyezés helyett meg kell teremteni a lehetőséget, hogy a jelenleg gazdaságilag inaktív népesség visszakerüljön a munkaerő-piacra és munkája eredményeként tisztességes megélhetést biztosító jövedelemre tegyen szert.

A megye rendkívül gazdag kulturális és történelmi értékek tekintetében. A hagyományok ápolásában, a kulturális sokszínűség megőrzésében nagy szerepet tölthetnek be a megyében és a tágabb térségben élő nemzetiségek. Somogy a kulturális értékek mellett rendkívül gazdag természeti értékekben. A természeti, táji és kulturális örökség védelme, megőrzése és megismertetése a külvilággal a somogyi emberek közös ügye, mely nagymértékben hozzájárul a helyi és somogyi identitástudat erősítéséhez. A helyi hagyományok és értékek közös gondozása, bemutatása, a körük építhető programok, a hagyományok ápolása, elősegíti a helyi közösségek kialakulását, ill. megerősödését, hosszú távon a közösségek összetartó erejének növelését, és a civil aktivitás fokozódását eredményezi.

A vidéki lakosság élethelyzete és elöregedése több egészségügyi és szociális civil szerveződés létrejöttét is igényelné.

A prioritás célja a helyi közösségek egészséges összetételének javítása, a foglalkoztathatóság növelése, a periférikus területeken és társadalmi csoportokban élők megélhetésének és munkához jutásának támogatása. További cél a helyi identitástudat, a társadalmi kohézió és integráció elősegítése a helyi vidéki és városi közösségek szerepvállalásának növelése a közösségfejlesztés eszközeivel és a helyi értékek és belső erőforrások megerősítésével és felhasználásával. A megvalósuló fejlesztések által meg kell alapozni, hogy a helyi közösségek képesek legyenek saját mikrokörnyezetük fejlődését alakítani.

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

A megye különböző területi szintjein jelentkező külső és belső közlekedési kapcsolatok hiánya, vagy csak nem megfelelő minősége azt is eredményezi, hogy a térség gazdasági értelemben vett kapcsolatrendszer csak nehezen képes fenntartani környezetével. Ugyanúgy, ahogy a lakosság, és különösen a hátrányos helyzetű térségekben élők alacsony fokú mobilitási hajlandósága, ez is a megye gazdasági fejlődésének útjában áll.

Egyrészt a nemzetközi és országos, másrészt a térségi elérhetőség javításával a megye eltérő sajátosságú területi egységei, legyen szó településről, városról és vonzáskörzetéről vagy járásról, képessé válnak kiaknázni gazdasági potenciáljukat és erősíteni versenyképességüket, gazdasági előnyöket is magában hordozó dinamikus kapcsolatrendszer fenntartva egymással és tágabb környezetükkel.

A munkaerő mobilitásának fokozása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érdekében a megyei közlekedési infrastruktúra fejlesztése esetében elsősorban a megye zártságának oldása, másodsorban a funkcionális, vagyis foglalkoztatási és szolgáltató térségi vonzásközpontok településekről való elérhetőségének a javítása a cél. A térségi kapcsolati hiányok felszámolása, a térségi jelentőségű mellékúthálózat korszerűsítése minden esetben a nagyfoglalkoztatók, a helyi gazdasági élet meghatározó szereplőinek hálózatokhoz történő csatlakozását, illetve a közforgalmú közlekedés hatékonyságának növelését kell, elősegítse.

Az integráltan tervezett, azaz az elérhetőség javítását és az élhető környezet kialakítását egyaránt figyelembe venni képes fenntartható települési mobilitás megvalósulása érdekében cél továbbá az egyéni autós közlekedés térnyerésének visszaszorítása, a közösségi és alternatív közlekedési módokat, a kerékpáros és a gyalogos közlekedést választók számának növelése. Ezen keresztül enyhül a városi közlekedés zsúfoltsága (a városi terek nagyobb arányban válnak használhatóvá a lakosság számára), de csökken a környezetszennyezés és az energiafogyasztás is. A helyi közösségi közlekedés környezetbarát fejlesztése, a multimodalitás fokozása, a közlekedésbiztonság javítása, valamint a kerékpáros és gyalogos hálózatok infrastruktúrafejlesztése együtt kell, végbe menjen.

Csak részben a kapcsolati hiányosságok okán, de a városok jellemzően funkcióhiányosak, foglalkoztatási (üzleti) és szolgáltatási szempontból egyaránt. A megye városainak többségében felhalmozódott jelentős beruházáshiányt a jellemzően közterületeket célzó, egy-két esetben már komplex településmegújító fejlesztések csökkentették ugyan, de a városok

arculata és a lakókörnyezet minősége további sürgős beavatkozásokat igényel, különösen a romló státuszú és állapotú (szegregálódó és szegregált) városrészek vonatkozásában, ahol koncentráltan jelentkeznek a társadalmi problémák. A már végrehajtott beavatkozások következtében jellemzően a burkolt közterületek aránya növekedett, kevés a zöldfelület és előregedett a növényállomány. A vidéki térségekben volumenét tekintve kisebb, de jellegében hasonló problémákkal kell szembenéznie a településeken élőknek.

A jövőbeli fejlesztések a megye településhálózatának megerősítését, a városok, különösen a járásközpontok foglalkoztató és szolgáltatási funkcióinak megszilárdítását, továbbá a települési környezet megújítását és fejlesztését kell, hogy célba vegyék. Kiváltképp szükség van a városközpontok gazdasági funkciójának megtartását vagy újjáélesztését, és a barnamezős területek és rozsdaovezetek kiemelten gazdaságfejlesztést megcélzó (csak ezt követően funkcióváltó) rehabilitációját felvállaló kezdeményezésekre. Másik oldalon biztosítani kell a városi zöld környezet meglétét, létre kell hozni az összefüggő városi zöldfelületi rendszereket, és elősegíteni azok fenntartását (intézményi háttér, géppark stb.).

A beavatkozások egy másik csoportját jelentik a szegregációval sújtott és a leszakadással fenyegetett városi területekhez kötődő szociális rehabilitációs programok. A hagyományosan követett logika – melynek legfőbb elemei az alapszükségletek és szolgáltatások, mint oktatás, egészségügyi- és szociális ellátás elérhetőségének javítása, az épített környezet fejlesztése és a lakhatási funkciók erősítése – mellett kiemelt cél a foglalkoztatási szint növelése (a leszakadó társadalmi csoportok jövedelmi szintjének stabilizálása, az ezt hatékonyan támogató foglalkoztatási modellek megvalósítása), a társadalmi tőke és a közösségek megerősítése.

A vidék településeinek megújítását szintén a bemutatott célrendszerhez illeszkedve szükséges tervezni és megvalósítani. A településfejlesztési akciók során minden esetben javasolt érvényesíteni a komplexitás módszertanának legfontosabb keretfeltételeit: az átfogó és integrált szemléletmódot, a területi alapú, azaz akciótervi szemléletet és a közösségi részvételt.

Az országos tendenciáknak megfelelően Somogy megyére is a népesség számának egyre gyorsuló fogyása jellemző, mely társul az idős népesség eltartottsági rátájának emelkedésével. A magyar lakosság egészségi állapotának mutatói több évtizede rendkívül kedvezőtlenül alakulnak. A lakosság életkilátásait a kor, a nem és a lakóhely minősége jelentősen befolyásolja. Mindezek egyre fokozódó terhet rónak az egészségügyi és szociális ellátó rendszerre. Somogy településeinek intézmény-ellátottságát a megye aprófalvas településszerkezete jelentősen befolyásolja. Sok kistelepülés alapvetően lakófunkciót tölt be, ahol nem található egyetlen intézmény sem, sok esetben pedig a népességfogyásból adódóan az intézmények fenntartása nem megoldott, így az alapfokú funkciók, illetve intézmények mikrotérséghez kötődnek. A helyi és mikrotérségi szintű humán közszolgáltatások megújítása, elérhetőségének javítása hozzájárul a társadalmi összetartozás erősítéséhez a lakosság foglalkoztathatóságának javításához, és az életkörülmények területi különbségeinek mérsékléséhez.

2.2. A Program összevetése más releváns tervekkel, koncepciókkal

Jelen alfejezetben a területfejlesztési célok összevetésre kerülnek a régió más megyéinek céljaival, illetve a prioritások intézkedési szinten kerülnek összevetésre az Európai Uniós tematikus célkitűzésekkel és beruházási prioritásokkal.

Somogy és a régió társmegyéi területfejlesztési céljainak kapcsolata

A régiót alkotó három megye céljait összehasonlítva elmondható, hogy mindhárom megye hangsúlyt fektet a foglalkoztatás bővítésére, melyben kiemelt szerepet kap a helyi erőforrásokra való minél intenzívebb támaszkodás, azok ökológiai szempontokat szem előtt tartó, fenntartható hasznosítása. Ennek egyik alapfeltétele a piacképes tudás megszerzésének biztosítása különösen a szak- és felnőttképzés területén. Mindhárom megye különös figyelmet szentel a társadalmi kohézió és felzárkóztatás, az öregedő társadalom problematikájára, valamint a közösségek megerősítésére, az integrációs folyamatok támogatására. Fentieket az infrastrukturális elemek fejlesztése támogatja elsősorban a közlekedési kapcsolatok erősítése révén.

Tematikus specifikus célok (Somogy megye)	Stratégiai célok (Tolna megye)						
	Új K+F+I és logisztikai központok kialakítása vállalkozói együttműködések létrehozásával iparáganként, termékpályánként	Oktatási fejlesztés, hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci esélyeinek javítása	Mezőgazdasági alapanyagokra épülő nagy hozzáadott értékű termék előállítás, feldolgozás, piaci értékesítés és agrármarketing tevékenység termelői együttműködéssel	Piacképes, hagyományosan jelenlévő ipari ágazatok fejlesztése, valamint a kiemelten magas kézműmunka igényű, elsősorban könnyűipari tevékenységek (égygyártás, fémfeldolgozás élelmiszeripar, textil- és bőrpár)	A kedvezőtlen demográfiai folyamatok (negatív) hatásainak mérséklése	Vidéki életminőség javítása és a rurális térség népesség megtartó képességének elősegítése	A megye természeti erőforrásainak, táji és természeti értékeinek és épített környezetének szélesebb körű megismerése, potenciáljának javítása, fenntartható hasznosítása és tematikus összekapcsolása
A piaci igényekre válaszoló vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése	✓			✓			
Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése		✓			✓		
A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása)			✓	✓		✓	
Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése		✓			✓		
Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése					✓		✓

1. ábra: Somogy és Tolna megye területfejlesztési koncepciói céljainak kapcsolatrendszere

Tematikus specifikus cél (Somogy Megye)	Specifikus célok (Baranya Megye)						
	Helyi gazdaságok fejlesztése	Tartós növekedésre képes gazdaság megteremtése	Piaci igényekre reagálni képes emberi erőforrás fejlesztés	Társadalmi felzárkóztatás	Stratégiai erőforrások fenntartható használata	Elérhetőség és mobilitás javítása	Nagytérségi csomóponttá válás
A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése	✓	✓					
Piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése			✓	✓			
A helyi termelést, közösségek önállóságát segítő fejlesztések támogatása	✓	✓		✓			
Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése			✓	✓			
Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése					✓	✓	✓

2. ábra: Somogy és Baranya megye területfejlesztési koncepciói céljainak kapcsolatrendszere

A Somogy Megyei Területfejlesztési Program prioritásainak kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseivel és beruházási prioritásaival

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló fenntartható szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(3) i. a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása és a versenyképesség fokozása valamennyi régióban és a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében, valamint az innovatív gazdálkodási technológiák és a fenntartható erdőgazdálkodás előmozdítása (EMVA)
1.2. A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése;	(3) ii. az élelmiszerlánc szervezésének – beleértve a mezőgazdasági termékek feldolgozását és értékesítését –, az állatjóllétnek és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előmozdítása (EMVA)
1.3. Regionális együttműködés támogatása	(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(1) i. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben (EMVA)
1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban	(1) a kutatás, a technológiai fejlesztés és az innováció erősítése;	(1) i. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben (EMVA)

3. ábra: Az 1. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseivel és beruházási prioritásaival

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása	(3) A KKV-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitásának ösztönzése	(3) v. a korszerű termék- és szolgáltatás-fejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása (ERFA) (3) iii. a vállalkozói szellem előmozdítása, különösen az új ötletek gazdasági hasznosításának megkönnyítése, valamint új cégek alapításának – többek között üzleti inkubátorházak segítségével történő – ösztönzése (ERFA) (8) viii. üzleti inkubátorházak létrehozásának támogatása, valamint az önfoglalkoztatás, a mikrovállalkozások és a cégalapítás beruházásokkal való támogatása (ERFA) (8) i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munkanélküliek és a munkaerőpiactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is (ESZA)
2.2. K+F+I tevékenység ösztönzése	(1) A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése	(1) iii. a vállalkozások K+I beruházásainak előmozdítása, valamint a vállalkozások, a kutatási és fejlesztési központok és a felsőoktatási ágazat közötti kapcsolatok és szinergiák létrehozása (ERFA)
2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása	(3) A KKV-k versenyképességének fokozása	(3) vi. a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni (ERFA)
2.4. Befektetés-ösztönzés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása	(3) A KKV-k versenyképességének fokozása (8) A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitásának ösztönzése	(3) vi. a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni (ERFA) (8) ix. a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA)

4. ábra: A 2. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseire és beruházási prioritásaihoz

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(6) vii. a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése (ERFA) (8) ix. a foglalkoztatásbarát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve ... az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)
3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem;	(3) v. a korszerű termék- és szolgáltatás-fejlesztési képességek megteremtésének és bővítésének támogatása (ERFA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)
3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése	(3) a kkv-k, (az EMVA esetében) a mezőgazdasági, illetve (az ETHA esetében) a halászati és akvakultúra-ágazat versenyképességének a növelése	(3) vi. a kkv-k abban való segítése, hogy növekedni tudjanak a regionális, nemzeti és nemzetközi piacokon, és hogy az innovációs folyamatokban részt tudjanak venni (ERFA)

5. ábra: A 3. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
<i>4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára</i>	1. „A kutatás, a technológiai fejlesztés és innováció erősítése” 2. „Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása” 10. „Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”	(1) i. a tudásátadás és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban és a vidéki térségekben (EMVA) (2) iv. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése (ERFA) (10) ii. a felsőfokú vagy annak megfelelő szintű oktatás minőségének, hatékonyságának és hozzáférhetőségének javítása az oktatásban való részvétel növelése érdekében, különösen a hátrányos helyzetű csoportok számára (ESZA) (10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályamentesítő és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA) (10) iv. az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése (ESZA) (10) v. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével (ERFA)

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása	2. „Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása” 10. „Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”	(10) i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkori nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is (ESZA) (10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA) (10) iv. az oktatási és képzési rendszerek munkaerő-piaci igényekhez való igazodásának javítása, a tanulásból a munkába történő átmenet megkönnyítése, a szakmai oktatás és a képzési rendszerek megerősítése és minőségének javítása többek között a készségek iránti igény előrejelzésén alapuló mechanizmusok, a tananyagok kiigazítása, a munkaalapú tanulási rendszerek – beleértve a duális tanulási rendszereket és a tanulószerveződéses gyakorlati képzéseket – létrehozása és továbbfejlesztése (ESZA) (10) v. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák kifejlesztésével (ERFA)

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése	2. „Az IKT-hoz való hozzáférés elősegítése és a technológiák használatának és minőségének fokozása” 10. „Beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”	(10) i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkori nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is (ESZA) (10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA) (10) v. az oktatásba, a készségekkel kapcsolatos képzésbe, szakképzésbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás oktatási és képzési infrastruktúrák fejlesztésével (ERFA)

6. ábra: A 4. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése	(4) a karbon szegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) i. megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása; (4) ii. az energiahatékonyság és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a vállalkozásokban; (6) ix. az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása
5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése	(4) a karbon szegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) i. megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása; (4) iii. az energiahatékonyság, az intelligens energiahasználat és a megújuló energiák felhasználásának támogatása a közcélú infrastruktúrákban, beleértve a középületeket és a lakóépületeket is
5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassza termelő ültetvények létesítése	(4) a karbon szegény gazdaság felé való elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) i. megújuló forrásokból nyert energia előállításának és elosztásának támogatása;
5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés	(6) a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	(6) ii. a vízgazdálkodási ágazatban történő beruházás az uniós környezeti vívmányok követelményeinek való megfelelés, és a tagállamok által megállapított, e követelményeken túlmutató beruházási igények kielégítése érdekében; (6) iv. a városi környezetfejlesztést, a városok megújítását, a rozsdaovezetek (köztük az átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása
5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása	(6) a környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása	(6) ix. az erőforrás-hatékony gazdaságra való ipari átállás támogatása, a zöld növekedés, az ökoinnováció és a környezeti teljesítményirányítás a köz- és a magánszektorban történő előmozdítása

7. ábra: Az 5. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
<i>6.1. Az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőmunka igényes tevékenységek támogatása a periférikus térségekben</i>	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása; (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(8) i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munka-nélküliek és a munkaerő-piactól távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is (ESZA) (8) ix. a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA) (9) i. az aktív befogadás, többek között az esély-egyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztathatóság javítása érdekében (ESZA) (9) ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja (ESZA) (9) v. a foglalkoztatáshoz való hozzáférés megkönnyítése érdekében a társadalmi vállalkozói szellem, a társadalmi vállalkozásokba történő szakmai integráció és a szociális és szolidáris gazdaság előmozdítása (ESZA) (9) vi. közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák (ESZA) (9) viii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA) (9) xi. a szociális vállalkozások támogatása (ERFA) (9) xii. a közösségvezérelt helyi fejlesztési stratégiák keretében végzett beruházások (ERFA) (10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályaaorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(8) v. a munkavállalók, vállalkozások és vállalkozók alkalmazkodása a megváltozott körülményekhez (ESZA) (8) i. az álláskereső és az inaktív személyek – többek között a tartós munka-nélküliek és a munkaerő-piacról távol esők – foglalkoztatáshoz való hozzáférése, többek között a helyi foglalkoztatási kezdeményezések és a munkavállalói mobilitás ösztönzése révén is (ESZA)
6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	(6) iii. a biológiai sokféleség és a talaj megóvása, illetve helyreállítása és az ökoszisztéma-szolgáltatások előmozdítása, többek között a NATURA 2000 és a zöld infrastruktúrák révén (KA, ERFA) (6) vii. a természeti és kulturális örökség megőrzése, védelme, elősegítése és fejlesztése (ERFA) (8) ix. a foglalkoztatás barát növekedés elősegítése a saját belső potenciál kifejlesztése által, az adott területeket érintő területi stratégia részeként, beleértve a hanyatló ipari régiók átalakítását, valamint az egyes természeti és kulturális erőforrások fejlesztését, illetve az ezekhez való hozzáférhetőség javítását (ERFA) (9) i. az aktív befogadás, többek között az esély-egyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztatathatóság javítása érdekében (ESZA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA) (10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakészé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem (10) az oktatásba, és a képzésbe, többek között a szakképzésbe történő beruházás a készségek fejlesztése és az egész életen át tartó tanulás érdekében	(9) i. az aktív befogadás, többek között az esélyegyenlőség és az aktív részvétel előmozdítása, valamint a foglalkoztatathatóság javítása érdekében (ESZA) (9) ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja (ESZA) (10) iii. az egész életen át tartó tanulás lehetőségeihez való egyenlő hozzáférés javítása minden korcsoport számára formális, informális és nem formális módon egyaránt, a munkavállalók ismereteinek, készségeinek és kompetenciáinak naprakésszé tétele, valamint a rugalmas tanulási formák előmozdítása, többek között a pályorientáció és a megszerzett kompetenciák elismerése révén (ESZA)

8. ábra: A 6. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseikhez és beruházási prioritásukhoz

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
<i>7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása</i>	(7) a fenntartható közlekedés előmozdítása és szűk keresztmetszetek megszüntetése a kulcs-fontosságú hálózati infrastruktúrákban	(7) i. a multimodális egységes európai közlekedési térség támogatása a TEN-T-be történő beruházás révén (KA, ERFA)
<i>7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása</i>	(4) az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban	(4) v. alacsony szén-dioxid-kibocsátással járó stratégiák támogatása valamennyi területtípuson, de különösen a városi területeken, ideértve a fenntartható multimodális városi mobilitást és a kárenyhítést előmozdító alkalmazkodási intézkedések támogatását (KA, ERFA)
<i>7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása</i>	(6) a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(6) iv. a városi környezet-fejlesztést, a városok megújítását, a rozsdá-övezetek (köztük az átalakuló használatú területek) helyreállítását és szennyezés-mentesítését és a légszennyezettség csökkentését célzó intézkedések, valamint a zajcsökkentési intézkedések támogatása (KA, ERFA) (9) ii. a marginalizálódott közösségek – például a romák – társadalmi-gazdasági integrációja (ESZA) (9) x. a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása (ERFA)
<i>7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben</i>	(9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(9) x. a városi és vidéki területeken élő, rászoruló közösségek fizikai rehabilitációjának, valamint gazdasági és társadalmi fellendülésének támogatása (ERFA) (9) xii. a társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben (EMVA)

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
<i>7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése</i>	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem	(2) iv. az e-kormányzás, az e-tanulás, az e-befogadás, az e-kultúra és az e-egészségügy ikt-alkalmazásainak megerősítése (ERFA) (8) vi. aktív és egészséges idősödés (ESZA) (9) iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat (ESZA) (9) ix. a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás (ERFA)

A prioritás intézkedései	EU2020 tematikus célkitűzés	EU2020 beruházási prioritás
7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása	(8) a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása (9) a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem (10) beruházás az oktatásba, készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba”	(8) iv. a nemek közötti egyenlőség minden területen, többek között a foglalkoztatáshoz való hozzáférés és a munkahelyi előmenetel terén, a munka és a magánélet összeegyeztetése és az „azonos munkáért azonos bér” elvének előmozdítása (ESZA) (9) iv. a megfizethető, fenntartható és minőségi szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása, beleértve az egészségügyi szolgáltatásokat és a közérdekű szociális szolgáltatásokat (ESZA) (9) ix. a nemzeti, regionális és helyi fejlődést szolgáló egészségügyi és szociális infrastruktúrába történő beruházás, az egészségi állapotbeli egyenlőtlenségek csökkentése, a társadalmi, kulturális és rekreációs szolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés megteremtésével a társadalmi befogadás előmozdítása, valamint az intézményi szolgáltatásokról a közösségi alapú szolgáltatásokra való átállás (ERFA) (10) i. a korai iskolaelhagyók számának csökkentése és a korai iskolaelhagyás megelőzése, valamint a minőségi oktatáshoz való egyenlő hozzáférés előmozdítása a koragyermekkori nevelésben, az alap- és középfokú oktatásban, ideértve az oktatásba való visszatérést ösztönző formális, informális és nem formális tanulási formákat is (ESZA)

9. ábra: A 7. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása az Európai Unió tematikus célkitűzéseivel és beruházási prioritásokhoz

2.3. A Program rész céljainak társadalmi és gazdasági szempontú konzisztencia vizsgálata, az esetleges ellentmondások feltárása

A stratégiai célrendszer viszonyrendszere

A Somogy megye jövőképe egy, a sokszínű természeti környezettel harmóniában fejlődő, a társadalom minden rétege számára jó életminőséget biztosító térséget vizionál, melyet mindhárom horizontális cél kiszolgál. Mindez jelenti a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtését, melynek köszönhetően a megye minden polgára egyenrangú hozzáférést érhet el és egyenlő bánásmódban részesülhet a közösség számára nyújtott szolgáltatások terén. A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosításának feltétele a helyi társadalmi jólét biztosításához szükséges erőforrás felhasználás, valamint a természeti, táji környezet értékeinek megőrzése közti optimális egyensúly megteremtése. A partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése feltételezi a rendszerszintű gondolkodást és a szolidáris közösségek együttműködését.

Az átfogó célok vonatkozásában a rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése a legközvetlenebb módon tudja segíteni a megye lakossága jó életminőségének biztosítását. Ezen átfogó cél elérését segítik a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtés kapcsán megfogalmazott horizontális elvárások. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével átfogó cél a megye, mint élhető környezet hosszú távú fenntarthatóságát garantálja. E cél elérésének elősegítésében kiemelt szerepe van a társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó, a fenntartható növekedés biztosítása vonatkozásában meghatározott horizontális feltételek teljesülésének. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára átfogó cél elsősorban a megye lakossága életminőségének javítását szolgálja, de jelentős mértékben segíti az együttműködő városi és vidéki térségek rendszerének kialakulását is. A horizontális célok és elvek közül mindezt szolgálja a különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése, valamint a partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése.

Mindazon túl, hogy az átfogó célok együttesen szolgálják a jövőképben felvázolt célállapot elérését, a három átfogó cél egyes elemei szinergikus hatást kifejtve segítik elő a másik két átfogó cél elérését is, ahogyan a tematikus, az átfogó és területi célok is rendszerszemléletben, komplex módon értelmezhetők, azaz az egyes tematikus célok több átfogó és területi cél elérésére is közvetlen, vagy közvetett hatást gyakorolnak. (Az átfogó, a tematikus és a területi célok kapcsolódási rendszerét a Somogy megyei Területfejlesztési koncepcióban bemutatott ábrák szemléltetik.)

A Somogy Megyei Területfejlesztési Program prioritásainak kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<i>1.1. A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése</i>	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>1.2 A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása</i>	II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>1.3. Regionális együttműködés támogatása</i>	II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
<i>1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban</i>	II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

10. ábra: Az 1. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
<i>2.1. Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása</i>	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése
<i>2.2. K+F+I tevékenység ösztönzése</i>	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése
<i>2.3. Vállalkozások együttműködésének támogatása</i>	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
2.4. Befektetés-ösztönzés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó mikro-, kis- és középvállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

11. ábra: A 2. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
3.1. Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése 3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
3.2. Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése
3.3. Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	1. A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

12. ábra: A 3. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
4.1. A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése 4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
4.2. Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése 4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
4.3. Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése 4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

13. ábra: A 4. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
5.1. Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
5.2. A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
5.3. A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken energetikai célú biomassa termelő ültetvények létesítése	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása 5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása

14. ábra: Az 5. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
6.1. Az elszegényedés megállítást és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőmunka igényes tevékenységek támogatása a periférikus térségekben	I. A rendszeres munka-jövedelmet szerzők arányának növelése	3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása 4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
6.2. Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
6.3. A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
6.4. Intézkedés: A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása	II. A megye belső erőforrásainak hatékony kiaknázása a fenntarthatóság ökológiai- társadalmi- és gazdasági szempontjainak figyelembe vételével	4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

15. ábra: A 6. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
7.1. A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
7.2. Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
7.3. Integrált településfejlesztési akciók támogatása	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése 4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben	I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése	4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A prioritás intézkedései	TFP átfogó cél	TFP tematikus specifikus cél
7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése 4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
7. 6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása	III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára	5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése 4. Közösség-fejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

16. ábra: A 7. prioritás intézkedéseinek kapcsolódása a stratégiai célrendszerhez

2.4. A jelenlegi társadalmi és gazdasági állapot Programmal összefüggésben lévő elemeinek ismertetése

A jelenlegi társadalmi és gazdasági állapot, illetve azok tendenciáinak részletes bemutatása a 2.6. alfejezetben történik meg. A Program állapotra adott reakciói pedig a 2.7. alfejezetben, illetve jelen tanulmány II. részében a részletes vizsgálat során. Ennek megfelelően jelen alfejezetben a Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal által 2012 novemberében készített Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptió – Helyzetfeltáró munkarész című dokumentumban foglalt SWOT (Gyengeségek, Erősségek, Lehetőségek, Veszélyek) elemzés megállapításait mutatjuk be. Ez az elemzés jól összefoglalja a megye jelenlegi állapotát, annak erősségeit, gyengeségeit, illetve a jelenleg látható lehetőségeket és veszélyeket.

Somogy megye jövőképeinek és célrendszerének megfogalmazásakor is az alapot a megye helyzetelemzése, illetve a helyzetértékelés és az ezt összefoglaló SWOT (Gyengeségek, Erősségek, Lehetőségek, Veszélyek) elemzés adta, így az elemzés egyes megállapításaihoz konkrétan hozzárendelhetők a Konceptió stratégiai céljai, amelyek annak fejlesztését/kiaknázását szolgálják.

A helyzetértékelésben foglalt SWOT analízis és a stratégiai célok összefüggését az alábbi táblázat mutatja be. A SWOT analízisben foglalt megállapítások visszaigazolják a jelen koncepcióban lefektetett célrendszer relevanciáját. A kitűzött célok építenek a megye adottságaira és javítani szándékoznak a gyengeségeken. Az ábrában az egyes rövidítések mutatják a célok és az értékelő megállapítások összefüggését, ahol az egyes rövidítések az alábbiak szerint értelmezendők:

Jelölés	Tematikus / területi cél megnevezése
TEM1 (közvetlen kapcs.)	A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése
TEM2 (közvetett kapcs.)	Piacépes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése
TEM3	A helyi termelést, a közösségek önellátását elősegítő fejlesztések támogatása
TEM4	Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése
TEM5	Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése
TER1	Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése
TER2	Kaposvár centrum szerepének erősítése, vonzáskörzetének fejlesztése
TER3	Járasközpontok, városok funkcióinak megerősítése
TER4	Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése
TER5	Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése a horvát kapcsolatok erősítésével

TÉMAKÖR	ERŐSSÉGEK	CÉL	CÉL	GYENGESÉGEK	TÉMAKÖR
TERÜLETI FEJLETTSÉG	Balaton parti települések agglomerációja.	TER1	TER3 TER4 TER5	Aprófalvak magas száma, öregedő népesség, leszakadó kistérségek, belső és külső perifériák (Balaton és Belső- Somogy közti különbségek), fiatal városok funkcionális gyengesége, fiatalok és képzettek elvándorlása.	TERÜLETI FEJLETTSÉG
GAZDASÁG, K + F, INNOVÁCIÓ	Versenyképes kutatási eredmények előállítására képes tudományos bázis, amely alkalmas az agrár-innováció erősítésére. (Kaposvári Egyetem) Kedvező mezőgazdasági, halászati és vadgazdálkodási adottságok. Kaposváron található az egyetlen magyar cukorgyár.	TEM1	TEM1	Gyenge és gyengülő gazdaság, alacsony ipari termelés és K + F ráfordítások, alacsony külföldi tőkevonzó képesség, alacsony foglalkoztatottság és magas munkanélküliség; kihasználatlan ipari parkok, gyenge jövedelem-termelő ágazatok magas aránya.	GAZDASÁG, K + F, INNOVÁCIÓ
OKTATÁS	Jelentős oktatási súllyal rendelkező kistérségi központok, a mikro-térségi központokban stabil intézményi létszám. Kiterjedt szakképzési intézményrendszer.	TEM2	TEM2 TEM5 TER3	Területi egyenlőtlenségek a minőségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés terén. A középfokú oktatás, szakképzés gyenge gyakorlat- és piacorientáltsága.	OKTATÁS
TURIZMUS	Balaton, mint országosan is kiemelt jelentőségű turisztikai magterület, kiépült idegenforgalmi infrastruktúrával és fogadó kapacitással. Jelentős, még kihasználatlan turisztikai adottságok (gyógy-, kulturális-, lovas-, horgász- és ökoturizmus).	TEM1 TER1	TEM1 TER1	Komplex turisztikai termékek hiánya. Egyedi, nemzetközi vonzerővel bíró attrakciók alacsony szolgáltatási színpontja. A Balaton-parti turizmus térben és időben koncentrált.	TURIZMUS
KULTÚRA ÉS KÖZ- MŰVELŐDÉS	Kulturális sokszínűség, több nemzetiség együttélése.	TEM4	TEM4	A meglévő intézmények hiányos, leromlott eszköz- és infrastrukturális ellátottsága.	KULTÚRA ÉS KÖZ- MŰVELŐDÉS
EGÉSZSÉGÜG ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	Differenciáltan kiépült alapfokú egészségügyi ellátórendszer.	TEM5	TEM5	Az elmaradott kistérségekben nehéz az alapfokú ellátásokhoz való hozzáférés. Jelentős mértékű a hátrányos helyzetű népesség csoport szegregációja.	EGÉSZSÉGÜG ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁS
KÖRNYEZET	Országos viszonylatban is magas a megye erdőszűrsége, ezzel együtt magas a biodiverzitás foka. A megújuló energiaforrások tekintetében Somogy megye jelentős potenciállal rendelkezik (elsősorban biomassza típusú energiahordozók, geotermikus energia, napenergia). A kommunális hulladékok gyűjtési rendszere a megye teljes területén megoldott. Változatos táji és természeti adottságok, gyógy- és termálvíz kincs.	TEM3 TEM5 TER4	TEM3 TEM5 TER4	Nagy területen megoldatlan a korszerű szennyvízkezelés. Az elaprózott birtokszerkezet és a sok esetben rendezetlen tulajdonosi szerkezet nehezíti a természet közeli területek megőrzésének, szabályozott hasznosításának és a tájgazdálkodás megteremtését.	KÖRNYEZET
KÖZLEKEDÉS	A megindult országos fejlesztések eredményeképpen javult a megye elérhetősége (M7, 67-es és 68-as utak elkerülő szakaszai, 61-es út 11,5 t tengelyterhelés megerősítés).	TEM5 TER1- 5	TEM5 TER1- 5	Hiányos közlekedési kapcsolatok, regionális repülőtér hiánya (Taszár), felújításra és bővítésre szoruló mellékút hálózat.	KÖZLEKEDÉS

TÉMAKÖR	LEHETŐSÉGEK	CÉL	CÉL	VESZÉLYEK	TÉMAKÖR
TERÜLETI FEJLETTSÉG	Horvátország Unió csatlakozásával a határ menti kapcsolatok intenzívebbé válnak, pályázati lehetőség: EGTC.	TER5	TER4 TER3	A centrumtól távoli kistelepülések elnéptelenedése, a megyén belüli fejlettségbeli különbségek fokozódása, a gazdasági leszakadás állandósul.	TERÜLETI FEJLETTSÉG
GAZDASÁG, K + F, INNOVÁCIÓ	A felsőoktatás tudásbázisa és a gazdaság együttműködése, a megye versenyképességének javítása. Nagyobb hozzáadott értékű termékek előállítása. A megye mezőgazdasági adottságainak és a Kaposvári Egyetem agrár-innovációs potenciáljának hasznosítása az élelmiszer és feldolgozó ipari vállalkozások letelepedésének elősegítésére, munkahelyteremtés, az élőkommunikációs ágazatok erősítése. (zöldség-gyümölcstermelés, állattenyésztés)	TEM1 TEM3 TEM4	TEM1 TEM4	A versenyképesség romlása következtében az alacsony bérköltségre és a betanított munkára épülő vállalkozások elhagyják a térséget, ami növeli a munkanélküliséget. Külső gazdasági folyamatok negatív hatása a megye versenyképességére.	GAZDASÁG, K + F, INNOVÁCIÓ
OKTATÁS	Piaci igényű felnőttképzés, és szakképzés kiterjesztése.	TEM2	TEM2	A szakképzési rendszer elaprózottsága megmarad, az általános képzés felértékelődése és a szakképzés leértékelődése következtében állandósuló szakemberhiány.	OKTATÁS
TURIZMUS	A Balatonhoz kapcsolódó (főként belföldi) turizmus bázisára építve komplex turisztikai szolgáltatás csomagokba szervezéssel a megye belső területeinek attrakciói hatékonyan feltárással kerülnek, a Balaton nemzetközi jelentőségű rekreációs térséggé válása.	TEM1 TER1	TEM1 TER1	Intenzív nemzetközi turisztikai marketing hiányában a külföldi vendégforgalom elkerüli a Balatont és a megyét.	TURIZMUS
KULTÚRA ÉS KÖZ- MŰVELŐDÉS	Az Unió támogatásával megépült, ill. korszerűsített infrastruktúra bázisán magas színvonalú fenntartható közművelődési szolgáltatás szervezhető.	TEM4	TEM4	A kulturális intézmények tulajdonjogi, üzemeltetési és finanszírozási körülményeiben a stabilitásnak hosszú távon jelen levő hiánya az intézmények megszűnéséhez, ill. a szolgáltatás színvonalának jelentős romlásához vezethet.	KULTÚRA ÉS KÖZ- MŰVELŐDÉS
EGÉSZSÉGÜG ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁS	A helyi szociális gazdaság, valamint a civil és a helyi közösségek és egyházak szerepvállalásának erősödése elősegíti a hátrányos helyzetű rétegek társadalmi integrációját.	TEM3 TEM4 TEM5	TEM4	Külső és belső folyamatok hatására a szegénységi küszöb alatt élők aránya növekedhet. Bűnözés terjedése.	EGÉSZSÉGÜG ÉS SZOCIÁLIS ELLÁTÁS

KÖRNYEZET	A szelektív hulladékgyűjtés arányának növekedése mellett a hulladékhasznosító ipar kiépülése. A megújuló energiaforrás bázis hasznosítási arányának jelentős növelése elsősorban a helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjedésével, kiegészülve a kapcsolódó környezetipari termelő- és szolgáltató kapacitások kiépülésével.	TEM3 TEM5 TER4	TEM4 TEM5 TER4	A szegényedés és az emelkedő díjak miatt megnövekedett mennyiségű megnövekedett mennyiségű, illegálisan lerakott hulladék környezeti károkat okoz. Támogatási források hiányában lassul a korszerű szennyvízkezelésbe bevont lakások arányának növekedése. A vízgazdálkodás területén fel kell készülni az egyre nagyobb gyakorisággal és váltakozó jelleggel előforduló vízbőségre, illetve vízhiányra.	KÖRNYEZET
KÖZLEKEDÉS	A megye nagytérégi kapcsolatainak kialakítása (M9, M6 autópályák Barcsig, illetve az országhatárig), elérhetőség javítása (pl: Nagykónyi-Somogyvár-Marcali-Sávoly út megépítése, kompok, határátkelő helyek), vasútvonalak korszerűsítése, közösségi közlekedés fejlesztése (mikrotérégi szinten is), kerékpárút hálózat kiépítése. Kaposvár logisztikai központ.	TEM5 TER1-5	TEM5 TER1-5	Közösségi közlekedés részarányának visszaszorulása. Elmaradó közlekedési fejlesztések a hátrányos térségek további leszakadását erősítik.	KÖZLEKEDÉS

17. ábra: A helyzetértékelés és a stratégiai célok kapcsolatrendszere

2.5. A Programban javasolt térségi terület-felhasználási kategóriák kijelölésével és övezetek lehatárolásával kapcsolatos azon társadalmi és gazdasági jellemzők azonosítása, amelyekre a Program valószínűleg jelentős befolyással lesz

A Program nem területrendezési feladatokkal foglalkozik, terület-felhasználási kategóriák, övezetek nem kerültek kijelölésre, ezért ezen fejezet nem releváns.

Somogy megye - jelenleg hatályban lévő - Területrendezési Terve 2010. évben készült. Az OTRT módosítása számos korábbi országos és kiemelt térségi megyei övezetet megszüntetett, illetve a már meglévő övezetek lehatárolásai is módosultak, továbbá új ajánlott megyei övezeteket is meghatározott az országos terv.

Az OTRT 31/A. § (1) bekezdése alapján a megyei területrendezési terveket 2015. december 31.-ig összhangba kell hozni a módosult OTRT-vel. Az így kialakult tervezési metodika alapján a Program megalkotását követően esedékes feladat egy időtálló, a megye specifikumait szem előtt tartó, belülről építkező új megyei területrendezési terv elkészítése.

2.6. A Program által feltárt környezeti konfliktusok értékelése, és társadalmi és gazdasági állapot várható alakulása abban az esetben, ha a javaslatok nem valósulnának meg

A környezeti állapot várható hatásai külön kötetben találhatóak, ezen fejezetben csak a társadalmi, gazdasági hatások kerülnek kidolgozásra.

A Somogy Megyei Önkormányzati Hivatal által 2012 novemberében készített Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptió – Helyzetfeltáró munkarész című dokumentum széleskörűen vizsgálja a megye gazdasági és társadalmi állapotát, illetve azok tendenciáit. A várható hatások tekintetében kijelenthető, hogy a nehezen előrejelezhető országos és nemzetközi tendenciaváltozások mellett alapvetően a Program javaslatai nélkül a korábbi tendenciák érvényesülnek a megyében, amelyek a következők:

A társadalmi állapot tendenciái, amelyek a további években várhatóan folytatódnak

Kulturális adottságok, értékek

Somogy megye kulturális adottságai sokszínűek, mint a somogyi táj. A kulturális élet 2010-ből való KSH által számszerűsített adatai: színházi előadás 109 ezer látogatóval, 234 könyvtár, 27 múzeum és 103 kiállítóhely 110 ezer látogatóval, 120 közművelődési intézmény, 6 mozi terem 121 ezer látogatóval, 305 alkotó művészeti közösség.

Az egyik legjelentősebb közgyűjtemény a majdnem 300 éves megyei Levéltár, ahol nem csak őrzik az értékes írásos dokumentumokat, hanem jelentős konferenciákat tartanak, tartalmas kiadványokat jelentetnek meg.

A megyei múzeum állandó és színvonalas alkalmi kiállításokat rendez, jelentős gyűjteménye van képzőművészeti alkotásokból, néprajzi értékekből, a természeti kincsekből. Jelenleg megfelelő méretű kiállítási terekkel nem rendelkezik. A megyei könyvtár óriási könyvtárral és más adathordozóval rendelkezik, értékes kiadó tevékenységet is folytat.

A Berzsenyi Irodalmi és Képzőművészeti Társaság a kulturális élet rangos szereplője. A Kaposvári Egyetem Művészeti Kara színesíti a kulturális palettát. A megye sokszínű képzőművészeti életét két művészeti egyesület szervezi.

A megyeszékhely százéves színháza napjainkban ugyan nem élvezi a korábbi országos hírnevet, de színvonalas és változatos előadásokkal szolgálja a megyei közönséget. A Balaton melletti városokban - évadon kívül- elsősorban nyári színházi programokat szerveznek.

Somogy népi építészetét és népi kultúráját a szennai falumúzeum mutatja be. Jelentős kulturális és turisztikai érték a szántód-pusztai majorság. A somogyvári bencés apátság romterületet nemzeti emlékhellyé nyilvánították és másfél milliárdos fejlesztése kezdődik hamarosan. Száznál több a megyében a kastély és kúria, egy részükből megfelelő rekonstrukció után kulturális szerveződések helyszíne válhatna.

A megyében jelentős számú fesztivált rendeznek éves gyakorisággal. A legfiatalabb az augusztusi Kaposvári Kamarazenei Fesztivál nemzetközi hírűvé vált. A sport területén szintén nemzetközi rangú a nyaranként megrendezésre kerülő kaposvári Youth Football Festival.

Országos viszonylatban is közismert a Rippl Rónai születésnapjához köthető, Kaposváron minden év májusában megrendezett „Festők Városa” hangulatifesztivál. Az Egyetem állattenyésztéshez köthető bemutatói, kiállításai az agrárkultúra reprezentánsai. A számos gasztronómiai program nem a magas kultúrát képviseli, inkább a közösségépítő szerepe a jelentős.

Somogyban egyedi kulturális elem a Kassai Lajoshoz kötődő lovas íjászat a bárdudvarnoki völgyben. A magyar hagyományos lovas kultúrát egyre több helyen ápolják. Egzotikus különlegesség, de már Somogyhoz tartozik a somogyvámosi Krisna-völgy. A megye kulturális helyszíneinek állapota, használata és lakóinak műveltsége, kulturális érdeklődése a gazdasági fejletlenség következménye, de az értékek kihasználásában még sok lehetőség rejlik.

Területi identitás, civil aktivitás

Somogy megye történelmi területi identitását mutatja a kialakult, országosan ismert Somogyország elnevezés. A nagy területi kiterjedés és a kicsi laksűrűség miatt nem mondható egységesnek a megyei identitás, a változatos táji adottságok más-más kötődést jelentenek. Még a vízparti tájak is különböznek, hiszen más egy Balaton-parti ember és egy Dráva-menti ember területi kötődése, önazonossága. A megye északi és déli részének eltérő fejlettsége, sőt a Balaton háttértelepüléseinek a közvetlen vízparti településekkel szemben támadt ellentét nem kedvez az egységes területi identitásnak. A munkahelyhiány - azon belül a magasabb képzettséget igénylő – erőteljes elvándorlást generál, a területi identitást felülírja a „megélhetés”.

Több mint 2000 nonprofit civil szervezet működik a megye területén, hatszáznál több az alapítványok száma, az egyesületek száma pedig közel ezerötyszáz. A települések egynegyedén nincs civil szervezet, egynegyedén pedig csak egy van. A legtöbb szervezetnek a fő profilja a szabadidő és a sport területe. Több civil szervezet foglalkozik településfejlesztéssel, oktatással, kultúrával, valláshoz köthető tevékenységgel. Az országos átlagnál több szervezet profilja a jogvédelem és a közbiztonság. A vidéki lakosság élethelyzete és öregedése indokolná a több egészségügyi és szociális civil szerveződést. 2010 óta működik a megyében az önkormányzat mellett a Somogy Megyei Civil Egyeztető Tanács véleményező és tanácsadó testületként. A civil szervezetek egy része nem rendelkezik kellő ismerettel, tudással és erőforrással a céljai és az érdekeinek érvényesítése érdekében. A civil aktivitás és szerepvállalás még közel sem elég hatékony, az önkormányzatokkal a partneri együttműködés jellemzően még nem alakult ki. A jelenlegi folyamatosan változó környezet, a tájékozatlanság, az információhiány a civil szervezetek tevékenységére sem hat előnyösen. A civil fórumok működési, együttműködési és érdekérvényesítési területén több tennivaló van, amit lassú és költséges munkával lehet megoldani. A civil szerveződések informálása, szervezése, szakmai fejlesztése a megyei szintnél kisebb, talán járási szinten lehetne hatásos. A nemrég alakult Somogy Megyei Civil Információs Centrum tevékenységének hatása még nem érzékelhető.

Humán erőforrások: demográfiai szerkezet és prognózis, foglalkoztatási viszonyok, humánkapacitások, jövedelmi viszonyok, nemzetiségek helyzete

Somogy megye az ország leggyéribben lakott megyéje, az 1 km²-re jutó lakosok száma 52 fő. Az országos tendenciáknak megfelelően Somogy megyére is a népesség számának fokozatos és egyre gyorsuló fogyása jellemző. Népessége 2012. január 1.-én 315 850 fő. Csak az elmúlt egy évben több mint kétezer, (317 947) 1990-hez mérten majdnem harmincezer (344 708) fővel csökkent a megye lakónépessége. A 80-as évektől meginduló népességszám csökkenése a prognózisok szerint az elkövetkező években, évtizedekben is folytatódik mind országosan, mind megyei szinten.

A megye lakosainak 21,4%-a (67 686 fő) él Kaposváron, a megyeszékhelyen. A városban élők aránya 52,4% (165 539 fő), jóval kevesebb a 63%-ot meghaladó országos átlagnál. A megye településeinek közel felében (119 település) 500 főnél kevesebben laknak és 37 településen 200-nál is kevesebben élnek. Az elmúlt évtizedekben általános tendencia a városok lakónépességének csökkenése, kivételt csak Siófok képez.

Miközben a vizsgált időszakban az eltartott népesség aránya fogyatkozott valamelyest, az idős népesség eltartottsági rátája folyamatosan nőtt – köszönhetően annak, hogy a születések számának évtizedek óta tartó csökkenő trendje volt jellemző. 2010-ben 2 559 csecsemő született, csaknem 40%-kal kevesebb, mint 20 évvel azt megelőzően. A halálozások száma nagyjából a népességfogyással azonos ütemben csökkent.

2012 első félévének előzetes adatai a demográfiai helyzet kedvező alakulásáról adtak számot. 2011 első félévéhez képest 2,2%-kal több élve születés (országosan ugyanekkor 4,5%-kal több csecsemő született) és 2,1%-kal kevesebb halálozás (országosan ugyanekkor 0,7%-os növekedést regisztráltak) történt a megyében, melynek hatására természetes fogyás üteme aktuálisan mérséklődni látszik.

Az ország többi megyéjéhez hasonlóan Somogyra is jellemző a népesség elöregedése. Az 1990 és 2010 közötti húszéves időszakban az öregedési index is fokozatosan emelkedett, a régiós átlag közeli 123,3-as indexmutató jóval az országos átlag felett van.

A népesség csökkenésének másik oka az országon belüli vándorlás. A megye negatív egyenlege – az elvándorlás mértéke meghaladja a megyébe való bevándorlást – szintén fontos tényezője a lakosság szám csökkenésének. A megye a 90-es évek második felétől fokozatosan – de lényegében 2003-ban – veszítette el vonzerejét, azóta jelentős vándorlási veszteséget mutat.

Somogyban a (15-74 éves népesség) aktivitási ráta (52,3%) nem éri el sem a regionális (53,5%), sem az országos (55,4) átlagot, hazánk többi területéhez hasonlóan lényegesen elmarad az Európai Unió tagállamaira jellemző részvételi aránytól. Az aktivitás vonatkozásában az elmúlt 10 évben érdemi változás (+1,2%) nem történt.

A foglalkoztatottsági ráta nemhogy emelkedne, de 2000 és 2010 között még csökkent is, 45,3%, miközben a munkanélküliségi ráta 2010-ben 13,5%-os mértéke több mint 5%-kal haladta meg az ezredfordulón mért értéket. Az ezer lakosra jutó foglalkoztatottak száma – a népességfogyás eredményeként – némi hullámlás mellett változatlan maradt.

A nyilvántartott álláskeresők száma 2000 és 2010 között csaknem megduplázódott, 15 409 főről 26 639 főre nőtt, miközben a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresők is több mint kétszer annyian voltak (7 009, 14 765). A pályakezdők száma (2 304) háromszorosa volt a 10 évvel korábbi értéknek (832).

A Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat nyilvántartásában a 2012. június 20-i zárónapon 22 747 Somogy megyei álláskereső szerepelt, 959 fővel (4,0%-kal) kevesebb, mint egy évvel korábban. A csökkenés általában jellemző volt az ország megyéire. A tartósan, több mint egy éve megszakítás nélkül nyilvántartásban szereplők száma 16,6%-kal (6098 főre) apadt az egy évvel korábbi létszámhoz képest. Az álláskeresők listáján ugyanakkor 2 442 pályakezdő szerepelt, 17%-kal több mint 2011 júniusában.

Az egy lakosra jutó összes nettó jövedelem 2000 és 2010 között 2,5-szörösére emelkedett. A változás dinamikája egyező képet mutat ugyan a regionális és országos tendenciákkal, de reálértékében lényegesen alatta marad annak.

Az állandó népességhez viszonyított ténylegesen adót fizetők aránya folyamatosan növekszik, 2010-ben már elérte a régiós átlagot, és csak alig marad el az országos átlagtól is.

2012 I. félévében a havi bruttó átlagkereset 174 422 Ft volt Somogyban, 5,3%-kal magasabb, mint a megelőző év azonos időszakában, így is lényeges elmaradva az országos átlagtól: 220 697 Ft. A somogyi foglalkoztatottak – családi kedvezmény nélkül számított – havi nettó átlagkeresete nominálisan 0,5%-kal (113 434 Ft-ra) emelkedett (országos átlagban 1,6%-kal, 142 684 Ft-ra növekedett az alkalmazottak nettó átlagkeresete). Az ötmillió forint feletti és egymillió forint alatti éves jövedelemmel rendelkezők aránya az országos adat felét sem éri el.

A megye három legjellemzőbb nemzetisége a német, a horvát és a cigány, de különösen cigányság száma magas. A megyében élő roma származásúak számának és arányának tekintetében a valóságot pontosan tükröző adatok nem állnak rendelkezésre. Az 2001. évi népszámlálás adatait alapul véve a cigány népesség 3% körüli arányt képvisel a megyében, ugyanakkor becslések szerint a roma származásúak száma akár 30 ezer főre is tehető. Somogyban 114 cigány, 14 horvát, 6 német és egy lengyel kisebbségi önkormányzat működik.

A gazdasági állapot tendenciái, amelyek a további években várhatóan folytatódnak

Általános gazdasági helyzetkép, a megye gazdaságának belső és külső kapcsolatai

Somogy megye az ország legritkábban lakott, gazdaságilag kevésbé fejlett megyéje, az ország GDP-jének 2%-a keletkezik ebben a térségében.

Az egy főre jutó GDP tekintetben a 14. a megyék rangsorában, ami a Dunántúlon a legalacsonyabb teljesítmény. A 2009-es évet kiéve 1994 óta növekedő tendencia érvényesül, de ez a növekedés jóval lassúbb ütemű, mint az országos trend, ami a megye egyre nagyobb mértékű leszakadását eredményezi. (Az egy főre jutó GDP 1995-ben még az országos érték 77%, 2006-ban 62%, 2010-ben 63%, a leszakadás üteme különösen 1996-98-ban és 2004-06-ban volt erőteljes.)

Az Európai Unió 27 tagállamának átlagához viszonyítva 40,7%-ot (2010) ért el a megye, mely összehasonlítva a 1995-ös 39,9%-kal csak apró pozitív elmozdulást jelent. (Felzárkózási trend csak 2001-03 és 2008-09 években volt tapasztalható. A 2009-es pozitív elmozdulás annak következménye, hogy a megyét kevésbé érintette a gazdasági válság, mint az ország és az EU más fejlettebb térségeit.)

A magyar-horvát határ térségében hasonló adottságú és fejlettségű területek találkoznak. A természetes határ (Mura, Dráva) megnehezíti a közlekedési kapcsolatokat is, nem alakult ki intenzív gazdasági kapcsolat a határ menti térségben.

A megye lakosságának jövedelmi viszonyai alacsonyabb szintet értek el, mint az országos, illetve dél-dunántúli átlag, a nyugati országrész legalacsonyabb fajlagos mutatóértékkel rendelkezik a megye.

Az alkalmazásban állók átlagos nettó havi jövedelme 2012. II. negyedévben 113,5 ezer Ft volt, mely a régiós érték 95,6%-a, az országos átlagnak pedig a 79,5%-a volt.

A személyi jövedelmet fizetők aránya 2008-ban volt a legmagasabb, de ekkor sem érte el a régiós és országos szintet sem. Ezer lakosból 427 fő (2010) fizetett személyi jövedelemadó, mely a népesség előregedési folyamatával és a kedvezőtlen munkaerő piaci helyzettel függ össze.

Somogy megyében 2012. március 31-én 59 532 gazdasági szervezetet tartottak nyilván, az országoshoz hasonlóan 2%-kal többet, mint egy évvel korábban. Részarányát tekintve jelentős többségüket (73%) továbbra is egyéni vállalkozásként jegyezték. A Somogy megyében nyilvántartott vállalkozások egyharmada főtevékenységének a mezőgazdaság valamely területét jelölte meg. Emellett a legtöbb vállalkozást gyűjtő nemzetgazdasági ágban a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás bizonyult 16%-kal. A vállalkozások csoportját alkotó társasok és egyének között azonban nagy volt a különbség e téren. Míg az egyéni vállalkozások kétötöde a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, illetve közel egyötöde a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás területén, addig a társas vállalkozások több mint ötöde a kereskedelem, gépjárműjavítás, 13%-a a szakmai, tudományos, műszaki tevékenység és egytizede az építőipar ágban tevékenykedett. A legutolsó megfigyelés időpontjában a megyében ezer lakosra 173 vállalkozás jutott. A népességátlagos vállalkozássűrűség alapján Somogy az 5. helyet foglalta el a megyék rangsorában. A megyén belül a vállalkozássűrűség nagyon eltérő mértéket mutat, a legtöbb vállalkozás ezer lakosra az északi, Balaton menti térségekben található, mely elsősorban a fejlett turisztikai szolgáltatásoknak köszönhető. A legalacsonyabb a vállalkozássűrűség a déli, Dráva-menti térségben.

A működő vállalkozások adatait áttekintve azt látjuk, hogy a megyében 18 954 (2009) vállalkozás működött, melyből 11 188 egyéni vállalkozás volt és 4 617 működött jogi személyiségű társasági formában. Az ezer lakosra jutó működő jogi személyiségű vállalkozások száma 14,3 volt mely nem érte el az országos átlagot (22,8) és a vidéki átlagtól (17) is elmaradt. A vállalkozások 96% mikro vállalkozás volt 10 fő alatti foglalkoztatási létszámmal. A 250-nél több foglalkoztatottal rendelkező vállalkozások közül 16-nak volt a megyében a székhelye, mely az ebbe a kategóriába tartozó vállalkozások 1,8%-át tette ki.

A külföldi tőkevonzás tekintetében az országban a legkedvezőtlenebb a Dél-Dunántúl helyzete. Amellett hogy tartósan a legalacsonyabb az egy lakosra jutó külföldi tőkeösszeg a régiók között, az országoshoz viszonyított arány csökkenése is itt volt a legszármottevőbb. Miközben 1995-ben az országos átlag 39%-át tette ki a fajlagos mutató értéke, addig 2010-ben már nem érte el annak 12%-át.

Dél-dunántúli székhellyel 2010. év végén 1218 külföldi érdekeltségű vállalkozást tartottak nyilván, ami azt jelenti, hogy a térségben székhellyel rendelkező összes társas vállalkozás 3%-ában volt jelen külföldi működő tőke. Számuk az e térségbe tartozó megyék közül Baranyában volt a legjelentősebb, 557, Somogyban 440, Tolnában 221 volt bejegyezve. A társas vállalkozásokon belüli arányuk Somogy megyében volt a legmagasabb, 3,7%.

Lényegesen nagyobb azonban ennél a szerepük a foglalkoztatásban: a régióban 2010-ben az összes társas vállalkozásnál alkalmazásban állónak 18%-át (27 181 főt) külföldi érdekeltségű vállalkozás foglalkoztatta, az érintett három megye közül Baranyában 15, Somogyban 27, Tolnában 13% volt az arányszám. A térség vállalkozásaiban megjelenő külföldi tőkeösszeg 175,5 milliárd forintot tett ki, amelyből a legnagyobb hányadok Somogy 80 milliárd forint (46%) és Baranya megyéhez (42%) kötődtek, Tolna megyei szervezetek működtetéséhez a külföldi befektetések csupán 12%-a kapcsolódott. (Meg kell ugyanakkor jegyezni, hogy Somogy megye pozícióját erősíti olyan multinacionális vállalkozás, amely a megyében rendelkezik székhellyel (Tab), de az ország több más régiójában található telephelyeken is végez termelő tevékenységet, így regisztrált tőkebefektetéseinek és munkaerőigényének csupán egy része jelenik meg ténylegesen e megyében. Ez a jelenség nagyban torzítja a statisztikai adatokat, az export, ipari termelés, GDP tekintetében is.)

A mezőgazdaságban megjelent külföldi tőke szerepe 18%-os arányával Somogy megye ágazati szerkezetében a legszármottevőbb, fajlagosan négyszerese az országos értéknek. A legmeghatározóbb, 68–75% közötti hányad azonban mindhárom megyében a feldolgozóipar területén jelent meg, de az egyes megyékben különböző feldolgozóipari ágak kerültek előtérbe. Somogyban az elektronikai, optikai termék gyártása volt a leghangsúlyosabb, 2010-ben a megyében megjelenő külföldi tőkeösszeg felét koncentrált (szintén Tab-hatás). Somogy megyében Tab mellett Marcali és Kadarkút térségében haladta meg a befektetett fajlagos tőkeösszeg a régiós átlagot.

A társas vállalkozások exportárbevételének tekintetében (forrás: NAV) a Dél-Dunántúl megyei közül Somogy mondhatja magáénak a legjobb fajlagos értéket (391 e Ft/fő, 2010), de ez jócskán elmarad az országos (2 066 e Ft/fő) és a vidéki (511 e Ft/fő) átlagtól is. Az export a városokban és a fő közlekedési útvonalak mentén fekvő településeken koncentrálódik. Tab mellett, mely a somogyi export 79%-át adta, 9 milliárd Ft-ot meghaladta Kaposváron, Siófokon, Marcaliban és Nagyatádon, Somogycsicsón 4,8, Csokonyavisontán 3,2 milliárd Ft exportárbevétel keletkezett.

Összehasonlítva az ország és a megye gazdasági teljesítményének megoszlását az egyes gazdasági ágak szerint, azt tapasztaljuk, hogy a mezőgazdaság súlya 2,5-szer nagyobb volt a megye gazdaságában, mint az országban, ezzel szemben a feldolgozóipar 7 százalékkal kisebb arányt képviselt, mint az ország egészében.

A balatoni turisztikai adottságoknak is köszönhetően 5 százalékponttal jelentősebb súlyt képvisel a megye gazdaságában a kereskedelem, szálláshely és vendéglátás, szintén magasabb arányt ér el közigazgatás, oktatás, egészségügy, szociális ellátás kategória. A szakmai, tudományos, adminisztratív tevékenységek esetében csak a 60%-át éri el a súlya Somogy esetében az országos arálynak.

A főbb gazdasági ágazatok jellemzői és azok fejlődési irányai

A megye mezőgazdasági adottságai jók, különösen az erdőgazdálkodás területén találhatók kiváló adottságú területek a megyében (elsősorban Belső-Somogyban, a megye nyugati és déli területein). Borsod után Somogy megye rendelkezik a legnagyobb kiterjedésű erdőterülettel (171,8 ezer ha, 2012), mely a megye összes földterületének 34,75 %-át tette ki. (Magyarország erdősültsége ugyanakkor nem érte el a 21%-ot.)

Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek elsősorban a megye keleti területein találhatók (Siófok térsége, Tolna és Fejér megyével határos területek). A szántóföldi növények közül a búza és kukorica termésátlagai a megyében általában magasabbak a legtöbb évben az országos átlagnál.

A Balaton mellékén a szőlő- és gyümölcsstermesztésnek vannak régi hagyományai. Somogyban fekszik a Balaton borrégióhoz tartozó Balatonboglári borvidék, mely a borrégió legnagyobb területű borvidéke.

Az állattenyésztés szerepe is jelentős a megyében, bár sem a sertésenyésztés, sem a baromfi-, illetve szarvasmarha-tartás nagysága nem mutat kiugró értékeket a többi megyével összehasonlítva, s még a baromfitenyésztés tekintetében is csökkenő tendencia mutatható ki az elmúlt 10 évben, pedig országosan nőtt a baromfi száma. Másrészt a méhcsaládok közel tizede a megyében található, egy hektárra átlagban 19 méhcsalád jut, mely mutatóban csak Zala és Nógrád megye múlja felül. A megyét 7 mezőgazdasági tájkörzetre lehet bontani, a tájkörzetek adottságai nagyban eltérnek egymástól.

A megyében 794 db (2010) társas vállalkozást regisztráltak a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászati ágazatban és 16 792 egyéni vállalkozást, mindkét érték a legmagasabb a dunántúli megyék között.

Somogy megyére a nagyüzemi gazdálkodás a jellemző a mezőgazdasági területek jelentős részét gazdasági társaságok művelik, melyeknél az átlagos művelt területnagyság meghaladja a 400 hektárt, mely közel 80 hektárral meghaladja az országos átlagot. Ezzel szemben az egyéni gazdaságok a megye mezőgazdasági területének nem egészen 4%-át művelik. Az átlagos birtoknagyság 3,2 hektár, mely elmarad 4,6 hektáros országos átlagtól. Ugyanakkor 2000-hez viszonyítva jelentősen (80%-kal) növekedett az egyéni gazdaságok átlagos művelt területnagysága.

A megyében 794 db (2010) társas vállalkozást regisztráltak a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászati ágazatban és 16 792 egyéni vállalkozást, mindkét érték a legmagasabb a dunántúli megyék között. Somogy megyére a nagyüzemi gazdálkodás a jellemző a mezőgazdasági területek jelentős részét gazdasági társaságok művelik, melyeknél az átlagos művelt területnagyság meghaladja a 400 hektárt, mely közel 80 hektárral meghaladja az országos átlagot.

Ezzel szemben az egyéni gazdaságok a megye mezőgazdasági területének nem egészen 4%-át művelik. Az átlagos birtoknagyság 3,2 hektár, mely elmarad 4,6 hektáros országos átlagtól. Ugyanakkor 2000-hez viszonyítva jelentősen (80%-kal) növekedett az egyéni gazdaságok átlagos művelt területnagysága.

A gazdasági hatékonyságban Somogy az alsó középmezőnyben található a megyék között, a termelékenység nem éri el a dél-dunántúli átlagot, az országos értéktől 30%-kal marad el.

Az építőipar teljesítménye az elmúlt időszakban jelentős hullámzást mutatott, követve a megyét érintő nagy infrastrukturális beruházásokat. A lakásépítések nagyarányú csökkenése miatt egyre inkább a fejlesztési forrásokból megvalósuló beruházások teszik ki a megrendelés-állomány egyre nagyobb részét. Az ágazatban nagy problémát jelent a „körbetartozás” jelensége, melyet erősítenek a bonyolult fővállalkozó-alvállalkozói rendszerek. Az egy lakosra jutó termelési érték a megyében a régiós átlag szintjén volt 2012. I. félévben, ez az országos érték 54%-át jelentette.

A megye belső térszerkezetét vizsgálva gazdasági szempontból, két markáns a környezetéből kiemelkedő fejlettségű területet lehet kiemelni:

- Balaton környéki települések Siófoktól Marcaliig húzódó füzére, melyre jellemző a jól kiépített közlekedési infrastruktúra (M7, vasút), valamint elsősorban az idegenforgalomra épülő gazdaság, de a nagyobb városokban a feldolgozóiparnak is régi hagyományai vannak. Ennek a térségnek szoros kapcsolatai vannak a Zala és Veszprém megyébe eső Balaton-parti településekkel.

- Kaposvár és a környező települések, melyre a szolgáltatási szektor fejlettsége jellemző, de feldolgozóipari kapacitások is jelen vannak. Ehhez a térséghez szervesen kapcsolódik Tolna megyében Dombóvár térsége, mely tengelyét jelenleg a 61. sz. út mentén elhelyezkedő települések adják. A tervezett M9 gyorsforgalmi út megépítésével a két város közötti kapcsolat tovább erősödhetne.

A megye déli része van a legkedvezőtlenebb helyzetben (Belső-Somogy, Dráva-mente), de a városoktól és a fő közlekedési útvonalaktól távolabb fekvő kistelepüléseken (Külső-Somogy) is negatív folyamatok tapasztalhatóak. A megye ezen területei viszonylag kis népsűrűséggel, de magas munkanélküliséggel jellemezhetőek, a jövedelmi szint nagysága és a munkaerő képzettsége jelentősen elmarad a megyei átlagtól is.

Somogy megye gazdaságában jelentős szerepet játszik az idegenforgalom, mely elsősorban a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet partközeli településeire koncentrálódik. A megye első-, az ország második számú fő turisztikai célpontja is egyben a Balaton, amely vezető turisztikai desztinációja a Dél-Dunántúli Régióknak is. A terület legfőbb vonzereje a természetes vízpart megléte, mely ideális lehetőséget biztosít a klasszikus vízparti üdülésre, de emellett nagy számban találni aktív kikapcsolódási lehetőségeket nyújtó szolgáltatásokat is (vitorlázás, kerékpározás, horgászat, lovaglás, stb.). Somogy esetében kiemelkedő vonzerőt jelent továbbá a természeti környezet, a termál- és gyógyvíz kincs.

Hiányos az egyes megyei turisztikai programelemek összefonódása, egymásra épülése, valamint a turizmus szereplőinek az együttműködése – bár a helyi turisztikai desztináció menedzsment szervezetek és elsősorban regionális turisztikai klaszterek létrehozása eredményeképp már érezhető elmozdulás az elmúlt években.

A szezonális problémája az egész megyére jellemző, de különösen a Balaton közelében komoly gond, hiszen a szezonon belüli és azon kívüli időszak vendégforgalmi, programkínálási jellemzői között lényegesen nagyobb a kontraszt, mint a délebbi területeken. Ez a turisztikai vonzerők koncentrátságát is jelenti egyben.

Az elmúlt tíz esztendőben a vendégéjszakák számában csökkenő tendencia figyelhető meg, mely különösen erőteljes volt a külföldi vendégek esetében, így egyre jelentősebb szerepe van a megyében a belföldi turizmusnak. A legerősebb év 2001-02, a leggyengébb 2010-11 volt, két időszak között a vendégéjszakák száma 35%-kal csökkent, mely az átlagos tartózkodási idő lerövidülésével járt együtt (4,3-ról 2,8 éjszakára). Az ezer lakosra jutó vendégéjszakák számát tekintve (a kereskedelmi szálláshelyeken), még így is Zala, Vas és Veszprém megye után a legmagasabb értékkel (3 962, 2011) rendelkezik a megye, jóval meghaladva az országos átlagot.

2011-ben a kereskedelmi szálláshelyek vendégforgalmi adatai alapján az országban megszálló vendégek mintegy 5,5%-a megyében vett igénybe szálláshely-szolgáltatást – 2008-ban ez az érték 6,4% volt. Miközben a vendégek száma 434 139-ről 444 335-re nőtt, a vendégéjszakák száma jelentősen, 1 302 167-ről 1 259 633-re csökkent. A külföldi vendégek száma 7,9%-kal esett vissza, ellenben a belföldi vendégforgalom az évek óta tartó trendekkel ellentétben erősödött, mintegy 5,2%-kal növekedett az egy évvel korábbi értékhez viszonyítva. A külföldi vendégek a teljes vendégforgalom már csak ötödét teszik ki – 2008-ban ez az érték még 25% körül alakult. A vendégek átlagos tartózkodási ideje folyamatosan csökken, 2011-ben 2,8%, 0,2%-kal kevesebb, mint 2010 évben. A hazai vendégek átlagosan 2,6 vendégéjszakát töltöttek el, a külföldiek pedig 4,0 éjszakát vettek igénybe somogyi kereskedelmi szálláshelyeken.

Magyarország kereskedelmi szálláshelyein kínált férőhelyek 11%-a (37562) Somogyban található, e kínálat 42%-a (15 924) szállodai típusú egységekben áll rendelkezésre. A szálláshelyek térbeli megoszlása rendkívül egyenetlen a Balaton-part javára. A kereskedelmi szálláshelyek 34230 férőhelyet kínálnak a Balatoni Kiemelt Üdülőkörzet Somogy megyei szakaszán, a teljes megyei szálláshely kapacitás 91,1%-át. A férőhelyek döntő többsége a kiemelt üdülőkörzet partközeli településin található. Az erős szezonális miatt a férőhelyek kevesebb mint 20%-a áll rendelkezésre egész évben, a szálláshelyek többsége csak az idegenforgalmi főszezonban tart nyitva.

A korábban általánosan jellemző korszerűtlen, alacsony minőségű szálláshelyek az elmúlt évtizedben wellness és konferencia kínálattal bővültek, besorolásuk is magasabb igények kielégítésére alkalmas kategóriába lépett. A Balatontól távolodva a szálláshelyek minősége és száma is csökken. Kivételt az 5 csillagos kozmopuszti kastélyszálló jelent, amely a megye egyetlen, az ország kevés vidéki, ilyen kategóriájú szálláshelyének egyike. A megyeszékhelyen minőségi, nagyszámú fogadóképességű szálloda nincs.

2012. I. félévében 6%-os növekedést regisztráltak az előző év hasonló időszakához képest, mind a vendégek számát, mind a vendégéjszakák számát tekintve Somogy megyében, mely bizakodásra adhat okot 2012. év eredményeire vonatkozóan.

2.7. A Program céljainak megvalósulása esetén a társadalmi és gazdasági szempontból közvetett vagy közvetlen negatív hatást kiváltó tényezők feltárása

Ebben az alfejezetben a Program gazdasági és társadalmi hatásai az EU 2020-as tematikus célok szempontjából kerülnek értékelésre, amely egyben alkalmas arra, hogy rámutasson a hatások hiányosságaira. Összességében negatív hatások nem fedezhetők fel, ugyanakkor a pozitív hatások mértéke és jelenléte egyes esetekben kérdéses.

Gazdasági hatások

Az EU 2020-as stratégia tematikus céljai között az első 4, illetve a 7. és 8. a gazdasági alrendszeret érinti.

EU tematikus cél 1.: A kutatás, technológiai fejlesztés és innováció erősítése

Ez a cél közvetlenül megjelenik a koncepció jövőképében („... innovatív térséggé válik ...”) illetve a tematikus specifikus célok egyikében („A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése”).

Emellett egy specifikus cél („Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése”) illetve az egyik területi specifikus cél („Kaposvár centrum szerepének erősítése, vonzáskörzetének fejlesztése”) magában foglalja a Kaposvári Egyetem szerepének erősítését, amely közvetett módon erősen hat a K+F+I tevékenység organikus fejlődésére. Mindennek tükrében elmondható, hogy a koncepció realizálása közvetlen és közvetett módon is támogatja az 1. EU tematikus cél elérését.

EU tematikus cél 2.: Az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása

Ez a cél közvetlenül jelenik meg a koncepció területi specifikus céljainak Kaposvárra, a vidéki térségekre és a horvát határ menti területekre kitzűzött céljaiban. Kaposváron és a határ menti területeken elsősorban a technológiák rendelkezésre állását és az ebben rejlő lehetőségek kiaknázását hangsúlyozza a koncepció, míg vidéki területeken a szélessávú internet-hozzáférés lehetőségének megteremtése a cél.

Közvetett módon két tematikus specifikus cél támogatja az információs és kommunikációs technológiák használatának terjedését („A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése” és „Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése”). A koncepció megvalósítása támogatja ugyan a 2. EU tematikus cél elérését, ugyanakkor K+F+I a technológiák nem kapnak nagy hangsúlyt ahhoz képest, hogy mekkora a gazdasági jelentőségük, és várhatóan ez hogyan bővül a jövőben.

EU tematikus cél 3.: A kis- és középvállalkozások, a mezőgazdasági (az EMVA keretében), a halászati és akvakultúra-ágazat (az ETHA keretében) versenyképességének javítása

A koncepcióban közvetlenül megjelenik a kis és középvállalkozások fejlesztése egy tematikus specifikus célban („Tematikus specifikus cél: A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése”) és minden területi specifikus célban.

Közvetett módon három tematikus specifikus cél is támogatja a kis- és középvállalkozások illetve a mezőgazdaság fejlődését („Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése”, „A helyi termelést, a közösségek önellátását elősegítő fejlesztések támogatása”, „Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”). A képzett munkaerő, a helyi termelés és a jobb infrastrukturális ellátottság mind segítik a vállalkozások elindítását és talpon-maradását. Összességében közvetlenül és közvetetten is elősegíti a koncepció megvalósítása a 3. EU tematikus cél elérését.

EU tematikus cél 4.: Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban

A gazdaság szén-dioxid kibocsátásának csökkentése közvetlenül megjelenik egy átfogó célban („A megye belső erőforrásainak fenntartható hasznosítása az ökológiai, társadalmi és gazdasági szempontok figyelembe vételével”) egy tematikus specifikus célban („A helyi termelést, a közösségek önellátását elősegítő fejlesztések támogatása”) és három területi specifikus célban („Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése”, „Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése”, „Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével”). Ezekben elsősorban a megújuló energia hasznosítás és az energiahatékonyság révén kerül előtérbe.

Közvetett módon a koncepció egy tematikus specifikus célja tartalmazza („Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”) és egy horizontális cél („A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása”), ám ezek elsősorban a környezettudatosságot emelik ki és a természeti környezet védelmét. Összességében a koncepció támogatja a 4. EU tematikus cél elérését, ám nem teljeskörűen, a koncepció említett horizontális célja nem fogalmazza meg egyértelműen az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulást, ugyanakkor a merész gazdaságfejlesztési célok alapvetően veszélyeztetik a cél elérését.

EU tematikus cél 7.: A fenntartható közlekedés előmozdítása és kapacitáshiányok megszüntetése a főbb hálózati infrastruktúrákban

Ezen a területen a koncepció közvetlen pozitív megvalósítása közvetlen pozitív hatásokat generálna, hiszen egy átfogó cél („A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára”) egy tematikus specifikus cél („Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”) és minden területi specifikus cél kiemelten foglalkozik a közlekedési hálózatok kérdésével, és azok fejlesztésével.

Közvetlen módon a koncepcióban megfogalmazott távmunka fejlesztési és infokommunikációs technológia fejlesztési célok elősegítik a közlekedési hálózatok részleges tehermentesítését a fenntarthatóságát. Összességében közvetlen hatásait és közvetett hatásait tekintve is segíti a koncepció megvalósítása az EU tematikus cél elérését.

EU tematikus cél 8.: A foglalkoztatás és a munkavállalói mobilitás ösztönzése

Ez a cél áthatja az egész koncepciót közvetlenül jelenik meg egy átfogó célban („A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése”) és minden területi specifikus célban.

Közvetett hatásokkal támogatja a foglalkoztatás növelését minden tematikus specifikus cél. Ennek az EU tematikus célnak az elérését tehát alapvetően mind a lehetséges közvetett és a lehetséges közvetlen eszközökkel támogatja a koncepció, egyértelműen elsődleges prioritást élvez.

A gazdasági alrendszerben a koncepcióban megfogalmazott célok és beavatkozások egyértelmű pozitív hatásokat fejtenek ki mind közvetlen és közvetett módon. Ennek megfelelően csak a hatások erőssége a kérdéses. Ebből a szempontból kijelenthető, hogy „az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás” és „az információs és kommunikációs technológiákhoz való hozzáférés, a technológiák használatának és minőségének javítása” területén a koncepció megvalósításának hatása nem feltétlenül éri el a kellő hatást, ezek a területek kisebb súllyal szerepelnek.

Társadalmi hatások

A társadalmi alrendszerben az előbb említett 8. EU tematikus cél mellett (amely fontos gazdasági kérdés is) három EU cél került megfogalmazásra az EU 2020 stratégiában, illetve van három olyan EU-s horizontális elv, amely szintén ezt az alrendszert érinti, így ezek tükrében vizsgáljuk a koncepció társadalmi hatásait.

EU tematikus cél 9.: A társadalom elleni befogadás előmozdítása és a szegénység elleni küzdelem

Ez a cél a koncepcióban megjelenik közvetlenül egy átfogó célban („A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára”), egy tematikus specifikus célban is („Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése”), egy horizontális célban („A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése”) és egy területi specifikus célban („Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése”).

Emellett közvetett hatást gyakorol a szegénység elleni küzdelemben egy átfogó cél („A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése”) és több tematikus specifikus cél is („Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése”, „A helyi termelést, a közösségek önellátását elősegítő fejlesztések támogatása” és „Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”). Összességében tehát a koncepció megvalósítása területileg horizontálisan és tematikusan is kiemeli ezt a kérdést, illetve közvetett hatásai is a cél elérésének irányába hatnak.

EU tematikus cél 10.: Az oktatásba, a készségekbe és az egész életen át tartó tanulásba történő beruházás

A koncepció közvetlenül emeli ki az oktatás kérdését egy két tematikus specifikuscélban („Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése” és „Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése”) illetve minden területi specifikus célban.

Közvetett módon a megfelelő színvonalú oktatáshoz való hozzáférést segíti egy átfogó cél („A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára”) és egy tematikus specifikus cél („Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”). Összességében tehát az EU tematikus cél elérését a koncepció mind közvetlen mind közvetett hatásokon keresztül erősen támogatja.

EU tematikus cél 11.: Az intézményi kapacitás javítása és a hatékony közigazgatás

Az intézményi kapacitások tekintetében közvetlenül szerepelnek a koncepcióban célok egy tematikus specifikus célban („Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”), egy horizontális célban („Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése”) és három területi specifikus célban is („Járásközpontok, városok funkcióinak megerősítése”, „Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése” és „Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével”). Ugyanakkor közvetetten az intézmények elérhetőségének javításán keresztül pozitív hatást fejt ki e területen egy átfogó cél („A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára”) és egy tematikus specifikus cél („Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”). Összességében a koncepció közvetlen és közvetett hatásaiban egyaránt támogatja az EU tematikus cél megvalósulását.

Jó kormányzás, és korrupciómentesség elve:

Ez az EU-s horizontális cél a koncepcióban közvetlenül nem, csupán közvetett módon jelenik meg egy horizontális célban („Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése”). Ez a cél a partneri kapcsolatokon keresztül biztosíthatja a jó kormányzást és a korrupciómentességet. A koncepció közvetetten, de megvalósítása esetén egyértelműen hat az EU-s horizontális cél teljesülése felé.

Esélyegyenlőség elve:

A koncepció közvetlenül egy átfogó célban („A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára”), egy horizontális célban („A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése”) fogalmazza meg az elvet.

Közvetett módon két tematikus specifikus célban szerepel („Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése” és „Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése”) amelyek a hátrányos helyzetű népesség számára illetve a hátrányos helyzetű területen élők számára segíti az esélyegyenlőséget. Illetve közvetetten a leszakadó területeken élők esélyegyenlőségét támogatja két területi specifikus cél („Járasközpontok, városok funkcióinak megerősítése” és „Vidéki térségekben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklése”). Összességében a koncepcióban közvetlen és közvetett módon is nagy hangsúlyt kap az esélyegyenlőség, amely egyértelmű pozitív hatással van az EU-s horizontális cél elérése felé vezető úton.

Kétoldalú együttműködés elve:

A koncepcióban horizontális célként („Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése”) közvetlenül szerepet játszik ez az elv, illetve a területi specifikus célok között („Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése”) is közvetlenül szerepel a partnerség egy speciális formájának, a határon átnyúló kapcsolatoknak az erősítése. Összességében tehát ezt az elvet közvetlenül támogatja a koncepció.

A társadalmi alrendszerben a koncepcióban megfogalmazott célok és beavatkozások egyértelmű pozitív hatásokat fejtenek ki mind közvetlen és közvetett módon is, és e tekintetben a hatások erőssége is megfelelőnek mondható a koncepció teljesülése esetén.

3. Javaslát társadalmi, gazdasági szempontú intézkedésre

3.1. A Program érvényesülése során fellépő társadalomra és a gazdaságra káros hatások elkerülésére, csökkentésére vagy ellentételezésére vonatkozó javaslatok és egyéb intézkedések

A Program céljainak megvalósulása esetén káros gazdasági és társadalmi hatások nem tapinthatók ki. Azonban minden konkrét fejlesztési projektnél szükségszerűen jelentkeznek lokális negatív extern hatások, amelyeket minden alkalommal meg kell vizsgálni és a károsultakat a lehetőségekhez mérten kompenzálni. Ennek megfelelően a Program célrendszere alapján nem fedezhetőek fel ilyen hatások, ám a konkrét beavatkozási projektek megvalósíthatósági tanulmányában, célszerű és fontos a káros hatások elkerülésének és mérséklésének eszközeit részletesen elemezni.

3.2. Javaslát olyan társadalmi és gazdasági szempontú előírásokra, feltételekre, amelyeket a Program által befolyásolt más terveknél figyelembe kell venni

A Program által megfogalmazott célok és prioritások társadalmi és gazdasági hatásai egyértelműen kedvezőek és mint ilyenek, irányadóak a további tervek készítése során.

Emellett természetesen megkövetelt, hogy minden további terv alkalmazkodjon a hatályos jogi előírásokhoz illetve az alábbi dokumentumokhoz:

- Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptiót (OFTK)
- A 2003. évi XXVI. törvény keretében elfogadott, először 2008-ban, majd a 2013. évi CCXXIX. törvény keretében módosított Országos Területrendezési Terv (OTrT)
- Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptió – Helyzetfeltáró munkarész (Helyzetértékelés)
- Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptiója (Konceptió)
- A jelen tanulmánnyal párhuzamosan a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján készült Somogy Megyei Területfejlesztési Program
- A jelen tanulmánnyal párhuzamosan a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet, illetve a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet alapján készült Somogy Megyei Területfejlesztési Program Környezeti Értékelése
- Jelen tanulmány

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

4. Összefoglalás

Somogy Megye Területfejlesztési Programja által megfogalmazott célok és prioritások elsősorban gazdasági és társadalmi fejlődésre koncentrálnak, így a Program összességében egyértelműen ezen alrendszerek fejlődését szolgálja.

Ezt jól mutatja, hogy a három átfogó célból kettő kifejezetten ennek a két területnek a fejlesztését irányozza elő:

- I. Átfogó cél: A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése
- III. Átfogó cél: A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

Mindemellett a specifikus célok legnagyobb része is ezekre koncentrálnak:

- 1. Tematikus specifikus cél: A piaci igényekre választ adó vállalkozói szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése
- 2. Tematikus specifikus cél: Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése
- 3. Tematikus specifikus cél: A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása
- 4. Tematikus specifikus cél: Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népesség-csoportok társadalmi integrációjának elősegítése

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A Horizontális célok is a hosszú távú gazdasági és a hosszú távú társadalmi egyensúly fenntartását szolgálják:

- a.) A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése
- b.) A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A Program területi céljai pedig a valós szerepüknek megfelelően, az egyes területek speciális előnyeire és hátrányaira reagálva irányozzák elő az adott területek gazdasági és társadalmi fejlődését.

Összességében a Program a megye társadalmi és gazdasági helyzetére kedvezően és megfelelően komplex módon reagál a célok kitűzésével, amelyek szem előtt tartása a 2014-2020-as Európai Unió tervezési időszakban biztosíthatja a megye kiegyensúlyozott fejlődését.

II. Részletes Vizsgálat

A Program konkrét hatásait célszerű a prioritásokon belül, az egyes intézkedések között vizsgálni, hiszen a célrendszer önmagában nem, csak a prioritások intézkedésein keresztül valósul meg. Ennek megfelelően az alábbiakban azokat az intézkedéseket mutatjuk be, amelyek releváns hatást fejtenek ki az adott szempontból. A hatások erőssége természetesen függ a megvalósítás sikerességétől, de az egyes szempontok szerepe értékelhető annak megfelelően, hogy a Programban intézkedései között milyen hangsúlyt kap.

1. A Programban szereplő javaslatok környezeti hatásai

A Somogy Megyei Területfejlesztési Program környezeti hatásainak vizsgálata a 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet alapján készül, annak tartalmi és szerkezeti követelményeinek figyelembe vételével. Ennek érdekében a környezeti hatások vizsgálata jelen tanulmány mellékletét képezi.

2. A Programban szereplő javaslatok társadalmi hatásai

Somogy Megye Területfejlesztési Programjának céljai elsősorban gazdasági és társadalmi fejlődésre koncentrálnak, így a Program összességében egyértelműen ezen alrendszerek fejlődését szolgálja.

2.1. A Program hatásai a népesség területi elhelyezkedésére (életmód, társadalmi mobilitás)

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.2. intézkedés: Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása

- Területi fókusz: A megye teljes területe a TISZK-ek által lefedett szakmai és földrajzi területek. Felnőttképzés esetén ezt kiegészítve a munkaerőpiacal összhangban.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élömlőmunka igényes tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.2. intézkedés: Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye teljes területén. Komplex rehabilitációs és képzési központ kialakítása Kaposváron.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.2. intézkedés: Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye városi ranggal rendelkező településein, elsősorban Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. A fejlesztéssel érintett alágazat jellegétől függően a beavatkozási terület kiterjedhet a városok vonzáskörzetébe tartozó településekre is (pl. kerékpárforgalmi hálózatok településeket összekötő szakaszai).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

- Területi fókuszok: Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idősebb népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.2. A Program hatásai a foglalkoztatásra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.2. intézkedés: A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.1. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása

- Területi fókusz: Az üzleti infrastruktúra fejlesztése területén elsősorban a Somogy megye városi-rangú településein sűrűsödő ipari- és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások az elsődleges célcsoportja az intézkedésnek. A fókuszban a már működő Ipari Parkkal rendelkező települések állnak: Kaposvár, Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs, Csurgó, valamint a Szabad Vállalkozási Zóna címmel rendelkező Barcsi, Csurgói, Nagyatádi, Kadarkúti, Lengyeltóti és Tabi kistérség területe.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

- Foglalkoztatási programok elsődleges célterülete a legkedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzetű barcsi és csurgói térség, valamint a legnagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező kaposvári térség.

Formázott: Felsorolás + Szint: 3 +
Igazítás: 3,17 cm + Behúzás: 3,81 cm

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.2. intézkedés: Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása

- Területi fókusz: A megye teljes területe a TISZK-ek által lefedett szakmai és földrajzi területek. Felnőttképzés esetén ezt kiegészítve a munkaerőpiacal összhangban.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élőmunka igényes tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.2. intézkedés: Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye teljes területén. Komplex rehabilitációs és képzési központ kialakítása Kaposváron.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.3. A Program hatásai a szabadidő eltöltésre, a rekreáció területi feltételeire

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

3.1. intézkedés: Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása elsősorban a megye turisztikai magterületeihez (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) illeszkedve javasolt. A beavatkozások területi koncentráltasága mellett a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciájára is sor kell, hogy kerüljön. Ahogy korábban említésre került, külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.2. intézkedés: Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés

- Területi fókusz: Az előző intézkedéshez kapcsolódva a megvalósítás során a magterületi (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) és termék (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciák figyelembe vétele javasolt. Szálláshelyek és vendéglátóhelyek fejlesztését önállóan nem, csak már meglévő turisztikai attrakcióhoz és/vagy jelentősebb turisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódva célszerű a gyakorlatba átültetni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.4. A Program hatásai a népesség életminőségére és egészségi állapotára, szociális helyzetére

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.1. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása

- Területi fókusz: Az üzleti infrastruktúra fejlesztése területén elsősorban a Somogy megye városi-rangú településein sűrűsödő ipari- és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások az elsődleges célcsoportja az intézkedésnek. A fókuszban a már működő Ipari Parkkal rendelkező települések állnak: Kaposvár, Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs, Csurgó, valamint a Szabad Vállalkozási Zóna címmel rendelkező Barcsi, Csurgói, Nagyatádi, Kadarkúti, Lengyeltóti és Tabi kistérség területe. Foglalkoztatási programok elsődleges célterülete a legkedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzetű barcsi és csurgói térség, valamint a legnagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező kaposvári térség.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.2. intézkedés: Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása

- Területi fókusz: A megye teljes területe a TISZK-ek által lefedett szakmai és földrajzi területek. Felnőttképzés esetén ezt kiegészítve a munkaerőpiacra összhangban.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókuszok: Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élőkommunikációs tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.2. intézkedés: Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye teljes területén. Komplex rehabilitációs és képzési központ kialakítása Kaposváron.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

- Területi fókuszok: Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idősebb népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.5. A Program hatásai a társadalom biztonságérzetére, veszélyeztetettségére

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.2. intézkedés: Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása

- Területi fókusz: A megye teljes területe a TISZK-ek által lefedett szakmai és földrajzi területek. Felnőttképzés esetén ezt kiegészítve a munkaerőpiaccal összhangban.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő életmunka igényes tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.2. intézkedés: Megváltozott munkaképességű személyek munkaerő-piaci és társadalmi (re)integrációját szolgáló programok megvalósításának támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye teljes területén. Komplex rehabilitációs és képzési központ kialakítása Kaposváron.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

- Területi fókuszok: Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idős népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3. A Programban szereplő javaslatok gazdasági hatásai

Somogy Megye Területfejlesztési Programjának céljai elsősorban gazdasági és társadalmi fejlődésre koncentrálnak, így a Program összességében egyértelműen ezen alrendszerek fejlődését szolgálja.

3.1. A Program hatásai a térszerkezetre

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.3. intézkedés: Regionális együttműködés támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.3. intézkedés: Vállalkozások együttműködésének támogatása

- Területi fókusz: A horvát-magyar gazdasági kapcsolatok erősítése terén Somogy megye közvetlen határmenti barcsi, nagyatádi és csurgói térség mellett a megyeszékhely térsége kiemelt fontosságú. A klaszterek támogatása során a már működő klasztereket kell preferálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élőkommunikációs tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településeiben, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

- Területi fókuszok: Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idős népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.2. A Program hatásai a településrendszerre

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.3. intézkedés: Regionális együttműködés támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.3. intézkedés: Vállalkozások együttműködésének támogatása

- Területi fókusz: A horvát-magyar gazdasági kapcsolatok erősítése terén Somogy megye közvetlen határmenti barcsi, nagyatádi és csurgói térség mellett a megyeszékhely térsége kiemelt fontosságú. A klaszterek támogatása során a már működő klasztereket kell preferálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein élőket kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élőkommunka igényes tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6.4. A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósítása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településeire, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

- Területi fókuszok: Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idősebb népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.3. A Program hatásai a természeti erőforrásokra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókuszok: Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.2. intézkedés: Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye városi ranggal rendelkező településein, elsősorban Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. A fejlesztéssel érintett alágazat jellegétől függően a beavatkozási terület kiterjedhet a városok vonzáskörzetébe tartozó településekre is (pl. kerékpárforgalmi hálózatok településeket összekötő szakaszai).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.4. A Program hatásai az ipar, kereskedelem térbeli szerkezetére

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.2. intézkedés: A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.1. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása

- Területi fókusz: Az üzleti infrastruktúra fejlesztése területén elsősorban a Somogy megye városi-rangú településeinek sűrűsödő ipari- és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások az elsődleges célcsoportja az intézkedésnek. A fókuszban a már működő Ipari Parkkal rendelkező települések állnak: Kaposvár, Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs, Csurgó, valamint a Szabad Vállalkozási Zóna címmel rendelkező Barcsi, Csurgói, Nagyatádi, Kadarkúti, Lengyeltóti és Tabi kistérség területe.
- Foglalkoztatási programok elsődleges célterülete a legkedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzetű barcsi és csurgói térség, valamint a legnagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező kaposvári térség.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.2. intézkedés: K+F+I tevékenység ösztönzése

- Területi fókusz: A kutatás-fejlesztés és innováció ösztönzése tekintetében Somogy megye tekintetében kiemelkedő a megyeszékhely Kaposvár térségének, mint a legfontosabb tudásbázist befogadó közeg. E mellett a nagyobb városok (Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs) térségére kell koncentrálni az erőforrásokat.
- A K+F+I tevékenységet elsősorban a már meglévő hagyományokkal rendelkező iparágakban szükséges ösztönözni, mint az élelmiszeripar, faipar, gépipar és környezetipar (hulladékfeldolgozás, megújuló energiák hasznosítása).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.4. Befektetés-ösztönzés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása

- Területi fókusz: Az intézkedést a megye területi céljaival összhangban a megye területén valósítandó meg, kiemelt figyelmet szentelve a megyében fekvő Szabad Vállalkozási Zóna térségére.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókuszok: Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.5. A Program hatásai a mezőgazdaságra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló öfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.2. intézkedés: A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.3. intézkedés: Regionális együttműködés támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókuszok: Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.6. A Program hatásai az erdőgazdálkodásra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló öfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.7. A Program hatásai az idegenforgalomra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.3. intézkedés: Vállalkozások együttműködésének támogatása

- Területi fókusz: A horvát-magyar gazdasági kapcsolatok erősítése terén Somogy megye közvetlen határmenti barcsi, nagyatádi és csurgói térség mellett a megyeszékhely térsége kiemelt fontosságú. A klaszterek támogatása során a már működő klasztereket kell preferálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

3.1. intézkedés: Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása elsősorban a megye turisztikai magterületeihez (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) illeszkedve javasolt. A beavatkozások területi koncentráltasága mellett a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciájára is sor kell, hogy kerüljön. Ahogy korábban említésre került, külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.2. intézkedés: Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés

- Területi fókusz: Az előző intézkedéshez kapcsolódva a megvalósítás során a magterületi (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) és termék (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciák figyelembe vétele javasolt. Szálláshelyek és vendéglátóhelyek fejlesztését önállóan nem, csak már meglévő turisztikai attrakcióhoz és/vagy jelentősebb turisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódva célszerű a gyakorlatba átültetni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.3. intézkedés: Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt azzal a kikötéssel, hogy a már működő szervezetek, hálózatok fejlesztései előre sorolandók.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.3. intézkedés: A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.2. intézkedés: Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye városi ranggal rendelkező településein, elsősorban Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. A fejlesztéssel érintett alágazat jellegétől függően a beavatkozási terület kiterjedhet a városok vonzáskörzetébe tartozó településekre is (pl. kerékpárforgalmi hálózatok településeket összekötő szakaszai).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.8. A Program hatásai a vízgazdálkodásra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

3.1. intézkedés: Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása elsősorban a megye turisztikai magterületeihez (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) illeszkedve javasolt. A beavatkozások területi koncentráltasága mellett a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciájára is sor kell, hogy kerüljön. Ahogy korábban említésre került, külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókuszok: Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.9. A Program hatásai a térség eltartó képességére és versenyképességére

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.2. intézkedés: A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.3. intézkedés: Regionális együttműködés támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

1.4. Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaságban

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.1. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása

- Területi fókusz: Az üzleti infrastruktúra fejlesztése területén elsősorban a Somogy megye városi-rangú településein sűrűsödő ipari- és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások az elsődleges célcsoportja az intézkedésnek. A fókuszban a már működő Ipari Parkkal rendelkező települések állnak: Kaposvár, Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs, Csurgó, valamint a Szabad Vállalkozási Zóna címmel rendelkező Barcsi, Csurgói, Nagyatádi, Kadarkúti, Lengyeltóti és Tabi kistérség területe. Foglalkoztatási programok elsődleges célterülete a legkedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzetű barcsi és csurgói térség, valamint a legnagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező kaposvári térség.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.2. intézkedés: K+F+I tevékenység ösztönzése

- Területi fókusz: A kutatás-fejlesztés és innováció ösztönzése tekintetében Somogy megye tekintetében kiemelkedő a megyeszékhely Kaposvár térségének, mint a legfontosabb tudásbázist befogadó közeg. E mellett a nagyobb városok (Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs) térségére kell koncentrálni az erőforrásokat. A K+F+I tevékenységet elsősorban a már meglévő hagyományokkal rendelkező iparágakban szükséges ösztönözni, mint az élelmiszeripar, faipar, gépipar és környezetipar (hulladékfeldolgozás, megújuló energiák hasznosítása).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.3. intézkedés: Vállalkozások együttműködésének támogatása

- Területi fókusz: A horvát-magyar gazdasági kapcsolatok erősítése terén Somogy megye közvetlen határmenti barcsi, nagyatádi és csurgói térség mellett a megyeszékhely térsége kiemelt fontosságú. A klaszterek támogatása során a már működő klasztereket kell preferálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.4. Befektetés-ösztönzés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása

- Területi fókusz: Az intézkedést a megye területi céljaival összhangban a megye területén valósítandó meg, kiemelt figyelmet szentelve a megyében fekvő Szabad Vállalkozási Zóna térségére.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

3.1. intézkedés: Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása elsősorban a megye turisztikai magterületeihez (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) illeszkedve javasolt. A beavatkozások területi koncentráltága mellett a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciájára is sor kell, hogy kerüljön. Ahogy korábban említésre került, külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.2. intézkedés: Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés

- Területi fókusz: Az előző intézkedéshez kapcsolódva a megvalósítás során a magterületi (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) és termék (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciák figyelembe vétele javasolt. Szálláshelyek és vendéglátóhelyek fejlesztését önállóan nem, csak már meglévő turisztikai attrakcióhoz és/vagy jelentősebb turisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódva célszerű a gyakorlatba átültetni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.3. intézkedés: Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt azzal a kikötéssel, hogy a már működő szervezetek, hálózatok fejlesztései előre sorolandók.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4. prioritás: A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

4.1. intézkedés: A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása az együttműködésben megvalósuló projektek tekintetében Somogy megye teljes területén javasolt Kaposvári fókuszponttal. Ezen felül a felsőoktatási fejlesztések célterülete Kaposvár és Siófok. A diplomások számának növekedését közvetlenül segítő beavatkozások tekintetében a megvalósuló fejlesztések és szolgáltatások a megye hátrányos helyzetű térségein életet kell, hogy segítsék.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.2. intézkedés: Piacképes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felnőttoktatás támogatása

- Területi fókusz: A megye teljes területe a TISZK-ek által lefedett szakmai és földrajzi területek. Felnőttképzés esetén ezt kiegészítve a munkaerőpiacra összhangban.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

4.3. intézkedés: Az alap- és középfokú oktatás színvonalának növelése

- Területi fókusz: Halmozottan hátrányos helyzetű térségek, romák által sűrűn lakott térségek. A 2007-2013-as tervezési időszakban a fejlesztésekből kimaradt intézmények, feladat ellátási helyek, hiányterületek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő és ellátó rendszerek elterjesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

6. prioritás: A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

6.1. intézkedés: A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi és térségi adottságokra épülő élőkommunikációs tevékenységek támogatása

- Területi fókusz: Somogy megye hátrányos helyzetű, aprófalvas periférikus térségei.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.10. A Program hatásai a műszaki infrastruktúrára

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2. prioritás: Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

2.1. intézkedés: Üzleti infrastruktúra fejlesztése és foglalkoztatás-bővítő programok támogatása

- Területi fókusz: Az üzleti infrastruktúra fejlesztése területén elsősorban a Somogy megye városi-rangú településein sűrűsödő ipari- és szolgáltató szektorban tevékenykedő vállalkozások az elsődleges célcsoportja az intézkedésnek. A fókuszban a már működő Ipari Parkkal rendelkező települések állnak: Kaposvár, Siófok, Marcali, Nagyatád, Barcs, Csurgó, valamint a Szabad Vállalkozási Zóna címmel rendelkező Barcsi, Csurgói, Nagyatádi, Kadarkúti, Lengyeltóti és Tabi kistérség területe.

Foglalkoztatási programok elsődleges célterülete a legkedvezőtlenebb foglalkoztatási helyzetű barcsi és csurgói térség, valamint a legnagyobb foglalkoztatási potenciállal rendelkező kaposvári térség.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

2.4. Befektetés-ösztönzés és vállalati tanácsadó program, valamint pénzügyi eszközök alkalmazása

- Területi fókusz: Az intézkedést a megye területi céljaival összhangban a megye területén valósítandó meg, kiemelt figyelmet szentelve a megyében fekvő Szabad Vállalkozási Zóna térségére.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3. prioritás: Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

3.1. intézkedés: Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása elsősorban a megye turisztikai magterületeihez (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) illeszkedve javasolt. A beavatkozások területi koncentráltága mellett a megyei turisztikai kínálat kiemelt termékeinek és tématerületeinek (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciájára is sor kell, hogy kerüljön. Ahogy korábban említésre került, külön dokumentumban (pl. megyei turizmusfejlesztési program) javasolt a termék- és magterületek végső körének meghatározása és közzététele.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.2. intézkedés: Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás fejlesztés

- Területi fókusz: Az előző intézkedéshez kapcsolódva a megvalósítás során a magterületi (Balaton és háttértelepülései, Kaposvár és vonzáskörzete, Zselic és Dráva-mente) és termék (egészség-, vízi, kerékpáros, öko-, gasztronómia és bor-, valamint falusi és agro turizmus) preferenciák figyelembe vétele javasolt. Szálláshelyek és vendéglátóhelyek fejlesztését önállóan nem, csak már meglévő turisztikai attrakcióhoz és/vagy jelentősebb turisztikai szolgáltatáshoz kapcsolódva célszerű a gyakorlatba átültetni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

- a Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.4. A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése és települési vízrendezés

- Területi fókusz: A szennyvízkezelési projektek tekintetében a Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Programról szóló, 25/2002 (II.27.) Korm. rendelet 2. számú mellékletében meghatározott agglomerációs településlistákon nem szereplő 2000 lakos-egyenérték alatti települések.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.5. A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, ill. az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása

- Területi fókuszok: Az elkülönítetten gyűjtött hulladékok anyagában történő hasznosítását célzó fejlesztések megvalósítása a gazdaságossági és logisztikai adottságokat és szempontokat figyelembe véve elsősorban a térségi hulladékgazdálkodási programok keretében kijelölt gyűjtő- és feldolgozó (pl. előválogató) állomásoknak helyt adó településeken és vonzáskörzeteikben javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.1. intézkedés: A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása

- Területi fókusz: Az intézkedés a megyét érintő gyorsforgalmi-, főúti- és mellékúti hálózatokat, valamint az országos vasúti törzshálózat megyei elemeit érinti. A gyorsforgalmi utak vonatkozásában az intézkedés a TEN-T törzs- és átfogó hálózat meglévő és még el nem készült elemeire koncentrálna. Az intézkedés keretében ennek megfelelően csak a TEN-T hálózat elérését biztosító főutak fejlesztése javasolt. A mellékutak viszonylatában a foglalkoztatási központok elérhetőségének javítása, mint területi korlátozás bevezetése tűnik indokoltnak.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.2. intézkedés: Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye városi ranggal rendelkező településein, elsősorban Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. A fejlesztéssel érintett alágazat jellegétől függően a beavatkozási terület kiterjedhet a városok vonzáskörzetébe tartozó településekre is (pl. kerékpárforgalmi hálózatok településeket összekötő szakaszai).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.3. intézkedés: Integrált településfejlesztési akciók támogatása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása a megye városi ranggal rendelkező településein, kiemelten Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. Nem területi, sokkal inkább logikai korlátozó tényező szükséges az integrált településfejlesztési stratégia meglétét és az akcióterületi szemlélet helyes alkalmazását vizsgálni.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.4. Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben

- Területi fókusz: Az intézkedés területileg a megye városi ranggal nem rendelkező településein, jellemzően vidéki térségekben valósul meg.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.5. Az egészségügyi alap- és szakellátás színvonalának és hozzáférhetőségének fejlesztése, a lakosság egészségtudatosságának növelése

- Területi fókuszok: Aprófalvas térségek, ahol a lakosságon belül az idősebb népesség aránya is általában magasabb és a jelenlegi ellátás nem képes biztosítani a megye más területeire jellemző szintet, valamint a kapcsolódó városi térségek a járó-beteg és fekvőbeteg szakellátás tekintetében.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7.6. A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások, valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatások minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása

- Területi fókuszok: Hátrányos helyzetű, aprófalvas mikro térségek, kapcsolódó városi térségeik.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

3.11. A Program hatásai az energiaellátásra

Az intézkedések között a tématerületet leginkább érintő beavatkozások a következők:

1. prioritás: Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

1.1. intézkedés: A feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése:

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, koncentráltan az aprófalvas térségekre és környezetükre.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5. prioritás: A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

5.1. intézkedés: Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.2. intézkedés: A megújuló energiaforrásokra épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye teljes területén javasolt, azonban a megújuló energiaforrások felhasználására épülő energiatermelő fejlesztések megvalósítása során minden esetben figyelembe kell venni az adott településen/térségben rendelkezésre álló megújuló energiaforrás fajták potenciálját.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

5.3. intézkedés: A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése

- Területi fókusz: Szigetszerűen a megye teljes területén, de kiemelten a jellemzően gyenge termőképességű szántó területekkel rendelkező Belső-Somogyban javasolt.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

7. prioritás: Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

7.2. intézkedés: Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása

- Területi fókusz: Az intézkedés megvalósítása Somogy megye városi ranggal rendelkező településein, elsősorban Kaposvár MJV és a járásközpontok területén javasolt. A fejlesztéssel érintett alágazat jellegétől függően a beavatkozási terület kiterjedhet a városok vonzáskörzetébe tartozó településekre is (pl. kerékpárforgalmi hálózatok településeket összekötő szakaszai).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 1,87 cm + Behúzás: 2,5 cm

SOMOGY MEGYE TERÜLETFEJLESZTÉSI PROGRAMJA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉSE

2014-2020

ÁROP-1.2.11/A-2013 SOMOGY MEGYE

KÉSZÍTETTE:
SOMOGY MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
2014. SZEPTEMBER

TARTALOMJEGYZÉK

1. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata	103
1.1. Előzmények.....	103
1.2. A környezeti vizsgálat, környezeti értékelés módszertana, tematikája	104
1.3. A kidolgozás egyéb szempontjai.....	105
2. A területfejlesztési tervezés célja, célrendszere	106
2.1. Somogy Megye területfejlesztési program célja	106
2.2. A célrendszer.....	109
2.3. A fejlesztési célrendszer megyén belüli sajátosságai.....	113
2.4. A településfejlesztési program összefüggése más tervekkel, programokkal	113
3. Környezeti hatások értékelése.....	115
3.1. A fejlesztési program környezeti értékelése során figyelembe vett tervek és programok	115
3.2. A környezeti állapot és értékelése és a területfejlesztési program készítése során figyelembe vett környezethasználatok	115
3.2.1. A talaj- és a vizek védelmének összefoglalása.....	116
3.2.2. A levegőminőség védelmének összefoglalása.....	116
3.2.3. Hulladékgazdálkodási tevékenység összefoglalása.....	118
3.2.4. Zaj- és rezgés elleni védelem összefoglalása	118
3.2.5. Épített környezet és kulturális örökség védelmének összefoglalása	119
3.2.6. Táj- és természetvédelem helyzetének összefoglalása	119
3.2.7. Humánkörnyezet és ökológiai helyzet összefoglalása	120
4. A területfejlesztési program végrehajtása esetén várható környezetet érő hatások..	123
4.1. A területfejlesztési program cél-, eszköz- és intézményrendszere összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel	123

4.2. A fejlesztési program prioritásai és tervezett intézkedései	123
4.2.1. A talaj és a vizek védelme	125
4.2.2. A levegőminőség védelme	127
4.2.3. Hulladékgazdálkodás.....	128
4.2.4. Zaj elleni védelem	128
4.2.5. Épített környezet és kulturális örökség védelme	128
4.2.6. Táj- és természetvédelem	129
4.2.7. Humánkörnyezet és –ökológiai helyzet.....	130
5. Javaslat a területfejlesztési programhoz kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálásra	132

1. A környezeti értékelés kidolgozásának folyamata

1.1. Előzmények

A területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény hatálya alá tartozó területi tervek készítése során a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, illetve az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I. 11.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kormányrendelet) szerint minden esetben el kell végezni a környezeti vizsgálatokat a Kormányrendelet követelményei szerint és a környezeti értékelés megállapításait figyelembe, kell venni a koncepciók, tervek, programok kidolgozásánál.

A Kormányrendelet általános követelmények figyelembe vételével a tervezési feladat sajátosságait szem előtt tartva a vizsgálat általános szempontjai a következők:

- A környezeti alapállapot és a jellemző környezetterhelések vizsgálata a hatályos előírások, követelmények tükrében.
- A vizsgálatok során megállapíthatók a területfejlesztési program eszközeivel való elvárt intézkedések irányai és egyéb környezetvédelmet érintő javaslatok.
- A tervezési folyamat követi a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet szerinti tervezési folyamatot, nevezetesen a Somogy Megye Közgyűlés által készített településfejlesztési koncepció és program előkészítő és javaslattevő fázisa alapján a környezeti vizsgálatok elvégzését és a környezeti értékelés dokumentálását. A környezeti értékelés államigazgatási eljárásban történő egyeztetés és a lakosság, valamint civil szervezetek tájékoztatása, bevonásával kerül a Közgyűlés elé. A környezeti értékelés során az államigazgatási szervek, az érintett lakosság, és a szervezetek módosíthatják, javíthatják a terv minőségét, melyet a szakági tervezők integrálnak az egyes dokumentumokba.
- Az egyeztetési folyamatban esetleg bekövetkező véleményeltéréseket egyeztető tárgyalás keretében – kompromisszumra törekedve – kell tisztázni. A tervet készített Somogy Megyei Önkormányzat, illetve a tervezők az eltérő vélemények fenntartása esetén indokolni kötelesek döntésüket.
- A környezeti értékelés készítésénél a Somogy Megyei Önkormányzat meglévő és környezetvédelmet érintő, területfejlesztési program kialakítására hatással bíró tervei, statisztikai adatok, helyszíni ellenőrző vizsgálatok tapasztalatai, az államigazgatási szervek és közüzemi szervek előzetes véleményei vehetők figyelembe. A környezeti vizsgálatra, a rendelkezésre álló rövid időszak nem teszi lehetővé kutatások, ciklusok monitorizálását, így ezek bizonytalanságával készíthetők el a környezeti értékelés dokumentumai.

A településfejlesztési program kialakításakor a környezetvédelem területén elsődleges cél, hogy a hazai jogszabályoknak és az EU elvárásoknak is megfelelő dokumentum készüljön Somogy Megye fejlesztési igényei szerint.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

1.2. A környezeti vizsgálat, környezeti értékelés módszertana, tematikája

A településfejlesztési program készítői a jogszabályi követelményeknek, a megfelelő megrendelői akarrattal egyezően készítetik el a területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet szerinti társadalmi, gazdasági és környezeti hatástanulmányt.

A hatástanulmány dokumentálásakor, szerkesztésekor teljes körűen figyelembe vehető a környezeti értékelés. A környezeti értékelés általános tartalmi követelményeit a 2/2005. (I. 11.) Kormányrendelet 4. sz. melléklete tartalmazza. A területfejlesztési program készítésével szemben támasztott követelmények figyelembe vételével, a fent rögzített általános módszertan alapján a környezeti értékelés részletes tematikáját a következő szerint rögzítjük.

-1. A környezeti értékelés kidolgozási folyamata.

Előzmények, módszertan, tematika tartalma, a területfejlesztési program tervezési folyamata más részeihez való kapcsolódás, a kidolgozás egyéb szempontjai összefoglalása.

Formázott: Többszintű + Szint: 1 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

-2. A területfejlesztési program készítésének célja és tartalma.

A rendelkezésre álló területfejlesztési elképzelések és tervek, alternatívák rövid ismertetése.

Formázott: Többszintű + Szint: 1 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

-3. A környezeti hatások értékelése

☞3.1. A területfejlesztési program készítése során figyelembe vett tervek és programok

Formázott: Többszintű + Szint: 1 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

☞3.2. Somogy megye meglévő környezeti állapotának vizsgálata és értékelése és a területfejlesztési koncepció készítése során megtörtént 2013. november-decemberben. A tervezési folyamatban elkészült környezeti értékelés az alapját képezi a jelenlegi dokumentációnak.

Formázott: Többszintű + Szint: 2 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 1,25 cm + Tabulátorhely: 2,52 cm + Behúzás: 2,52 cm

Formázott: Behúzás: Bal: 1,25 cm, Többszintű + Szint: 2 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 1,25 cm + Tabulátorhely: 2,52 cm + Behúzás: 2,52 cm

A talaj és a vizek védelmének összefoglalása

A levegőminőség védelmének összefoglalása

Hulladékgazdálkodási tevékenység összefoglalása

Zaj- és rezgés elleni védelem összefoglalása

Épített környezet és kulturális örökség védelmének összefoglalása

Táj- és természetvédelem

Humánkörnyezet és -ökológiai helyzet összefoglalása

☞3.3. A területfejlesztési program összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel.

Formázott: Többszintű + Szint: 2 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 1,25 cm + Tabulátorhely: 2,52 cm + Behúzás: 2,52 cm

☞3.4. A területfejlesztési program végrehajtásával, realizálásával a környezetet érintő hatások előrejelzése.

A talaj és vizek védelme
A levegőminőség védelme
Hulladékgazdálkodás
Zaj elleni védelem
Épített környezet és kulturális örökség védelme
Táj- és természetvédelem
Humánkörnyezet és –ökológiai helyzet

–4. A javaslat a területfejlesztési program realizálásához kapcsolódó Közgyűlési intézkedésekre, monitorizálásra.

Formázott: Többszintű + Szint: 1 + Számozás stílusa: 1, 2, 3, ... + Kezdő sorsszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

1.3. A kidolgozás egyéb szempontjai

A környezeti értékelés készítésekor, a kidolgozásakor feltétlen figyelembe kell venni a program érvényességének időkorlátait is.

A területi tervek időtávlatai az alábbiak:

- rövidtáv: 2 év
- középtáv: 7 év
- hosszútáv: 14 év
- nagytáv: 20-25 év

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A területfejlesztési program fogalmazza meg az ország és a térségek

- hosszútávra szóló horizontális céljait és átfogó célját
- nagytávra és nagytávon túlmutatóra szóló jövőképét

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 + Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A területfejlesztési program középtávra szól, melynek

- a) stratégiai programrészében kerülnek meghatározásra
- aa) a specifikus és területi célok (a jövőkép és az átfogó cél alapján)
- ab) a horizontális célok
- ac) a prioritások (a specifikus célok alapján)

Formázott: Automatikus sorszámozás + Szint: 1 + Számozás stílusa: a, b, c, ... + Kezdő sorsszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

- b) operatív programrészében kerülnek meghatározásra az intézkedések (a stratégiai programrészben meghatározott prioritások alapján).

Formázott: Automatikus sorszámozás + Szint: 1 + Számozás stílusa: a, b, c, ... + Kezdő sorsszám: 27 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,35 cm + Behúzás: 1,35 cm

A követelményeknek megfelelően tehát a környezeti értékelést is nagytávú időintervallumra szükséges meghatározni, melynek jelenleg hat év felett környezetvédelmi tervi ellátottságok hiányában gyengeségek várhatók.

A fennálló környezeti konfliktusok, problémák várható alakulása és a program realizálásával járó környezeti hatások tematikus elemzésével elő kell segíteni Somogy Megye dinamikus fejlesztését.

Formázott: Automatikus sorszámozás + Szint: 1 + Számozás stílusa: a, b, c, ... + Kezdő sorsszám: 1 + Igazítás: Bal oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely: 1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

2. A területfejlesztési tervezés célja, célrendszere

2.1. Somogy Megye területfejlesztési program célja

A megyei önkormányzatok tervezési feladatait a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (Tftv.), Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési források felhasználásának tervezésével és intézményrendszerének kialakításával összefüggő aktuális feladatokról szóló 1600/2012. (XII. 17.) Korm. határozat, valamint a 2014-2020 közötti források területi koordinációjának kereteiről szóló 1115/2013. (III.8.) számú határozat jelöli ki. A fenti jogszabályokban foglaltak alapján a megyéknek területfejlesztési koncepciót és programot kell készíteniük, valamint közreműködnék a 2014-2020-as területi alapú fejlesztések megtervezésében. A vonatkozó jogszabályok deklarálják egyben, hogy a fejlesztések területi integrációjának szintje a megye és a nagyvárosok, ill. várostérségek. A Tftv.-ben foglalt közfeladatok ellátása során a megyei önkormányzat összehangolja a kormányzat, az önkormányzat és a gazdasági szervezetek fejlesztési elképzeléseit, amelynek keretében a tervezés és a végrehajtás során gondoskodik a partnerség elvének érvényesítéséről.

A stratégiai tervezés előzményeként a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium 2012. évben kiegészítő költségvetési támogatást nyújtott a megyei önkormányzatok számára a tervezés alapjául szolgáló területfejlesztési vonatkozású megyei helyzetértékelések elkészítéséhez, melynek elkészült dokumentumát 2012. november 30-ával a közgyűlés elfogadott.

A megyei tervezési feladatok támogatását, az ehhez kapcsolódó kapacitásépítést szolgálja az Államreform Operatív Program keretében megjelent ÁROP-1.2.11/A-2013 kódszámú könnyített elbírálású pályázati felhívás. Ennek keretében a Somogy Megyei Önkormányzat a pályázati felhívásban részletezett feladatok ellátására gyorsított meghívásos közbeszerzési eljárás keretében kért ajánlatot „*Somogy megye területi tervezésének megújítása a megyei területfejlesztési tervdokumentumok kidolgozásával és a megyei tervezői kapacitások fejlesztésével (ÁROP-1.2.11/A-2013) vállalkozási szerződés keretében*” címmel.

Ajánlata alapján fenti feladatot a Dél-Dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség Nonprofit Kft., az Ex Ante Tanácsadó Iroda Kft., valamint az MSB Fejlesztési Tanácsadó Zrt. által alkotott konzorcium látja el az alábbiak szerint:

1. Helyzetfeltárás utómunkálatai keretében a megyei tervezési dokumentumokat megalapozó – regionális kitekintésű – tanulmány elkészítése;
2. Területfejlesztési koncepció kidolgozása;
3. **Megyei területfejlesztési program elkészítése;**
4. A 2014–2020 közötti Európai Unió programozási időszak tervezését segítő részdokumentumok készítése az operatív programokhoz illeszkedően;
5. A megye területén megvalósítandó projektek összeállítása;
6. A partnerség biztosítása;
7. A tervezési folyamat során a megyei önkormányzatra delegált koordinációs feladatok ellátása.

Jelen dokumentum a 3. pontban meghatározott „megyei területfejlesztési program elkészítése” feladat **megyei stratégiai program** részét foglalja magában a 218/2009. (X.6.) Korm. rendelet 3. mellékletében meghatározott tartalmi elvárásoknak megfelelően, valamint a Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal által kiadott „Iránymutatás a megyei szintű tervezési folyamat keretében elkészítendő tervdokumentumok kidolgozásához” című útmutatóban foglaltak figyelembe vételével.

A területfejlesztés tervezési célja, hogy a társadalmi-gazdasági igényeket szolgáló új fejlesztéseinek megvalósításával javítsanak a társadalom életkörülményein, a fenntartható fejlődés pedig megkívánja, hogy mindez a meglévő nemkívánatos környezeti állapotokon való javítással történjen.

Somogy megye a megye adottságaira épülő célzott programokra, támogatási forrásokra és komplex, az aprófalvak létalapját biztosító gazdasági tevékenység fejlesztési és támogatási tevékenységére támaszkodva, a természet egyensúlyát megőrizve összetartó társadalmat és tisztas megélhetést biztosító gazdasággal, erős területi kohéziót biztosító közlekedési rendszerrel és élhető települések együttműködő hálózatával harmonikusan fejlődhet.

A középtávú célok meghatározásának alapjául szolgáló, a jövőkép integráns részét képező, 14 év alatt hosszútávon elérni kívánt célállapotokat megfogalmazó átfogó célok az alábbiak.

A helyi/térségi termelésre alapozott feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése.

Munkahelyteremtés a leszakadó vidéki térségekben (elsősorban a Belső-somogyi térségben, valamint Külső-Somogy Balaton parttól távolabbi településein), az élők munkai igényes ágazatok erősítése. Hangsúlyt kell fektetni az agrárágazat munkaerő felvételi mutatójának növelésére, ennek ösztönzése érdekében együttműködéseket kell kialakítani a családi vállalkozások, családi gazdaságok mellett a megye tökeerős agrár nagyvállalkozóival is.

A helyi adottságokra épülő gazdaság fejlesztése (agrár- és erdei termék feldolgozó ipar, kézműves ipar, faipar, vadász-, horgász-, ökoturisztikai szolgáltatási szektor, a meglévő természeti környezeti adottságokra épülő rekreációs szolgáltatások), ezáltal a munkalehetőségek bővítése, az elszegényedés megállítása a periférikus térségekben. A helyi szociális gazdaság fejlesztése, elősegítve a hátrányos helyzetű rétegek társadalmi integrációját.

A klímaváltozással járó kockázatok csökkentése és a mezőgazdaság termelőképességének megtartása érdekében az öntözéses gazdálkodás feltételeinek komplex vízrendezési szemléleten keresztül történő megteremtése (a felszín alatti vizek kitermelése helyett, a hol lehetséges a felszíni és csapadékvizek vízvisszatartási, víztárolási feltételeinek javításával).

A vidéki lakosság életminőségének javítása és a közszolgáltatásokhoz való hozzáférésének biztosítása (szennyvízkezelés, előírt minőségű vezetékes ivóvízzel való ellátás, közösségi közlekedés, alapfokú oktatási, egészségügyi és szociális ellátás, korszerű infokommunikációs hálózatok).

A helyi kis- és középvállalkozások aktív bevonásával a piaci igényekhez igazodó, komplex turisztikai termékcsomagok összeállítása a turisztikai szezon területi és időbeli kiterjesztése, a szezonális csökkentése többek között a Balatontól távolabb eső háttér települések adottságainak jelenleginél aktívabb kiaknázásával.

Balaton, mint a megye kiemelt térségének nemzetközi jelentőségű rekreációs térséggé fejlesztése. A turizmus fejlesztése mellett a térség adottságaira építő gazdasági ágazatok fejlesztése (szőlészet-borászat, gyümölcsstermesztés), a kapcsolódó KKV-k jövedelemtermelő képességének javításával és foglalkoztatott körének bővítésével.

A Balaton ökológiai állapotának és víz minőségének megóvása mellett és erre tekintettel is a KKV-k ösztönzése a környezetkímélő, energiahatékony és megújuló energia alapú technológiák alkalmazására. Balaton térségének környezeti és táji adottságainak, értékeinek megóvása, tekintettel a klímaváltozásból fakadó kihívásokra.

A somogyi mezőgazdasági marketing-menedzsmentjét ki kell építeni ezzel is segítve a megyei termékek piacra jutását. Javítani kell a mezővárosi hagyományokkal rendelkező települések térségi piacszervező képességét. A megye mezőgazdasági adottságainak hasznosításával és a Kaposvári Egyetem agrár-innovációs potenciáljának erősítésével nagyobb hozzáadott értékű termékek kifejlesztése és előállítása.

Somogy megye tökevonzó képessége erősítése érdekében az oktatási intézmények teljes körének fejlesztése, a piacorientált szakképzés kialakítása, a felsőoktatás tudásbázisának megfelelő kiaknázása, az élethosszig tartó tanulás széleskörű elterjesztése.

A hulladékhasznosító ipar letelepedésének ösztönzése a szelektív hulladékgyűjtés arányának növelése mellett elsősorban a hulladékgazdálkodási programokban tervezett logisztikai csomópontok (nagyobb hulladékhalmazok, átrakó állomások, hulladék feldolgozók), illetve lerakók helyszínénél megjelölt településeken.

A megújuló energiaforrások (különösen biomassza, geotermikus- és napenergia) hasznosítási arányának jelentős növelése elsősorban a helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjedésével, kiegészülve a kapcsolódó környezetipari termelő- és szolgáltató kapacitások kiépülésével.

A megye nagytérségi kapcsolatainak kialakítása (M9, M6 autópályát Barcsig, illetve az országhatárig, 67-es út), elérhetőség javítása, fő- és mellékút hálózat minőségének javítása további bővítése (pl. Nagykónyi-Somogyvár-Marcali-Sávoly út megépítése, kompok, határátkelő helyek), vasútvonalak korszerűsítése, közösségi közlekedés fejlesztése (mikrotérségi szinten is), kerékpártú hálózat kiépítése.

A városok és a város környék fejlesztése, a városok funkciójának erősítése. Kaposvár centrum szerepének növelése, integrált városfejlesztés.

Horvátország Uniós csatlakozásával a határ menti gazdasági és közlekedési kapcsolatok javítása, Barcs határváros gazdasági, logisztikai és térség-szervező szerepének erősítése. Barcs és Verőce, valamint Csurgó és Kapronca gazdasági, turisztikai, szolgáltatásszervezési együttműködési lehetőségeinek feltárása és hasznosítása. Az EGTC, mint eszköz regionális kihasználása.

Az egészségügyi és szociális erőforrásai alapozott komplex turisztikai fejlesztések megvalósítása a turizmusban érintett szereplők együttműködésének erősítésével.

A megyei jogú város és agglomerációja gazdaság fejlődése, a foglalkoztatás bővülése érdekében Kaposvár logisztikai központtá fejlesztések hasznosítva a taszári légi bázist.

2.2. A célrendszer

A célrendszer a Somogy Megyei Önkormányzat Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökséggel együtt készített helyzetelemzés helyzetértékelés című dokumentációk figyelembevételével készült, mely fejezet tartalmazza a megye lehetséges fejlesztési irányainak bemutatását, és ezek alapján a lehetséges cselekvési területek azonosítását valamint a megye speciális, területi meghatározottságú problémáinak és lehetőségeinek meghatározását.

Az vázolt fejlesztési irányok átfogó, specifikus és horizontális célok szerint csoportosítható.

Átfogó célok:

I. A rendszeres munkajövedelmet szerzők arányának növelése

A felvázolt jövőkép eléréséhez elengedhetetlen, hogy a megye munkaképes-korú lakosságának minél nagyobb része rendelkezzen megfelelő munkahellyel és ennek eredményeként a megélhetést biztosító jövedelemmel.

Ezáltal javul a foglalkoztatási arány, és csökken az inaktivitás. Törekedni kell arra, hogy a megyében keletkező jövedelmek minél nagyobb része a megyében kerüljön felhasználásra, ezzel erősítve a megye gazdaságát, a munkahelyek megtartását és újabbak létrejöttét.

II. A megye belső erőforrásainak fenntartható hatékony hasznosítása az ökológiai-, társadalmi- és gazdasági szempontok figyelembe vételével.

Cél a természet nyújtotta lehetőségek, úgymint az országos átlagot meghaladó erdővagyon, a jó minőségű mezőgazdasági termőterületek, a felszíni vizekben gazdag területek, valamint a termálvízkincs környezettudatos, fenntartható módon tervezett felhasználásával elsősorban a megye lakosságának magas színvonalon előállított javakkal történő ellátása, azon túl az ökológiai terhelhetőség szempontjait figyelembe vevő mértékben a külpiacon kiszolgálása magas hozzáadott értékű termékekkel és magas színvonalú szolgáltatásokkal.

További cél a megye lakossága ellátásbiztonságának fokozása, a helyben is gazdaságosan előállítható termékek és szolgáltatások tekintetében az importfüggőség csökkentése, a közösségek önellátását és az öngondoskodást támogató folyamatok elősegítése, a helyben előállított javakhoz való hozzáférés feltételeinek biztosítása (pl. helyi piacok, termelők boltja hálózata).

A megye természeti, táji és kulturális értékeinek megőrzése mellett célként jelenik meg azok bemutatásában, megismertetésében rejlő turisztikai és tudatformáló lehetőségek (pl. környezettudatosság növelése, közösségi identitás fejlesztése) kiaknázása szem előtt tartva azok tűrőképességét a hosszú távú fenntarthatóság biztosítása érdekében.

III. A szolgáltatásokhoz való hozzáférés egyenlő esélyének biztosítása minden somogyi ember számára

Cél egyrészt a megye különböző területi szintjein a külső és belső kapcsolatok, az elérhetőség javítása, ezáltal a munkaerő mobilitásának fokozása a közlekedési infrastruktúrába történő beruházások támogatásával, hogy az egyes területi szintek (település, város és vonzáskörzete, térség) képessé váljanak gazdasági előnyöket is magában hordozó kapcsolatrendszer fenntartani egymással és tágabb környezetükkel.

A településen belüli, valamint a térségi jelentőségű központok és vonzáskörzetükbe tartozó települések közötti közlekedés fenntartható fejlesztésével, az elérési idők javulásával, egyenlő eséllyel válnak elérhetővé a térségi foglalkoztatási központok, humán (közoktatási, közművelődési, egészségügyi) szolgáltatások és szociális ellátások.

Specifikus célok:

1. A piaci igényekre választ vállalkozási szektor megerősítése, a K+F+I folyamatok ösztönzése

A megyében működő mikro-, kis- és középvállalkozások fontos szerepet játszanak a megyében a foglalkoztatás területén, melyet tovább kell erősíteni. Az agrár-jellegből adódóan a hagyományokon alapuló zöldség- és gyümölcsstermesztés, a kertészeti ágazat növekedését (kihasználva a termálvíz-kincset is), jövedelemtermelő képességének javítását célzó, különösen az innovatív eszközök, technológiák alkalmazásán alapuló fejlesztések támogatásával ösztönözni kell. A modern, környezettudatos életforma terjedésével megjelenő növekvő piaci igényekre reagálva fontos a biotermesztés területi nagyságrendjének növelése. Elsősorban Somogy megye adottságaihoz és a meglévő tapasztalatokhoz illeszkedő feldolgozóipari ágazatokban (élelmiszeripari, faipar és feldolgozás, gépipar, fémmegmunkálás), valamint a szolgáltatások (turisztika, egészségturisztika, szűrési rendszerek kialakítása a gyógyítás folyamatában, időskorúaknak nyújtott speciális szolgáltatások) területén vannak bővülési lehetőségek. Erősíteni kell a gazdasági szereplők közötti kapcsolatokat és segíteni kell a piacra jutási feltételeket, az exportpiacok felkutatása mellett erősíteni kell a hazai és a helyi piacokon való megjelenést is. Horvátország Európai Unió csatlakozásával új lehetőségek nyílnak meg nem csak a gazdaság, de az élet más területein is, melyek kihasználásában segítséget kell nyújtani a megye kisvállalkozásainak.

2. Piacképes tudást biztosító képzési struktúra és a lakosság készségeinek fejlesztése

A hatékonyan szervezett, mindenki számára hozzáférhető, esélyegyenlőséget biztosító alap- és középfokú oktatási rendszer kialakítása és gazdaságos működtetése, melyben a tanulók számára mind fizikai, mind tartalmi értelemben elérhetővé válnak a korszerű oktatási szolgáltatások a megye társadalmi és gazdasági felzárkózásának egyik alappillére. A köznevelés egyik kiemelt célja, a társadalmi leszakadás csökkentése az oktatás-nevelés eszközeivel és a tehetséggondozás.

Az alapfokú oktatás megfelelő minőségi követelmények szerinti megléte támogatja a diákok későbbi eredményességét, és garantálni tudja az alap tudásszint elérését.

3. A helyi termelést, közösségek önellátását segítő fejlesztések támogatása

A helyben megtalálható és hatékonyan, az ökológiai szempontokat is szem előtt tartva fenntartható módon kiaknázzható erőforrások minél szélesebb körű felhasználásával meg kell teremteni a helyi termelés bázisait, ki kell építeni a helyi termékek és szolgáltatások piacát, ösztönözni kell a termelő, feldolgozó, ellátó és felhasználói alrendszerek hatékony együttműködéseinek kiépítését. A zöldség- és gyümölcstermelés hagyományainak újraélesztését helyi közösségi szinten is szorgalmazni, ösztönözni kell. A biotermesztés nagyságrendjét növelni kell. A megye melegíz-bázisa az intenzív kertészeti ágazati fejlesztés mellett jó alapot teremt az önellátó közösségi üvegházi növénytermesztés elterjedéséhez is. További cél az önellátó, öngondoskodó helyi közösségek kialakulásának elősegítése érdekében a helyi szociális gazdaság megteremtéséhez a keretfeltételek biztosítása, a közösségi alapú termelési és felhasználói (fogyasztói) rendszerek elterjedésének ösztönzése.

4. Közösségfejlesztés és a hátrányos helyzetű népességcsoportok társadalmi integrációjának elősegítése

A jövőkép eléréséhez szükséges a helyi közösségek megerősítése. Ehhez javítani szükséges az egyének motiváltságát, illetve az emberi kapcsolatok színvonalát. Közösségi szinten segíteni kell a közösségek összetartó erejének növelését, a civil aktivitás fokozását.

Meg kell adni a lehetőséget ahhoz, hogy a helyi közösségek beleszólhassanak mikrokörnyezetük fejlesztési elképzeléseinek kialakításába. Minél szélesebb területen alkalmazni kell a közösség által irányított helyi fejlesztések eszközét, ezáltal megteremtve a lehetőséget a helyi tudás hasznosítására.

Somogy megye legértékesebb természeti adottságai közé tartoznak az erdők, a felszíni vizek, a védett természeti területek, A természeti örökség védelme, megőrzése és megismertetése a külvilággal a somogyi emberek közös ügye, mely nagymértékben hozzájárul a helyi és somogyi identitástudat erősítéséhez.

A helyi természeti értékek közös gondozása, a körük épülő programok, esetleges hagyományok ápolása, bemutatása elősegíti a helyi közösségek kialakulását, ill. megerősödését.

5. Az infrastrukturális elemek fejlesztése, kiépítése, a szolgáltatási intézményrendszer megerősítése

A munkaerő mobilitásának fokozása, a szolgáltatásokhoz való egyenlő esélyű hozzáférés érdekében a megye közlekedési infrastruktúra fejlesztésénél egyrészt a funkcionális, azaz foglalkoztatási és szolgáltató térségi vonzásközpontok településekről való elérhetőségének javítása, másrészt a transzeurópai közlekedési hálózat (TEN-T) még hiányzó elemeinek

kiépítése (ide értve a már meglévő hálózati elemek térségközpontokból történő elérhetőségének javítását is), azaz a térségi/nemzetközi kapcsolatok elmélyítése a cél.

Ennek érdekében szükség van a közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések támogatására, a szolgáltatások fejlesztésére egyaránt.

A megye társadalmi, közvetve gazdasági fejlődése érdekében is cél a humán erőforrások fejlesztését is igénylő, a térségi humán közszolgáltatások (közoktatási, közművelődési, egészségügyi) és szociális ellátások elérhetőségének javítása. Ennek érdekében szükség van elsősorban az alap- és középfokú oktatási és egészségügyi ellátás infrastrukturális beruházásainak a támogatására oly módon, hogy a perifériákon elhelyezkedő, jellemzően hátrányos helyzetű csoportok által lakott térségekben is jó minőségű szolgáltatások legyenek elérhetők.

A megye táji és természeti értékeinek és erőforrásainak, kedvező környezeti állapotának megóvása érdekében cél a környezetvédelmi infrastrukturális ellátottság és a környezetbiztonság javítása, a környezeti és klímaváltozással járó kockázatok csökkentése. Ennek érdekében szükség van a szolgáltatott ivóvíz minőségének javítására, az előírt vízminőség biztosítására, a települések zöldfelületi rendszerének fejlesztésére, a településeken képződött folyékony hulladék, ill. szennyvíz gazdaságosan kiépíthető és fenntartható módon történő elvezetésének és kezelésének támogatására, a hulladékhasznosítási arány növekedésének elősegítésére.

A megyei városhálózat erősítése érdekében cél a városok, különösen a járási központok foglalkoztató (üzleti) és szolgáltató funkcióinak megerősítése. Cél továbbá a jellemzően hátrányos helyzetű népesség által lakott leromlott, szegregált/szegregálódó városi területek leszakadásának megakadályozása (szegregáció megelőzése), az érintett területek társadalmi és környezeti megújítása közösségi és szociális funkciók megjelenésének támogatásával.

Horizontális célok

1. A különböző társadalmi csoportok esélyegyenlőségének megteremtése

A program tervezésének és végrehajtásának valamennyi szintjén elő kell segíteni a nők és férfiak közti egyenlőség érvényesülését, valamint nem, faji vagy etnikai származásokon, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékonyságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló bármilyen megkülönböztetés megakadályozását. A megkülönböztetés tilalmának elve a végrehajtás minden szakaszában betartásra kell, hogy kerüljön, különös tekintettel az esetleges támogatásokhoz való hozzáféréssel kapcsolatosan. A megyei területfejlesztési koncepció majd a program műveleteinek meghatározása során és a végrehajtás valamennyi szintjén kiemelt figyelemmel kell lenni a fogyatékkal élő emberek hozzáférhetőségének kritériumára.

2. A társadalmi, gazdasági és ökológiai tűrőképességet szem előtt tartó fenntartható növekedés biztosítása

A globális versenyben mutatkozó „hátrányból” előnyt kovácsolva, a megye természeti értékeinek megőrzése mellett, a meglevő természeti erőforrások olyan fenntartható módon történő használata kell, hogy célként megfogalmazódjon, amely elsősorban a belső igények, a megye lakosságának hosszú távú kiszolgálását tartja szem előtt.

A „felesleges” kitermelését és külpiacokon való értékesítését úgy kell tervezni, hogy annak volumene ne veszélyeztesse a somogyi emberek ellátásbiztonságát, ne járhasson a lakosság életminőségének romlásával hosszú távon sem. Az értékes tájjelleg megőrzése és a tájhasználati konfliktusok mérséklése érdekében törekedni kell a beépítésre szánt területek „zöldmezős” területeken történő kijelölésének racionális keretek közötti minimalizálására, a barnamezős területek hasznosítási arányának növelése mellett.

3. Partnerségen alapuló szinergikus fejlődés gyakorlati elterjedésének elősegítése

A vállalkozások versenyképességének növelése, és a térségi együttműködés érdekében ki kell használni a Kárpát Régió Üzleti Hálózatban rejlő lehetőségeket, a hálózatos rendszer üzletfejlesztési irodáinak határokon átvelő kereskedelmi és befektetési kapcsolatok kiépítéséhez nyújtott segítségét. A vállalkozások együttműködésének elmélyítésében a megyei vállalkozásfejlesztési szervezet (Somogy Megyei Vállalkozói Központ Közalapítvány) és a szomszédos megyék hasonló szervezetei, illetve a határos horvát megyék fejlesztési ügynökségei fontos szerepet kell, hogy kapjanak.

2.3. A fejlesztési célrendszer megyén belüli sajátosságai

A fejlesztési célrendszer meghatározásánál figyelembe kell venni a megyén belüli különféle sajátosságokat, területi különbségeket, amelyek a következők szerint csoportosítható.

- Vidéki térségben lakók életminőségének javítása, területi különbségek mérséklésére.
- Járasközpontok, városok funkcióinak megerősítése.
- Balaton kiemelt üdülőkörzet komplex fejlesztése.
- Kaposvár centrum szerepének erősítése, a város és vonzáskörzetének fejlesztésével.
- Somogy megye horvát határ menti térségének fejlesztése.

Formázott: Automatikus sorszámozás
+ Szint: 1 + Számozás stílusa: a, b, c,
... + Kezdő sorszám: 1 + Igazítás: Bal
oldalt + Igazítás: 0,63 cm + Behúzás:
1,27 cm

2.4. A településfejlesztési program összefüggése más tervekkel, programokkal

A megye fejlődése, „működése” is hatással van a környező tájra, módosíthatja, változtathatja annak elemeit. A környezetszennyezés, levegőszennyezés, szennyvíz- és hulladék-elhelyezés, a közlekedési struktúra, a létesítmények környezethasználati közvetlenül befolyásolják a megye környezeti minőségét.

A fentiekre tekintettel területfejlesztés tervezése jogszabályon alapuló kötött keretek között történhet.

A területfejlesztési program szoros összefüggésben alapozza meg a 2014–2020 közötti Európai Unió programozási időszak tervezését.

A megyei területfejlesztési program kidolgozása során figyelembe kell venni az Országos Területfejlesztési Konceptió és az Országos Területrendezési Tervet, Somogy megye Területrendezési Tervét, valamint a Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervét.

Az országos infrastruktúra hálózat (közlekedés, közszolgáltatás, stb.) elemei, illetve a Nemzeti Stratégiai Fejlesztések a tervezés során kiemelt figyelmet kapnak.

A területfejlesztés ezért az adottságoktól függően többé-kevésbé sajátos konfliktusterület, amelynek fejlesztése, rendezése az országos infrastruktúrahálózat-fejlesztéssel és a megye lakossága érdekeivel összhangban, együttesen történhet.

3. Környezeti hatások értékelése

3.1. A fejlesztési program környezeti értékelése során figyelembe vett tervek és programok

A fejlesztési program környezeti vizsgálata, értékelése során a következő tervek és programok, dokumentumok lettek figyelembe véve:

- Országos Területrendezési Terv
- Balaton Kiemelt Üdülőkörzet Területrendezési Tervének elfogadásáról és a Balatoni Területrendezési Szabályzat megállapításáról szóló 2000. évi CXII. törvény
- Somogy Megye Területrendezési Terve 2010. (Környezetterv Kft.)
- Somogy Megyei Területrendezési Terv módosításának környezeti értékelése 2010. (Környezetterv Kft.)
- Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptió helyzetelemzése Somogy Megyei Területfejlesztési Konceptió javaslattevő fázisa (Dél-dunántúli Regionális Fejlesztési Ügynökség)
- Országos Hulladékgazdálkodási Terv
- Regionális Hulladékgazdálkodási Tervek
- Nemzeti Település Szennyvízelvezetési és –tisztítási Megvalósítási Program
- Egyedi szennyvízkezelés jogszabályi követelményei
- Nemzeti Környezetvédelmi Program 2009-2014.
- Somogy megye környezetvédelmi programja.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

3.2. A környezeti állapot és értékelése és a területfejlesztési program készítése során figyelembe vett környezethasználatok

A hatályos jogszabályok követelményei szerint a környezetvédelmi szempontokat a területfejlesztés során érvényre kell juttatni.

A területfejlesztés, környezetvédelemmel kapcsolatos igényeinek megfogalmazásához alapvetően a következők vizsgálata szükséges:

- a meglévő települési környezet jelenlegi állapotának értékelése, a jellemző környezetterhelések elemzése,
- a vonatkozó követelmények, szabályozási előírások ismertetése.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A környezeti alapállapot és a követelményrendszer alapozza meg a területfejlesztési terveket. Somogy megye meglévő környezeti állapotának vizsgálata és értékelése és a területfejlesztési koncepció készítése során megtörtént 2013. november-decemberben. A tervezési folyamatban elkészült környezeti értékelés az alapját képezi a jelenlegi dokumentációnak.

A környezeti értékelés állapot összegzésénél felhasználtuk Somogy Megye Környezetvédelmi Program dokumentumait és Somogy Megye Területrendezési Terve Javaslatot tevő fázisa, illetve az ehhez készült környezeti értékelésben foglaltakat.

3.2.1. A talaj- és a vizek védelmének összefoglalása

A talaj- és a vizek védelme értékelése során részletesen értékelésre került a megye domborzati szerkezete, a földtani és talajtani viszonya, a vízrajzi és éghajlati helyzete, a hidrogeológiai adottsága, vízbázis védelme. Továbbá vizsgálatra került a megye közművesítettsége, a vízellátása, a szennyvízkezelés helyzete, a települési folyékony hulladék (a nem közműves rendszeren összegyűjtött szippantott szennyvizek) kezelése, elhelyezése.

A települési szennyvízelvezetés és –tisztítás, az egyedi szennyvízkezelés mellett a felszíni vizek rendezése, a vízhasznosítás, valamint a vízminőség-védelem is értékelve lett.

Tekintettel a Balatonra külön ki kell hangsúlyozni a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó műszaki szabályokról szóló 30/2008. (XII. 31.) KvVM rendelet 87- 89. §-t, valamint a rendelet 2. számú mellékletét, amely a Balaton partvédő művei felső élének magasságát, illetve a csatlakozó parti sáv terepszintjét határozza meg, továbbá a Balaton-parti településekre készült vízpart-rehabilitációs tanulmánytervekre vonatkozó nélküli miniszteri rendeletek figyelembe vételét is.

A döntéshozók számára a környezeti értékelés dokumentálása során összeállítottuk a talaj- és vízvédelmi elvárások jogszabályi hátterét tartalmazó követelmények gyűjteményét.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos a Somogy megyében és megfelelő, körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

(A Somogy Megye Területfejlesztési Konceptió 2014-2020 időszakra vonatkozó környezeti vizsgálat és értékelés 3. 2. 1. pontjában ismerhető meg teljes egészében a talajok- és vizek védelme alapállapot értékelése és az ezen környezeti elemekre vonatkozó követelmény rendszer!)

3.2.2. A levegőminőség védelmének összefoglalása

A levegő minőség állapota és a légszennyezőanyag-terhelés jellemzése a megye környezetvédelmi programja és a területrendezési terve megalapozó munkarészei alapján értékelhető. Megállapítható, hogy kedvező Somogy megye levegőminőségi állapota.

Somogy megyében az egyik legnagyobb környezetterhelő tevékenység a közlekedés. A zaj és légszennyezés tekintetében ez a legnagyobb kibocsátó. Hatását fokozza, hogy a terhelés jelentős mértékben a településeken, az emberek közvetlen közelében történik.

Miközben az ipar és a mezőgazdaság környezeti hatásai jelentősen mérséklődtek, addig a közlekedés nem csökkent, hanem ingadozást mutat. Somogyban a közlekedés kibocsátása minden szennyezőanyag tekintetében nagyobb arányt képvisel a légszennyezésen belül, mint országosan.

Jelentőségét aláhúzza, hogy más gazdasági tevékenység, mint a megyében jelentős idegenforgalom is nagymértékű közlekedéssel jár.

A jelenlegi állapoton javíthat a Balaton törvényben megemlített kiépítendő mellékutak.

Általánosan megállapítható hogy a vasút közlekedésmutatói kedvezőtlenek, a népesség számra és a területre vetített vasútsűrűség is alacsony.

Sajnálatos módon a vasút körüli problémákat fokozza még időről időre ismétlődően, felmerül a vonalmegszüntetések kérdése.

A balatoni vízi közlekedés mérsékli a közutak terhelését, kisebb kibocsátással jár, így környezeti szempontból is preferálandó. Fonyódon kompikötő létesítését tervezik, ez lenne a második kompjárat a tavon.

Ugyancsak az idegenforgalom elősegítését szolgálja a kerékpárutak létesítése, a meglévő úthálózat fejlesztése. Ennek ellenére a megye kerékpárút-hálózata,- a balatoni régiótól eltekintve, ahol befejeződött a tó körüli kerékpárgyűrű kialakítása a régió többi megyéjéhez képest még mindig fejletlen.

Somogy megyében a légszennyezést döntő mértékben két tevékenység okozza: a közlekedés és a fűtés. A nem-közlekedési eredetű kibocsátásokon belül meghatározó a fűtés részaránya, az ipari kibocsátások kevésbé jelentősek.

A nem közlekedési eredetű kibocsátásokon belül elkülöníthetők azok, amelyekről bevallást kell tenniük a gazdálkodóknak. Ezek a "nagy" kibocsátások azonban a nem-közlekedési eredetű kibocsátásokon belül együttesen is csak 10% körüli arányt képviselnek.

Ha hozzátesszük, hogy a termelő üzemek kibocsátása is nagyobb részben tüzelési technológiából származik, akkor látható, hogy a nem-közlekedési kibocsátások döntően a kommunális fűtésből származnak (ide tartozik a lakosság, a kommunális intézmények, valamint a különböző szolgáltató tevékenységek kibocsátása, ami gyakorlatilag teljesen fűtési célú).

Az energiafelhasználás Somogy megyében nem okoz jelentős légszennyezettséget, azonban hozzájárul a szén-dioxid kibocsátásához. Ennek korlátozása az évtized végén az egyik legmarkánsabb környezetvédelmi teendőnk lesz. Ennek két alapvető eszköze az energiatakarékosság, valamint a megújuló energiaforrások hasznosítása.

A megújuló energiaforrások jelentősége, hogy használatuk összhangban van a fenntartható fejlődés alapelveivel. Az Európai Parlament 8522/97 számú határozata („Zöld Könyv”) előírja, hogy a megújuló energia részarányának 2010-re az EU-ban átlagosan 12%-ot kell elérnie.

A döntéshozók számára a környezeti értékelés dokumentálása során összeállítottuk a levegőtisztaság-védelmi követelmények jogszabályi háttérét tartalmazó követelmények gyűjteményét. Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos a Somogy megyében – különös tekintettel az úthálózat folyamatos fejlesztésére - megfelelő, körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése. (A Somogy Megye Területfejlesztési Koncepció 2014-2020 időszakra vonatkozó környezeti vizsgálat és értékelés 3. 2. 2. pontjában ismerhető meg teljes egészében a levegőtisztaság- védelme alapállapot értékelése és az ezen környezeti elemre vonatkozó követelmény rendszer!)

3.2.3. Hulladékgazdálkodási tevékenység összefoglalása

A hulladékgazdálkodás helyzetét az Országos Hulladékgazdálkodási terv, a megváltozó jogszabályi feltételek, és a közszolgáltatás átalakuló rendszer alakítja.

A Somogy Megyei települések három hulladékgazdálkodási rendszerben vesznek részt, a Dél-Balaton és Sió-völgye, a Kaposmenti, illetve a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Programban. Mindhárom projektnek célja, hogy magas szakmai színvonalú térségi hulladékgazdálkodási rendszerek jöjjenek létre.

A korszerű hulladékgazdálkodás elvei prioritást adnak a hulladékok hasznosításának (újrafeldolgozás, visszanyerés, energetikai hasznosítás) azok ártalmatlanítási lehetőségeivel szemben, azonban a megyében keletkező települési szilárd hulladék döntő hányada ártalmatlanításra kerül.

A hasznosításra nem kerülő települési szilárd hulladék ártalmatlanítása a megyében kizárólag lerakással történik.

Somogy megyében lerakók rekultivációja zömében megtörtént a Dél-Balaton és Sió-völgye, a Kaposmenti, illetve a Mecsek-Dráva Hulladékgazdálkodási Program keretein belül.

A döntéshozók számára a környezeti értékelés dokumentálása során összeállítottuk a hulladékgazdálkodási elvárások jogszabályi háttérét tartalmazó követelmények gyűjteményét.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos a Somogy megyében – különös tekintettel a regionális hulladékgazdálkodási projektek fejlesztéseire tekintettel – megfelelő és körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

(A Somogy Megye Területfejlesztési Konceptió 2014-2020 időszakra vonatkozó környezeti vizsgálat és értékelés 3. 2. 3. pontjában ismerhető meg teljes egészében Somogy Megye hulladékgazdálkodásának alapállapot értékelése és az ezen környezeti hatótényezőre vonatkozó követelmény rendszer!)

3.2.4. Zaj- és rezgés elleni védelem összefoglalása

A zaj- és rezgésvédelemről szóló jogszabályi előírás alapján a zaj- és rezgésvédelmi követelményeket a területfejlesztés és a területrendezés során érvényre kell juttatni.

A környezeti zajforrások közül – a zajforrások jellegének megfelelően – a következők vizsgálata történt meg a program készítése szerves részeként:

- ipari (mezőgazdasági) jellegű zajforrások,
- közlekedési jellegű zajforrások (közúti, vasúti),
- egyéb jellegű zajforrások (kereskedelmi-, vendéglátó-, kulturális- és sportlétesítmények zajforrásai).

Az üzemi működésből származó zaj vonatkozásában a Környezetvédelmi és Természetvédelmi Felügyelőségtől származó információ alapján elmondható, hogy a zajkibocsátási határértékeket a legtöbb Somogy megyei üzem betartja.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A legtöbb zajproblémát az okozza, hogy a zajkibocsátó üzemek – korábban nem megfontolt településrendezés miatt – lakóterületekkel közvetlenül határosak, továbbá meglévő ipari létesítmények közelében lakóterületekkel közvetlenül határosak, továbbá meglévő ipari létesítmények közelében lakóövezetet jelölnek ki.

Jellemzően lakossági panaszra adhat okot a lakóterületekbe ékelődött kisebb műhelyek zaja, melyet a környezetvédelmi hatóság egyedi eljárás keretében vizsgál és teszi meg a szükséges intézkedéseket.

Somogy megyében az egyik legnagyobb környezetterhelő tevékenység a közlekedés.

A zaj és légszennyezés tekintetében ez a legnagyobb kibocsátó. Hatását fokozza, hogy a terhelés jelentős mértékben a településeken, az emberek közvetlen közelében történik.

Konfliktus forrása a szórakoztató létesítmények üzemeltetése, különös tekintettel az üdülőterületeket érintően.

A döntéshozók számára a környezeti értékelés dokumentálása során összeállítottuk a zaj- és rezgés elleni védelemmel szembeni elvárások jogszabályi hátterét tartalmazó követelmények gyűjteményét.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos a Somogy megyében – különös tekintettel az úthálózat folyamatos fejlesztésére – megfelelő és körülmények figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

(A Somogy Megye Területfejlesztési Koncepció 2014-2020 időszakra vonatkozó környezeti vizsgálat és értékelés 3. 2. 4. pontjában ismerhető meg teljes egészében Somogy Megye hulladékgazdálkodásának alapállapot értékelése és az ezen környezeti hatótényezőre vonatkozó követelmény rendszer!)

3.2.5. Épített környezet és kulturális örökség védelmének összefoglalása

A somogyi táj a dombokkal, változatos növényzettel nagyfokú tájésztétikai értékkel bír és komoly idegenforgalmi vonzerővel, rendelkezik.

Az épített környezet és kulturális örökség védelmével kapcsolatos – jogszabályokon alapuló vizsgálatait a Balaton törvény és a megye területrendezési tervezése megalapozása érdekében elkészültek, és a döntéshozók elfogadták, így a fejlesztések alapját képezik.

3.2.6. Táj- és természetvédelem helyzetének összefoglalása

A természetvédelmi szempontból értékes és védelemre szoruló természeti és természetvédelmi területek lehatárolása és védelmi szintjei megállapítását a Balaton törvény és a megyei területrendezési terv és a megalapozására készített környezeti értékelés részleteiben rögzíti.

A környezet- és természetvédelem a globális ökológiai problémákból adódó legkirívóbb jelenségek megelőzésére, a károk enyhítésére irányuló speciális emberi tevékenység, de a környezet- és természetvédelmi tevékenységek csak egymást kölcsönösen feltételezve és kiegészítve lehetnek igazán hatékonyak.

A sűrűn lakott területeken fokozott mértékben jelentkezik a környezetszennyezés, a természetátalakítás igénye és egyéb káros civilizációs hatások. A népesség növekedése – valamint a vele összefüggő urbanizációs, agglomerálódási folyamatok – és a ruderalis gyomnövényzet terjedése között szoros összefüggés mutatható ki. Az említett okok miatt ma globális méretekben a népsűrűséggel, illetve annak növekedésével mérik a biológiai változatosság veszélyeztetettségének fokát.

A természeti értékek és természetvédelem, illetve a környék lakossága között megfelelő együttélés kialakítása szükséges. Ez a két szempontrendszer kölcsönös figyelembevételén alapulhat.

Somogy megye környezet- és ebből következően természetvédelmi vonatkozásait vizsgálva ki kell emelni a Duna-Dráva Nemzeti Park Dráva menti, somogyi területét, a tájvédelmi körzeteket (Boronka-melléki, Zselici), a számos természetvédelmi területet és az ott folyó tevékenységek fontosságát. A Nemzeti Park Igazgatóság működési területe lefedi a megye jelentős részét. Kivételt képez: Ádánd, Nagyberény, Nyim, Som, Szökebecs, valamint Marcali település teljes közigazgatási területét kivéve a Balaton kiemelt Üdülőkörzetéhez tartozó települések teljes közigazgatási területe. A Balaton kiemelt Üdülőkörzetéhez tartozó Somogy megyei települések - Marcalit kivéve - a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósághoz tartoznak.

A táj- és természetvédelmének környezeti vizsgálata és értékelése során a Nemzeti Park Igazgatóságok szerepének tisztázása mellett részletezve lett a Somogy Megyét érintő védett területek:

Nemzeti Park – Dráva menti és Dráva Somogyi szakasza, Boronka-melléki TK, Zselicségi TK, Babócsai Basa-kert TT, Csokonyavisontai fás legelő TT, Csombárdi-rét TT, Baláta-tó TT, Rinyaszentkirályi erdő TT, Kis-Balaton, Látrányi puszták, Somogyvár Kapuvár hegy, Nagyberki Fehérvíz, Ex lege védett területek, Balatoni nádasok és Natura 2000 területek.

A döntéshozók számára a környezeti értékelés dokumentálása során összeállítottuk a táj- és természetvédelmi elvárások jogszabályi hátterét tartalmazó követelmények gyűjteményét.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos Somogy megyében és megfelelő, körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

(A Somogy Megye Területfejlesztési Konceptió 2014-2020 időszakra vonatkozó környezeti vizsgálat és értékelés 3. 2. 6. pontjában ismerhető meg teljes egészében a táj- és természetvédelme alapállapot értékelése és az ezen környezeti elemekre vonatkozó követelmény rendszer!)

3.2.7. Humánkörnyezet és ökológiai helyzet összefoglalása

A környezet állapotát, illetve a települési környezet minőségét a természeti környezeti adottságok, a környezethasználat és -terhelés, az épített környezet, valamint a társadalmi, gazdasági viszonyok döntő mértékben befolyásolják. A településeken az embert összetett, térben és időben változó fizikai, kémiai és biológiai hatások érik, melyek közvetlenül vagy közvetve befolyásolhatják egészségügyi állapotát.

Lakóhelyenként illetve térségenként változó mértékben érvényesülnek a környezeti károsító hatások, melynek függvényében alakulnak a környezettel kapcsolatba hozható betegségek. Így a nagyobb mértékű környezetterhelésnek és -szennyezésnek kitett városi lakosság egészségi állapotára jobban jellemzők a környezeti eredetűnek minősíthető kórképek.

A települési környezet minőségét befolyásoló számos természeti és társadalmi környezeti tényező közül a környezet-egészségügyi szempontból jelentősebb hatású elemeket vizsgáltuk. A természeti környezet elemei közül elemeztük a levegő, a természetes vizek (felszíni és felszín alatti) minősége, illetve a talajadottságok hatásait. Az épített környezet esetében a terület- és környezethasználatból, illetve beépítésből adódó egyes hatásokat (így közműves és zöldfelületi ellátás, területi funkciók, hulladék, zajkibocsátás, közlekedés), a társadalmi környezet vonatkozásában a népesség, a foglalkoztatottság egyes kérdéseit, az alapellátás, illetve szolgáltatás minőségében szerepet játszó oktatási, egészségügyi ellátási feltételek teljesülését tekintettük át.

Az utóbbi évtizedekben megjelent probléma a fényszennyezés, amelynek az emberi egészségre is káros hatásai vannak. A szervezet az éjszakai sötétben tud megfelelően pihenni, kedvezőtlenül alakulhat az éjszakai vérnyomás, egyes hormonok termelődése, a szervezet általános stressz tűrő képessége. Az egészségügyi hatások mellett rohamosan csökkent azon területek száma is, ahonnan a csillagos égbolt, a Tejút zavaró fényektől mentesen látható. Ezért - Európában elsőként - a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósága és a Magyar Csillagászati egyesület létrehozta a Zselici Csillagoségbolt-parkot a Zselicségi TK területén.

A környezeti hatásokon belül a környezeti elemek (levegő, víz, talaj) minősége, állapota, a környezet különböző szennyezései, környezet-egészségügyi szempontból a lényeges befolyásoló tényezők közé tartoznak, melyek közvetlenül és közvetve is hatnak az ember egészségi állapotának és életminőségének alakulására. Jelentős hatása van az emberi egészségre az infrastrukturális ellátottságnak is (pl. vízellátás, csatornázottság, hulladékgyűjtés, zöldfelületek, stb.).

A megye környezet-egészségügyi állapotának vizsgálatánál figyelembe kell venni, hogy a különféle terhelő tevékenységek (pl. ipari, kommunális; termelő, szolgáltató) döntő többségét a településeken végzik, ahol a környezeti hatások koncentráltan érik az ott élő lakosságot. Általános gond a jelentős környezetterheléssel járó tevékenységek (ipar, szolgáltatások) és a lakófunkció nem megfelelő elkülönülése, illetve elválásztása - ami átmeneti vagy állandó lakossági panaszokat okoz -, továbbá az elkerülő utak hiánya, a közlekedési eredetű terhelések mértéke (pl. zajterhelés, légszennyezés stb.).

Az emberi megbetegedések kialakulásánál, a halálozások előzményeként szerepet játszó tényezők igen sokrétűek lehetnek. A károsító hatások komplex módon befolyásolják a megbetegedések kialakulását, lefolyását és kimenetelét. Az egészségi állapotot befolyásoló tényezők négy csoportra oszthatók:

- a környezeti hatások (munkahely, foglalkoztatottság, levegő-, talajszennyezettség, vízellátás, szennyvízkezelés, stb.),
- az egészségügyi ellátás színvonala,
- az életmód (táplálkozás, élvezeti szerek fogyasztása, testmozgás, stb.),
- az egyéb tényezők (természeti, társadalmi, gazdasági, szociális viszonyok).

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A megye területfejlesztési koncepciója környezeti értékelése során vizsgálatra került a levegőminőség, az ivóvíz, a vízbázisok minősége, a közművesítettség (szennyvízcsatornázás és –tisztítás), a talajok, a települési és építet környezet minősége, valamint a jelentős hatótényezők (zaj) egészségi állapotra gyakorolt hatása.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a környezeti kockázatok mérséklése folyamatos Somogy megyében és megfelelő, körültekintő figyelemmel biztosítható a megye fenntartható fejlődése.

(A Somogy Megye Területfejlesztési Koncepció 2014-2020 időszakra vonatkozó környezeti vizsgálat és értékelés 3. 2. 7. pontjában ismerhető meg teljes egészében a humánkörnyezet és ökológiai helyzet alapállapot értékelése és az ezen környezeti elemekre vonatkozó követelmény rendszer!)

4. A területfejlesztési program végrehajtása esetén várható környezetet érő hatások

A megye környezeti minőségét a környezeti elemek védelmével és a jelentős hatások elleni védelem koordinált érdekeivel együttesen lehet vizsgálni. A területfejlesztési program kidolgozása során a kedvező környezeti állapot megőrzését és javítását tűztük ki célul, így ennek a szempontnak való megfelelés értékelése a feladata a fejezetnek a területfejlesztés várható hatásainak elemzése és értékelése.

4.1. A területfejlesztési program cél-, eszköz- és intézményrendszere összevetése az országosan és helyi szinten elvárható környezet- és természetvédelmi célokkal, követelményekkel

A területfejlesztési program készítése során figyelembe vett, a 3.1. pontban részletezett tervekkel és regionális léptékű programokkal való összhang megteremtése volt a célja mind a megbízó megyei önkormányzatnak, mind a tervezőknek. Megállapítható, hogy minden tekintetben sikerül megteremteni a program összhangját a jogszabályokban foglaltakkal és a hatályos magasabb szintű tervekkel. A magasabb szintű jogszabályoknak és követelményeknek való megfelelés természetesnek tekinthető azonban a területrendezési tervezés időben elhúzóódó fázisai pontatlanságokat, bizonytalanságokat eredményezhetnek.

4.2. A fejlesztési program prioritásai és tervezett intézkedései

I. Az agrár- és erdészeti termelési láncok szereplőinek megerősítése és a helyi termelésen alapuló önfenntartó szociális gazdaság feltételeinek megteremtése

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések) indikatív listája:

- Feldolgozóipari vállalkozások letelepedésének elősegítése;
- A somogyi termékek piacra jutását segítő szervezetek támogatása;
- Regionális együttműködés támogatása;
- Tudástranszfer és az innováció előmozdítása a mezőgazdaság, az erdészet és a vidékfejlesztés területén.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

II. Somogyi vállalkozások versenyképességének növelése az ipari- és szolgáltató szektorban

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések) indikatív listája:

- Üzleti infrastruktúra fejlesztése.
- Foglalkoztatás-bővítő programok támogatása az ipari- és szolgáltató szektorban.
- Kutatás-fejlesztés és innovációs tevékenység támogatása.
- Vállalkozások együttműködésének a támogatása.
- Befektetés-ösztönzési tevékenység elindítása Somogy megyében.
- Új vállalkozások indítását segítő pénzügyi, tanácsadó és garancia program kialakítása.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

III. Somogy megye turisztikai potenciáljának erősítése

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések indikatív listája:

- Területi fókuszú komplex turisztikai termékek innovatív fejlesztés.
- Minőségi turisztikai szolgáltatás- és vendéglátás-fejlesztés.
- Piacra jutást és marketinget hatékonyan támogató intézményrendszer megerősítése.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

IV. A lakosság képzettségi szintjének javítását célzó fejlesztések támogatása

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések) indikatív listája:

- A felsőoktatás minőségi fejlesztése Somogy megyében és a hozzáférés segítése a tehetséges fiatalok számára.
- Piac képes tudást biztosító szakképzési rendszer kialakítása és a felsőoktatás támogatása.
- Az alap és középfokú oktatás színvonalának növelése, új módszerek, IKT technológia és digitális tartalmak alkalmazásának és elérhetőségének támogatása.
- Óvodák igény-alapú fejlesztése.
- Bölcsődei férőhelyek növelése, a gyermekvállalás után a munkaerőpiacra történő visszakerülés támogatása.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

V. A fenntartható gazdálkodást és erőforrás felhasználást, valamint a megye lakosságának életminőség javítását támogató környezetgazdálkodási beruházások támogatása

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések) indikatív listája:

- Energia hatékony és megújuló energiaforrásokat használó termelési technológiák alkalmazásának ösztönzése.
- A megújuló energiaforrások épülő helyi, közösségi energiatermelő- és ellátó rendszerek elterjesztése.
- A mezőgazdasági termelésre gazdaságosan nem hasznosítható területeken biomassza termelő ültetvények létesítése.
- A környezetvédelmi kommunális közszolgáltatások rendszerének fejlesztése.
- A hulladék feldolgozó és hasznosító ipar innovatív beruházásainak, illetve az iparág letelepedését szolgáló fejlesztések támogatása.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

VI. A helyi közösségek megerősödését és a helyi értékek megőrzését szolgáló fejlesztések támogatása

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések) indikatív listája:

- A periférikus térségekben az elszegényedés megállítását és a munka világába történő reintegrációt szolgáló, helyi adottságokra épülő élőkommunikációs igényes tevékenységek támogatása.
- A kulturális és természeti örökség védelmét és a helyi identitás erősítését szolgáló fejlesztések támogatása.
- A társadalmi, szociális kohézió erősítését szolgáló közösségépítő programok megvalósításának támogatása.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

VII. Térségi jelentőségű szolgáltatások és infrastrukturális rendszerek fejlesztése, valamint településfejlesztés

A prioritás keretében tervezett beavatkozások (intézkedések) indikatív listája:

- A közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítása.
- Fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítása.
- Integrált településfejlesztési akciók támogatása.
- Kisléptékű, pontszerű településfejlesztés jellemzően vidéki térségekben.
- Az egészségügyi alap- és szakellátás, valamint az önkormányzati járó beteg ellátás infrastrukturális fejlesztése.
- A szociális alap- és szakszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások (bölcsőde, családi napközis, stb.) valamint az óvodai ellátás infrastruktúrájának, és a szolgáltatás minőségének fejlesztése, a hozzáférés javítása.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Tabulátorhely:
1,27 cm + Behúzás: 1,27 cm

4.2.1. A talaj és a vizek védelme

A területfejlesztési programnál vízvédelmi szempontból elsődleges a Víz Keretirányelv általános célkitűzései alapján kialakított országos és területi a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekben megfogalmazott célok és irányelvek megtartása.

A víz életünk nélkülözhetetlen feltétele. A vizek, különösen az édesvizek léte, állapota és használata életünk egyik legfontosabb tényezője. Miután a víz nem korlátlanul áll rendelkezésünkre, ezért ahhoz, hogy a jövőben is mindenkinek jusson tiszta ivóvíz, és a folyók, tavak tájaink, életünk meghatározó elemei maradhassanak, erőfeszítéseket kell tennünk a felszíni és a felszín alatti vizek megóvásáért, állapotuk javításáért. A víz használata költségekkel is jár. A folyók, patakok, tavak vize, valamint a felszín alatti víz nemcsak természeti, hanem társadalmi, gazdasági értékeket is hordoz, jövedelemszerzési és költségmegtakarítási lehetőségeket kínál.

Ez a felismerés vezetett az Európai Unió új vízpolitikájának, a „Víz Keretirányelvnek” (2000/60/EK irányelve, továbbiakban VKI) kidolgozásához, mely 2000. december 22-én lépett hatályba az EU tagországaiban. Az Európai Unióhoz való csatlakozásunk óta Magyarországra nézve is kötelező az ebben előírt feladatok végrehajtása, Magyarország - elhelyezkedése miatt – alapvetően érdekelt abban, hogy a Duna nemzetközi vízgyűjtőkerületben mielőbb teljesüljenek a VKI célkitűzései. A Víz Keretirányelv célja, hogy 2015-re a felszíni és felszín alatti víztestek „jó állapotba” kerüljenek. A keretirányelv szerint a „jó állapot” nemcsak a víz tisztaságát jelenti, hanem a vízhez kötődő élő helyek minél zavartalanabb állapotát, illetve a megfelelő vízmennyiséget is. Amennyiben a természeti vagy a gazdasági lehetőségek nem teszik lehetővé a jó állapot megvalósítását 2015-ig, úgy a határidők a VKI által felkínált mentességek megalapozott indoklásával 2021-re, illetve 2027-re kitolhatók. Ezek az időpontok képezik egyben a vízgyűjtő gazdálkodási tervezés második és harmadik ciklusát.

A Víz Keretirányelv általános célkitűzései a következők:

- a vizekkel kapcsolatban lévő élőhelyek védelme, állapotuk javítása,
- a fenntartható vízhasználat elősegítése
- a hasznosítható vízkészletek hosszú távú védelmével,
- a vízminőség javítása a szennyezőanyagok kibocsátásának csökkentésével,
- a felszín alatti vizek szennyezésének fokozatos csökkentése, és további szennyezésük megakadályozása,
- az árvizeknek és aszályoknak a vizek állapotára gyakorolt kedvezőtlen hatásainak mérséklése.

Somogy megye területfejlesztési programjában megfogalmazott prioritások és a betervezett beavatkozások összhangban vannak a területi vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel. Ezek közül is kiemelt feladat a:

- felszíni és felszín alatti vízbázisok védelme,
- a felszíni és felszín alatti vízkészletek - különösen a Balaton -, illetve a vízi és vízparti ökoszisztéma védelme, a parti sávok természetes, természetközeli állapotának lehetőség szerinti biztosítása, helyreállítása, integrált vízgazdálkodási beruházások az ivó- és öntözővíz szükséglet tartós kielégítésére,
- komplex élőhely –és vízvédelmi program, a megye élővizei vízminőségének változatlan biztosítása,
- a megye természeti adottságainak megfelelő felkészülés a klímaváltozás káros hatásainak kivédésére, a Kaposvár térségi víztározó-program folytatása, mezőgazdasági vízgazdálkodási létesítmények preventív fejlesztése, öntözési rendszerek fejlesztése.

A felszín alatti vizek szennyezésének csökkentése érdekében kiemelt szempont a csatornázatlan területeken a szennyvízkezelés megoldása. Fontos cél, hogy minden érintett település rendelkezzen Települési szennyvízkezelési programmal.

A program mind a hét prioritása során betervezett beavatkozások következetesen az innovációra épülnek.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

Az V. prioritás önmagában is a környezetvédelmet, a környezetgazdálkodás fejlesztését szolgálja.

A betervezett települési és térségi infrastruktúra fejlesztések a talajok és vizek védelmét is szolgálják.

A fentiekén túl a környezeti vizsgálat alapján ki kell emelni az ellátatlan területek szennyvízelhelyezés és tisztítási problémáinak a megoldását, a környezetszennyezés megakadályozását, illetve a vízfolyások, vízi létesítmények karbantartását, a védelmi rendszerek fejlesztését.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a Somogy Megye 2014-2020 időszakra vonatkozó területfejlesztési program dokumentációja tartalmazza a földtani közeg felszíni és felszín alatti vizek védelmére vonatkozó irányelveket, így a program megvalósulásával a jelenleginél kedvezőbb környezeti állapot alakulhat ki.

A földtani közeg, felszíni víz és felszín alatti vizek védelme szempontjából a megyei program elemei megvalósulásának országhatáron való átterjedő jelentős környezeti hatása – a projekt elemeket külön-külön és együttesen is értékelve – nem prognosztizálható.

4.2.2. A levegőminőség védelme

Somogy megye jelenlegi iparosodási szintje nem eredményez jelentős légszennyezőanyag terhelést. Területi levegőminőségi állapot kedvezőnek tekinthető.

Lokális jellegű problémák helyben kezelhetők, a kibocsátók beavatkozása eredményesnek tekinthető. Törekedni kell a megújuló energiahasznosítás széles körű elterjesztésére, a foszilis energiahordozók helyett a termálvizek, a geotermikus hő hasznosítására. Az V. számú prioritás teljes egészében levegő védelmi szempontú, így az energia hatékonyságra és az erőforrásokkal való takarékoság levegőminőség javulását eredményezheti.

További levegővédelmi eredmény prognosztizálható a VII. prioritásnál betervezett közlekedésfejlesztési beavatkozások megvalósulása esetén, amely a közúti- és vasúti infrastruktúrába történő összehangolt befektetések megvalósítására, illetve a fenntartható közösségi közlekedési infrastruktúrák létrehozása és a közlekedés alternatív formáinak előmozdítására alapozható.

A fejlesztési programban szereplő infrastruktúra hálózatok (közlekedés, informatika) fejlesztésének realizálása különösen a közlekedési kapcsolatok javulása esetén lehet eredményes a légszennyezőanyag terhelés növekedésének megakadályozásában. A kapcsolatok javulásával látványos javulás is elérhető lokális szinten.

Összefoglalóan megállapítható, hogy a Somogy megye területfejlesztési program 2014-2020 időszakra vonatkozó prioritásai szerint az infrastruktúra (közlekedés, informatika) levegőtisztaság-védelmi szempontból kedvező hatású lesz. Az iparfejlesztés kockázatokat is tükrözhet, így javasolt a légszennyezőanyag vizsgáló monitoring rendszer tervezés és megvalósítása is.

A levegőminőség védelme szempontjából a megyei program elemei megvalósulásának országhatáron való átterjedő jelentős környezeti hatása – a projekt elemeket külön-külön és együttesen is értékelve – nem prognosztizálható.

4.2.3. Hulladékgazdálkodás

A stratégiai célkitűzések elérése érdekében a programban megfogalmazottak elősegítik a hulladékgazdálkodási célok elérését.

A programban betervezett beavatkozások a környezetvédelmi ipar számára is fejlesztési lehetőséget tud biztosítani. A V. számú prioritás beavatkozásai elsősorban a hulladékok hasznosítását célozza. A IV. számú, a lakosság képzettségi szintjének javítását célzó prioritás különösen a hulladékgazdálkodás területén jelenthet közvetett eredményt.

Összefoglalva megállapítható hogy a program megvalósulása során kedvezőbb hulladékgazdálkodási helyzet alakul ki Somogy megyében és elérhető az illegális hulladék elhelyezések teljes körű visszaszorítása.

A hulladékgazdálkodás fejlesztése szempontjából a megyei program elemei megvalósulásának országhatáron való áttérjedő jelentős környezeti hatása – a projekt elemeket külön-külön és együttesen is értékelve – nem prognosztizálható.

4.2.4. Zaj elleni védelem

Somogy megye jelenlegi iparosodási szintje nem eredményez jelentős zajterhelést. Az üzemi zajterelés vonatkozásában egy-egy kirívó esettől eltérően kedvező a megye helyzete.

Külön figyelmet kell fordítani a fejlesztések területi kialakítására, a megelőző tervezésre. Lehetőleg el kell kerülni az utólagos műszaki védelmi beavatkozásokat.

A fejlesztési programban szereplő (VII. sz. prioritás) közlekedési infrastruktúra hálózat fejlesztésének realizálása látványos javulással járhat a zajterhelések tekintetében. A megvalósítás során ügyelni kell a zaj- és rezgésterhelés csökkentése többszintű védő zónák telepítésével, a megfelelő védőtávolságok betartásával

A program realizálása zajvédelmi szempontból kedvező környezeti hatású.

4.2.5. Épített környezet és kulturális örökség védelme

Az épített környezet és kulturális örökség védelme a Somogy Megyei Területfejlesztési Program 2014-2020 időszakra vonatkozó prioritásai között több területen is fellelhető.

Külön szerepelnek a védelmi szempontok elérése érdekében a városi szövet és a települési épített környezet fenntartható fejlesztése, kiemelten kezeli az épített környezet és kulturális örökség védelmét. Külön figyelmet érdemelnek a VII. prioritás során betervezett településfejlesztést szolgáló beavatkozások.

A településfejlesztési projektelemek megvalósulása elősegítik Somogy megyében az épített környezet megőrzését és megújulását.

4.2.6. Táj- és természetvédelem

A fejlesztések megvalósulása a Somogy Megyei Környezetvédelmi Programra épülve elősegíti az Országosan védett, az ex lege védett a helyi védett és a Natura 2000 területek természeti értékeinek védelmét.

A fejlesztési program realizálása során kiemelt figyelmet kell kapnia a program környezetvédelmi prioritásainak, amely a következő generációk életésélyeinek megtartására és környezetvédelmi szempontból fenntartható fejlődés céljai elérésére irányul.

A megfogalmazott célok illeszkednek – többek között - a III. Nemzeti környezetvédelmi Program (NKP III. 2009-2014.) célkitűzéseire, a Nemzeti Fejlesztés 2020 program és a Nemzeti Vidékstratégia 2020 program, táj- és természetvédelmi prioritásaihoz.

A megfogalmazott alábbi programpontok valójában természetvédelmi érdeket szolgálnak:

- Természeti kockázatok megelőzésének, az ellenálló képesség fokozásának elősegítése.
- Komplex élőhely- és vízvédelmi program, a megye élővizei vízminőségének változatlan biztosítása.
- Természeti értékeinek védelme
- Fenntartható erdőgazdálkodás
- Fenntartható tájhasználatot eredményező és GMO-mentes mezőgazdasági termelés támogatása.
- Termőtalaj, termőföld védelme, nitrát irányelv gyakorlati érvényesítése.
- A megye természeti adottságainak megfelel felkészülés a klímaváltozás káros hatásainak kivédésére, a Zala víztározó-program folytatása, mezőgazdasági vízgazdálkodási létesítmények preventív fejlesztése öntözési rendszerek fejlesztése.
- Öko-szemléletet erősítő kisprogramok.

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazitás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

A dinamikus természetvédelmi megközelítés, illetve természethasználat értelmében a nemzeti természetvédelmi stratégia fontos célkitűzése, hogy a Natura 2000 és védett hazai erdők és mezőgazdasági művelésű területek ökológiai potenciálját megőrizzük. A természetközeli erdőgazdálkodás bevezetését szolgáló beruházások elsősorban a hegységi és dombvidéki erdők és az ártéri erdők valamint a Balaton térség (a Balaton Kiemelt Üdülőkörzetének területe) természetvédelmi fejlesztéseihez járulnak hozzá, míg a természetközeli mezőgazdálkodás bevezetését szolgáló fejlesztések főként a Natura 2000 és ÉTT területekre koncentrálnak.

A mezőgazdasági művelés kiváltása energetikai ültetvényekkel komplex vízgyűjtővédelmi programokhoz kapcsolódóan vagy azok előkészítéseként szintén összekapcsolva jelenik meg a természeti és táji értékek védelmével.

A fenntartható gazdaság és társadalomfejlesztés keretében a természeti alakulatokat, a tájban lévő mezőgazdasági kultúrát, annak sajátosságaival, gazdasági célokhoz való szerves illesztésével (tájgazdálkodás) tervezi, amely magába foglalja az ökológiai gazdálkodás alkalmazását, a tájképi értékek megővését a tájjal harmonizáló területhasználatokkal, a tájképi értékek a biodiverzitás megővését stb.).

Az épített elemek tájban való megjelenését, mind az infrastrukturális elemeket (utak, vezetékek, tornyok, stb.), mind a településeket integráltan kezeli. A program támogatja a vonalas létesítmények természet- és tájromboló (károsító) hatásának mérséklését szolgáló beruházásokat az elektromos vezetékek, közlekedési infrastruktúra és a vízlevezető csatornarendszer természetbarát kialakítása, átalakítása, biztonságosabbá tétele (madárvédelmi, tájvédelmi stb. célból) érdekében javasolt programokkal. Emellett az egyes fejlesztési célok megvalósítása során fokozottan ügyelni kell az ökológiai folyosók folytonosságának biztosítására is. Összességében a területfejlesztési program táj- és természetvédelmi szempontból illeszkedik a Nemzeti Fejlesztés 2020 program célkitűzéseire, és ezen keresztül a Nemzeti Vidékstratégia 2020 tervhez. Ennek kapcsán a fejlesztési program bővíthető lehetne a MTÉT (Magas Természeti Értékű Területek), a Kert-Magyarország, a Nemzeti Génmegőrzési és a Nemzeti Erdőprogrammal. A természetvédelmet, turizmust és vidékfejlesztést összekapcsoló Naturpark-hálózat bővítését részletesebben is alátámaszthatná a program. Hatásaiban a program hozzájárul a természeti és táji örökség védelméhez.

Áttekintve az egyes programelemeket, megállapítható, hogy körültekintő területi tervezéssel biztosítható a védett természeti területek védelme. A fejlesztési programban szereplő adottságként (már betervezett, de még nem kivitelezett) kezelt infrastrukturális elemek (Országos Területrendezési Terv, Balaton törvény, Somogy Megyei Területrendezési Terv) megvalósítását megnehezíti a védett, vagy Natura 2000 területek esetenkénti érintettsége, így különösen szükséges a körültekintő tervezés megkövetelése. A közlekedésfejlesztési intézkedésekhez kapcsolódóan szükséges kiemelni az ökológiai hálózat védelmének biztosítását, a vadátjárók létesítésének fontosságát, valamint a korábban javasolt védő zónák létesítését.

Összefoglalva megállapítható, hogy a program megvalósulásával biztosítható a megye természeti értékeinek fenntartása, az értékek szemléletformáló bemutatása javul, ezáltal elérhető a lakosság részéről a természettudatos életvitel. Összességében kedvező hatása várható a fejlesztések megvalósulásának.

A táj- és természet védelme szempontjából a megyei stratégia elemei megvalósulásának országhatáron való áterjedő jelentős környezeti hatása – a projekt elemeket külön-külön és együttesen is értékelve – nem prognosztizálható.

4.2.7. Humánkörnyezet és –ökológiai helyzet

Somogy megye demográfiai mutatói, elöregedő népesség, természetes fogyás rendkívül kedvezőtlen helyzetet tükröznek. Az elöregedő társadalomkép az országosnál is kedvezőtlenebb prognózisú. A születéskor várható átlagos élettartam, a növekvő tendencia ellenére lényegesen elmarad az EU átlagától. A foglalkoztatottsági mutatók a régió megyéi közül a legkedvezőtlenebbek, ez pedig jelentős súllyal járulhat hozzá a megye lakosainak egészségi állapotához.

Lényeges elem az egészséget támogató környezet megteremtése, hiszen a jogszabályok betartásával és betartásával a környezet állapotában jelentős javulás érhető el. Jelentős a program VII. prioritása, amellyel elő lehet segíteni a lakosság egészségi állapotának javítását.

A lakosság egészségi állapotának javítása a társadalmi-gazdasági fejlődés egyik előfeltétele. Az egészség fejlesztése hatékony ágazati együttműködésben valósítható meg.

A döntéshozók – helyi szinten az önkormányzatok-, valamint a társadalmi- és civil szervezetek támogatása és szerepvállalása nélkülözhetetlen az eredményesség szempontjából, csak így érhet el változás a lakosság egészségtudatosságának, egészségmagatartásának fejlesztésében és hosszú távon az életminőség javításában.

Az egészség társadalmi és egyéni erőforrást, gazdasági értelemben is értéket jelent, ezért különösen fontos újra hangsúlyozni, hogy minden politikai döntés meghozatala befolyásolja az ott élő lakosok egészségi állapotát is.

A Somogy Megye Területfejlesztési Program 2014-2020 időszakra vonatkozó stratégia prioritásai között, annak több elemében megtalálható a humánkörnyezet- és ökológiai helyzet javítását célzó projektelem.

Összességében megállapítható, hogy a humánkörnyezet és ökológiai helyzet fenntartását, javítását szolgálja a fejlesztési program megvalósítása.

5. Javaslat a területfejlesztési programhoz kapcsolódó önkormányzati intézkedésekre, monitorizálásra

A fejlesztési program Somogy megye területfejlesztési lehetőségei feltételrendszerét, prioritásait és a tervezhető beavatkozási lehetőségeket tisztázza.

A területfejlesztési programhoz kapcsolódó, azokkal összhangban, lehetőleg az elfogadásával egy időben szükségszerű olyan önkormányzati intézkedések foganatosítása, melyek kezelik a megyében meglévő, esetleg bekövetkező környezeti konfliktusokat és szabályozza a lakosság együttélési szabályait, valamint a kötelezően igénybeveendő közszolgáltatásokat.

A jelenlegi hatályos, EU irányába harmonizált jogszabályok a környezetvédelem területén a hatéves tervezési ciklusokat rögzítene, kétéves felülvizsgálati gyakoriságot elvárva. Így a hat évet meghaladó hatályosságú területfejlesztési program esetén célszerű a Közgyűlésnek időszakosan megvizsgálnia, felülvizsgálnia – az egyéb környezetvédelmi tervei terület-felhasználási fejlesztési igényeinek realizálhatósága érdekében – a módosítás szükségességét.

Somogy Megye Önkormányzatának a következő kapcsolódó intézkedésekre teszünk javaslatot:

- A megye környezetvédelmi programjának fejlesztése a hatályos jogszabályok és az egyéb változások szerint.
- A megye hulladékgazdálkodási tervek korszerűsítése a változó jogszabályi környezet szerint.
- A sérülékeny vízbázisok védelem alá helyezésének ütemezett folytatása (a fejlesztések megvalósításának környezetvédelmi előfeltétele).
- Somogy megye logisztikai központjai térségében levegőminőség monitorizálásának megtervezése és kiépítése.
- A zaj elleni védelem reális célkitűzése a környezeti zajhatások növekedési ütemének csökkentése, ezzel párhuzamosan a meglévő zajhelyzet fokozatos javítása, a megelőzés elvének érvényesítésével.
- Ennek érdekében a javaslataink a következők:
 - a közlekedésfejlesztési koncepció racionális felülvizsgálata és megvalósításának ütemezése
 - a megengedettnél nagyobb terhelést okozó közlekedési utakra forgalomszervezési, forgalomszabályozási előírások megalkotása
 - prioritásként kell kezelni a gyalogos- és kerékpárutak kiépítését

Formázott: Felsorolás + Szint: 1 +
Igazítás: 0,63 cm + Behúzás: 1,27 cm

Formázott: Felsorolás + Szint: 2 +
Igazítás: 1,9 cm + Behúzás: 2,54 cm

Javasolt a megye települései épített és természeti környezetre vonatkozó helyi rendeletei (településrendezési tervek, helyi védelem) korszerűsítése, a tervezések támogatása. Külön figyelmet érdemel a védett és természeti területek kezelési tervei készítéséhez szükséges monitoring realizálása.